ខុមហ្វ្រែល COMFREL

ការឃ្លាំមើល និងការផ្តល់ពិន្ទុ

លទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ

រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ ឆ្នាំទី៤

- វាយតម្លៃគោលនយោបាយមានសូចនាករ
- ផ្តល់ពិន្ទុគោលនយោបាយមិនមានសូចនាករ

ធ្នូ 2017

របាយការណ៍

ស្តីពី

ការឃ្លាំមើល និងការផ្តល់ពិន្ទុលើលទ្ធផល
នៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ
របស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ ឆ្នាំទី៤

ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៧

Vision : A democratic society that democratization in particular democratic elections are promoted and qualified to bring benefits to people.

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី២០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៨

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន
ស្តីពី
ការឃ្លាំមើល និងការផ្តល់ពិន្ទុលើលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ ឆ្នាំទី៤

ឆ្នាំទី៤នៃនីតិកាលទី៥ រាជរដ្ឋាភិបាលដែលដឹកនាំដោយគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា បានសម្រេចពេញលេញនូវការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយចំនួន០៦នៃ១៦ ចំណុចនៃគោលនយោបាយដែលមានសូចនាករច្បាស់លាស់ រួមមានដូចជា៖ កំណើនសេដ្ឋកិច្ច៧%ក្នុងមួយឆ្នាំ ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រក្នុងអត្រា០១%ក្នុងមួយឆ្នាំ ការបញ្ឈប់ការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ការកសាងគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីលំនៅដ្ឋាន ការរៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនទីក្រុង និងការបង្កើតគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីមុខរបរ និងការងារ។

ចំណែកឯគោលនយោបាយចំនួន០៦ រាជរដ្ឋាភិបាលអនុវត្ត ឬ/និងសម្រេចបានខ្លះ។ គោលនយោបាយទាំងនោះមានដូចជា ការនាំអង្ករចេញឲ្យបាន០១លានតោន ការរក្សាផ្ទៃនៃសាទទឹកសាប ការចុះបញ្ជីដីធ្លី ប្រជាពលរដ្ឋទទួលសេវាទឹកស្អាត ការពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីពីបណ្តាញជាតិឲ្យដល់ភូមិ និងគោលដៅចំនួនទេសចរណ៍ពីក្រៅប្រទេសឆ្នាំ២០១៨។

ប៉ុន្តែគោលនយោបាយចំនួន០៤ រាជរដ្ឋាភិបាលបានអនុវត្ត តែមិនអាចសម្រេចបាន ឬបានតិចតួចតាមការសន្យារបស់ខ្លួន។ គោលនយោបាយទាំងនោះមានដូចជា គោលនយោបាយការរក្សាផ្ទៃដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ការកែលម្អផ្លូវលំជនបទ៣០០ ទៅ៤០០គីឡូម៉ែត្រក្នុង១ឆ្នាំ ការបន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ និងការដាក់ឲ្យដំណើរការរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជន។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៧នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលមិនសម្រេចបានគោលនយោបាយ កសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំដែលធ្លាប់សម្រេចបានខ្លះ ក្នុងឆ្នាំ២០១៦។ យោងរបាយការណ៍ស្ថិតិ និងសូចនាករអប់រំសាធារណៈឆ្នាំ២០១៦-២០១៧ ចំនួនអនុវិទ្យាល័យបានថយចុះចំនួន០៦ ដែលទំនងអាចត្រូវបានប្រែក្លាយទៅជាវិទ្យាល័យ។ ដូច្នេះក្នុងឆ្នាំ២០១៧ រាជរដ្ឋាភិបាល មិនអនុវត្តគោលនយោបាយបន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំនោះទេ។

ការផ្តល់ពិន្ទុសម្រាប់ឆ្នាំទី៤ លើគោលនយោបាយដែលមិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់ មានប្រជាពលរដ្ឋចំនួន២១៤នាក់ (៣៨%ជាស្ត្រី) នៃ១០ខេត្ត/រាជធានី បានចូលរួមផ្តល់ពិន្ទុ ក្នុងនោះប្រមាណ១៧%ពេញចិត្ត ប្រមាណ៦០%ពេញចិត្តខ្លះ និងប្រមាណ២២%មិនពេញចិត្តនឹងលទ្ធផលការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយទាំងនោះ។ គួរឲ្យកត់សម្គាល់ផងដែរថា ក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំចុងក្រោយនៃការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានផ្តល់ពិន្ទុមានប្រមាណ៦០% ពេលចិត្តខ្លះ (ឆ្នាំ២០១៥ ២០១៦ និងឆ្នាំ២០១៧)។ លទ្ធផលការផ្តល់ពិន្ទុនេះបង្ហាញថា

ចំនួនប្រជាពលរដ្ឋដែលបានផ្តល់ពិន្ទុពេញចិត្តខ្លះក្នុងឆ្នាំ២០១៥ កើនដល់ប្រមាណ៦០% ដែលក្នុងឆ្នាំ២០១៤មានត្រឹមតែ ៣៨% ប៉ុន្តែមិនបានកើនឡើងបន្ថែមទៀតនៅឆ្នាំបន្តបន្ទាប់នោះឡើយ។ ផ្ទុយមកវិញ ចំនួនប្រជាពលរដ្ឋដែលបានផ្តល់ពិន្ទុពេញចិត្តបានធ្លាក់ចុះ ហើយចំនួនប្រជាពលរដ្ឋដែលបានផ្តល់ពិន្ទុមិនពេញចិត្តបានកើនវិញ។

បើពិនិត្យមើលថវិកាជាតិដែលបានគ្រោងចំណាយឆ្នាំ២០១៧ ចំនួន៥.០៤៦លានដុល្លារអាមេរិកវិញ រាជរដ្ឋាភិបាលគ្រោងចំណាយលើវិស័យនីមួយៗគឺ សង្គមកិច្ចប្រមាណ២៨% សេដ្ឋកិច្ចប្រមាណ២៦% វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈចំនួនប្រមាណ១៧% វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅចំនួនប្រមាណ១០% និងចំណាយមិនទាន់បែងចែកមានចំនួនប្រមាណ១៧% នៃថវិកាជាតិសរុប។ ហើយការចំណាយលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ចធ្លាក់ចុះប្រមាណ៣% នៃថវិកាថ្នាក់ជាតិ ខណៈដែលការចំណាយលើវិស័យផ្សេងទៀត កើនឡើងបន្តិចបន្តួច បើធៀបនឹងការចំណាយឆ្នាំ២០១៦។

សំរាប់ឆ្នាំទី៤នេះ ចំនួនសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាលបានថយចុះ យ៉ាងហោចណាស់ចំនួន០៣រូប ដែលត្រូវបានបញ្ចប់ ឬផ្លាស់ប្តូរតួនាទីពីសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល។ ចំណែកឯអនុរដ្ឋលេខាធិការកើនឡើងបន្ថែមទៀត។ ក្នុងរយៈពេល១១ខែឆ្នាំ ២០១៧ អនុរដ្ឋលេខាធិការចំនួន៣០រូបនៅតាមបណ្តាក្រសួងចំនួន១៦ ត្រូវបានតែងតាំងថ្មី និង១០រូបត្រូវបញ្ចប់តួនាទី។ ក្នុងរយៈពេលដូចគ្នានេះ ទីប្រឹក្សារាជរដ្ឋាភិបាលចំនួន០៧រូបដែលមានឋានៈស្មើនឹងសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវបានតែងតាំងថ្មី និង០៦រូបផ្សេងទៀតត្រូវបានបញ្ចប់តួនាទី។ ដោយឡែក ចាប់តាំងពីចុងឆ្នាំ២០១៧ រាជរដ្ឋាភិបាលដែលដឹកនាំ ដោយគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ធ្វើសេចក្តីព្រាងវិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញមាត្រា១១៨ថ្មី ដែលដករដ្ឋលេខាធិការចេញពីសមាជិកគណៈរដ្ឋមន្ត្រី។ នីតិវិធីតែងតាំងរដ្ឋលេខាធិការ មិនត្រូវឲ្យមានការបោះឆ្នោតផ្តល់សេចក្តីទុកចិត្តពីរដ្ឋសភាដែលតែងតាំងតាមសំណើររបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីទៅព្រះមហាក្សត្រ។ ការដករដ្ឋលេខាធិការពីសមាជិកគណៈរដ្ឋមន្ត្រីនឹងធ្វើឲ្យមានរូបភាពថា ចំនួនសមាជិកគណៈរដ្ឋមន្ត្រីមានការធ្លាក់ចុះ។ រដ្ឋលេខាធិការនឹងមិនមានកាតព្វកិច្ចទទួលខុសត្រូវចំពោះរដ្ឋសភាផងដែរ។ បើទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី ជាក់ស្តែងចំនួនរដ្ឋលេខាធិការមានចំនួនច្រើនដដែល ឬអាចនឹងកើនឡើង។ ការសង្កេតឃើញថា ការតែងតាំងតួនាទីអនុរដ្ឋលេខាធិការនាពេលបច្ចុប្បន្ន ដោយសារតែគ្មានបទបញ្ញត្តិកំណត់ពីចំនួនអនុរដ្ឋលេខាធិការ ចំនួនអនុរដ្ឋលេខាធិការនៃបណ្តាក្រសួងនានាមានការកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំ។

រាជរដ្ឋាភិបាលបានចេញអនុក្រឹត្យចំនួន១.៥៧៩អនុក្រឹត្យ និងប្រកាសចំនួន៣៤៤ប្រកាស ក្នុងរយៈពេល១១ខែដូចគ្នានេះដែរ។ ប្រមាណ៤%នៃអនុក្រឹត្យទាំងនោះ ស្តីអំពីការធ្វើអនុបយោគទ្រព្យ សម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋទៅជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋ និងការផ្ទេរឥណទានថវិកា។ ចំណែកអនុក្រឹត្យផ្សេងទៀត អំពីការជូនមេដាយ និងតែងតាំងផ្ទេរភារកិច្ចមន្ត្រីរាជការជាដើម។

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃរដ្ឋសភានីតិកាលទី៥ ដែលដឹកនាំដោយគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា បាន និងកំពុងអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់ខ្លួនដែលមាន០៤វិស័យធំៗ មានដូចជា៖ ១. ការការពារជាតិសន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ២. ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ៣. ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និង៤. ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំសុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច បានរយៈពេល០៤ឆ្នាំមកហើយ។ ការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បានបន្តអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់ទី៣ កំណើនការងារ សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាពនៅកម្ពុជា។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទាក់ទង៖

១. លោក **កន សាវាង្ស**	អ្នកសម្របសម្រួលផ្នែកអង្កេត	០១១ ៨៨ ៤៨ ៤០
២.លោក **សៀន ប៊ុនរិទ្ធ**	មន្ត្រីផ្នែកអង្កេត	០១១ ៥៣ ៥៣ ៥៤

បេសកកម្ម៖ បេសកកម្មរបស់ខុមហ្វ្រែល គឺជួយបង្កើតបរិយាកាសគួរជាទីពេញចិត្ត និងមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ ទី១/**ដើម្បីឱ្យមានដំណើរការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌** តាមរយៈការបញ្ចុះបញ្ចូល តស៊ូមតិ ដើម្បីទទួលបាននូវក្របខ័ណ្ឌច្បាប់សមរម្យ, ការអប់រំដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានដល់អ្នកបោះឆ្នោតអំពីសិទ្ធិ និងសកម្មភាពចូលរួមសង្កេតការណ៍របស់ពួកគេ ដែលអាចរារាំងនូវភាពមិនប្រក្រតី ព្រមទាំងផ្តល់នូវរបាយការណ៍អង្កេតយ៉ាងទូលំទូលាយ និងឆាប់រហ័ស ដើម្បីអាចឲ្យមានការវាយតម្លៃលើដំណើរការ បោះឆ្នោតមួយដែលមិនលំអៀង និងមិនប្រកាន់បក្សពួក ទី២/ **ដើម្បីឱ្យមានអត្ថន័យនៃដំណាក់កាលក្រោយពេលបោះឆ្នោត** តាមរយៈការអប់រំ និងវេទិកាសាធារណៈក្នុងគោលបំណងជំរុញលើកទឹកចិត្ត ប្រជាពលរដ្ឋឱ្យចូលរួមក្នុងកិច្ចការនយោបាយ និងការធ្វើសេចក្តីសំរេចនានា ការតស៊ូមតិ/បញ្ចុះបញ្ចូលដើម្បីឱ្យមានការកែទម្រង់ ដំណើរការបោះឆ្នោតដែលបង្កើននូវគណនេយ្យភាព (ការទទួលខុសត្រូវ) របស់មន្ត្រីជាប់ឆ្នោត ព្រមទាំងផ្តល់នូវរបាយការណ៍អង្កេតយ៉ាងទូលំទូលាយ និងឆាប់រហ័ស ដើម្បីអាចឱ្យមានការវាយតម្លៃមួយដែលមិនលំអៀង និងប្រកាន់បក្សពួក ទៅលើការបំពេញកម្មវិធីនយោបាយ និងដំណើរការអនុវត្តន៍ ការងាររបស់មន្ត្រីជាប់ឆ្នោត។

Phnom Penh, 20th February 2018

Vision : A democratic society that democratization in particular democratic elections are promoted and qualified to bring benefits to people.

Press Release

‘Assessment and Voters’ Scorecard on the Third Year Fulfillment of Political Platform of the Fifth Mandate of Government’

During the fourth year of the fifth mandate of the National Assembly (NA), the Royal Government of Cambodia (RGC), led by the Cambodian People’s Party (CPP), has fulfilled six of 16 political platform promises with precise indicators. They are: annual economic growth of 7%, annual poverty reduction of 1%, halting of economic land concessions, design a national housing policy, create a city transportation policy, and develop a national policy related to jobs and careers.

Another six political platforms related to one million tons of rice exports, water for family fishing, land title registration, people’s access to running water, village electricity supplies, and a target for the number of foreign tourists by 2018, have only been partly fulfilled and/or implemented by the RGC.

Four political platform promises have been implemented, but when considering their targets, the RGC is unlikely to fulfill them. For example, maintenance of existing forest cover, annual 300km to 400km of rural roads improvement, secondary school construction in all communes and implementation of retirement allowance in the private sector. In 2017, the RGC was failed to implement the policy of situating secondary schools in all communes although it was partly fulfilled in 2016. The public education statistic and indicator for 2016-2017 said that the number of secondary schools decreased by 6 (it was 1251 in 2016 and it was 1255 in 2017 as six were probably turned into high schools. Therefore, the RGC in 2017 did not carry out the political promise to establish new secondary schools.

For the fourth year of the fifth mandate of the National Assembly, the voters’ scorecard on the fulfillment of political platform promises with imprecise indicators, showed that of 214 participants (38% are female) 17% were satisfied, 60% of them were partly satisfied, while 22% were not satisfied. It is notable that the percentage of participants who were partly satisfied dramatically increased from 38% in 2014 to 60% in 2015, but for the last three years, the percentage remains the same (around 60%), while the percentage of participants who were satisfied decreased and the percentage of participants, who were not satisfied increased.

Reviewing the 2017 national budget, the RGC planned to spend USD 5,046 million, 17% of which was not allocated. The RGC planned to allocate to social affairs about 28%, to the economic sector about 26%, to national defence, security and public order about 17%, and to general administration around 10%. In 2017, the budget allocation to economic sector, if compared to 2016, decreased 3% while the budget allocation to other sectors slightly increased.

To fulfill and implement its political platforms promises in the fourth year, the RGC has been found to decrease its cabinet members but to increase Undersecretaries of state. By November 2017, at

least 03 officials left the cabinet. At the monitoring period, 30 officials have been appointed in 16 ministries as Undersecretary of State, while only 10 has been found fired. Also, Ten Royal Government of Cambodia's advisor, ranked as members of the cabinet, have been appointed while six have been fired.

In relation to the RGC's cabinet, since the end of 2017, RGC ruled by the CPP has proposed a constitutional amendment of article 118 (NEW) of the Cambodian Constitution relating to the composition of RGC cabinet. The amendment proposes to withdraw Secretary of States from the cabinet membership. The withdrawal will result in a planned decrease in cabinet member, but there still remain a lot of Secretaries of State and also an important change in procedure for appointing them. A Secretary of State would be appointed by Royal degree based only on the Prime Minister's request, and would no longer be subject to a vote of confidence by the National Assembly (NA), and so not accountable to the NA. It is also observed because of an absence of any law or regulation limiting the number of Under secretaries of State, there has been new appointments every year.

During the 11-months period the RGC had issued 1,579 sub degrees and 344 announcements. Around 4% of sub degrees concerned the transferring of public property to the private property of the state and transfer of budget funds. The remainder concerned the awarding of medals, commendations and promotions to government officials.

The RGC has been implementing, since late 2013, a political platform which is categorized into four main sectors: 1. National defence, security and public order; 2 Improvement of public administration, decentralization and deconcentration, law and justice, and anti-corruption activities, 3: Development of economics; and, 4: Development of education, health, labor, culture and social affairs. In relation to the implementation of political promises, the RGC has also been carrying out the Rectangular Strategy Phase 3: Employment growth, equity and efficiency in Cambodia.

For more inquiry, should you contact:

1. ***Mr. Korn Savang*** Monitoring Coordinator 011 88 48 40
2. ***Mr. Sean Bunrith*** Monitoring Officer 011 53 53 54

Missions: To help to create an informed and favorable climate 1)- for free and fair elections through lobbying and advocacy for a suitable legal framework, education to inform voters of their rights and monitoring activities that both discourage irregularities and provide comprehensive monitoring data to enable an objective, non-partisan assessment of the election process, and 2)- for meaningfulness of post elections through education and public forums to encourage citizens to participate in politics and decision-making, advocacy/lobby for electoral reforms that increase accountability of elected officials and provide comprehensive monitoring data to enable an objective, non-partisan assessment of the fulfillment of political platform and performance of elected officials.

Vision : A democratic society that democratization in particular democratic elections are promoted and qualified to bring benefits to people.

មាតិកា

I. ខ្លឹមសារសង្ខេប 1

II. សេចក្តីផ្តើម 2

III. តួនាទី និងភារកិច្ចរាជរដ្ឋាភិបាល 3

IV. ការប្រែប្រួលសមាសភាពសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល 4

V. អនុក្រឹត្យ និងប្រកាសរបស់រាជ រដ្ឋាភិបាល ក្រសួង និងស្ថាប័នជាតិ 6

VI. ថវិកាថ្នាក់ជាតិគ្រោងចំណាយឆ្នាំ២០១៤-២០១៨ 6

VII. ការរកឃើញ និងការផ្តល់ពិន្ទុលើលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ 7

១. ការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយមានសូចនាករច្បាស់លាស់ 8

០១. ខិតខំសម្រេចឲ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាមធ្យម៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ ដើម្បីធ្វើឲ្យកម្ពុជាអាចចាកចេញផុតពីប្រទេសមានចំណូលទាប ឈានឡើងជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប យ៉ាងយូរនៅឆ្នាំ ២០១៨ និងក្លាយជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០។ 9

០២. សម្រេចឲ្យបានគោលដៅកាត់បន្ថយអត្រានៃភាពក្រីក្រជាង១% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ 10

០៣. បន្តខិតខំសម្រេចនូវគោលនយោបាយ ជំរុញផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករឲ្យបាន១លានតោន នៅឆ្នាំ២០១៥ សំដៅប្រែក្លាយកម្ពុជា ទៅជាប្រទេសផលិតស្បៀងនាំមុខមួយនៅលើពិភពលោក។ 11

០៤. រក្សាផ្ទៃនេសាទទឹកសាបសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋធ្វើនេសាទជាលក្ខណៈគ្រួសារ ពង្រឹងតំបន់អភិរក្ស បង្កើនការការពារធនធានជលផល លុបបំបាត់បទល្មើសនេសាទគ្រប់រូបភាព។ 12

០៥. រក្សាផ្ទៃដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ដោយបង្កើនការការពារធនធានព្រៃឈើ ពិសេសការពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ស្តីពីព្រៃឈើ ការទប់ស្កាត់បង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ ជំរុញការដាំដើមឈើឡើងវិញ និង បង្កើនសមត្ថភាពសហគមន៍ព្រៃឈើនៅលើមូលដ្ឋានធានានិរភាព និងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង។ 14

០៦. បញ្ឈប់ការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច។ 17

០៧. សម្រេចឲ្យបាន១០០% នូវការចុះបញ្ជីដីតាមផែនការនៃបទបញ្ជាលេខ០១ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលជិត២ លានហិចតា នៅរវាងដើមឆ្នាំ២០១៤ ក្នុងក្របខណ្ឌនៃការអនុវត្តន៍ «នយោបាយចាស់ សកម្មភាពថ្មីលើវិស័យដីធ្លី» និងសម្រេចឲ្យបាន៧០% ដល់ឆ្នាំ២០១៨ លើបរិមាណក្បាលដីដែលត្រូវចុះបញ្ជីសរុប៦ ទៅ៧ លានក្បាលដីនៅទូទាំងប្រទេស។ 19

០៨. កសាងគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិលំនៅស្ថាន ដើម្បីដោះស្រាយលំនៅស្ថានជូនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ សម្រាប់ការរស់នៅប្រកបដោយសុវត្ថិភាព សុខុមាលភាព និងភាពថ្លៃថ្នូរ។ 20

០៩. កែលម្អផ្លូវលំជនបទជាជំហានៗ ពីផ្លូវក្រាលក្រួសក្រហម ទៅជាផ្លូវក្រាលកៅស៊ូ ឬផ្លូវបេតុងឲ្យបានពី ៣០០ ទៅ៤០០គីឡូម៉ែត្រក្នុង១ឆ្នាំ តាមស្តង់ដារឯកភាពជាតិមួយ។ 21

១០. រៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនទីក្រុង ជាពិសេសរាជធានីភ្នំពេញសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង ដើម្បីពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ កសាងមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ដើម្បីរួមជាប្រយោជន៍សម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាការកកស្ទះចរាចរណ៍ និងពង្រឹងសណ្តាប់ធ្នាប់ចរាចរណ៍ទីក្រុង។ 23

១១. ដល់ឆ្នាំ២០១៨ ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន៨៥% ដែលរស់នៅរាជធានីខេត្ត និងប្រជាពលរដ្ឋចំនួន៦០% ដែលរស់នៅតាមបណ្តាឃុំបានទទួលសេវាទឹកស្អាតដែលមានគុណភាពល្អ និងថ្លៃសមរម្យប្រើប្រាស់។...24

១២. ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៨ គឺពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីពីបណ្តាញជាតិឲ្យដល់ភូមិចំនួន៨០% នៃចំនួនភូមិទាំងអស់។......25

១៣. ខិតខំសម្រេចគោលដៅទទួលទេសចរណ៍ពីក្រៅប្រទេសនៅឆ្នាំ២០១៥ ប្រមាណ៤,៥លាននាក់ឆ្នាំ ២០១៨ កើនដល់៦,១លាននាក់ រួមជាមួយទេសចរណ៍ក្នុងស្រុកប្រមាណ១០,៥លាននាក់។......27

១៤.បន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ(ឃុំមួយអនុវិទ្យាល័យមួយ) ដែលនៅមិនទាន់មានអនុវិទ្យាល័យ។......28

១៥. រៀបចំគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីមុខរបរ និងការងារស្របទៅនឹងការវិវឌ្ឍន៍នៃសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច។..29

១៦. ការដាក់ឲ្យដំណើរការរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍ សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជនឲ្យទទួលបានរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍ដូចមន្ត្រីរាជការដែរ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៥។......30

២. ការផ្តល់ពិន្ទុការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ......31

ក. វិស័យទី១៖ ការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ......31

ខ. វិស័យទី២៖ ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងពើពុករលួយ......32

គ. វិស័យទី3៖ ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច......32

ឃ. វិស័យទី4៖ ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច......32

ង. គោលនយោបាយទាំង៤វិស័យ៖......33

ច. លទ្ធផលជាមធ្យមនៃការពេញចិត្ត ចំពោះការអនុវត្តន៍/បំពេញគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ឆ្នាំ ២០១៧ (ពេញចិត្ត ពេញចិត្តខ្លះ និងមិនពេញចិត្ត)៖......33

VIII. លទ្ធផលការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងការផ្តល់ពិន្ទុលើការបំពេញ/អនុវត្តន៍ ឆ្នាំ២០១៤ ដល់ ២០១៧......36

IX. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន......40

ឧបសម្ព័ន្ធ......42

វិធីសាស្ត្រ និងទំហំនៃរបាយការណ៍......42

លក្ខណៈគោលនយោបាយ និងគោលនយោបាយរាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី៥(សង្ខេប)......42

ទម្រង់សំនួរផ្តល់ពិន្ទុលើលទ្ធផល នៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយមិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល......67

រូបភាពសកម្មភាពវេទិកាម្ចាស់ឆ្នោត......75

តារាងព័ត៌មានទំនាក់ទំនងរបស់ក្រសួង និងរដ្ឋលេខាធិការដ្ឋាននៃរាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ (ឆ្នាំទី៤) 80

I. ខ្លឹមសារសង្ខេប

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃរដ្ឋសភានីតិកាលទី៥ ដែលដឹកនាំដោយគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបាន និងកំពុងអនុវត្ត គោលនយោបាយរបស់ខ្លួន ដែលមាន០៤វិស័យធំៗ មានដូចជា៖ ១. ការការពារជាតិសន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ២. ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ៣. ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និង៤. ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំសុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច បានរយៈពេល០៤ឆ្នាំមកហើយ។ ការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បានបន្តអនុវត្តយុទ្ធសាស្រ្តចតុកោណដំណាក់ទី៣ កំណើនការងារ សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាពនៅកម្ពុជា។

ក្នុងគោលបំណងបង្កើនតម្លាភាព និងជំរុញឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ខុមហ្វ្រែលបានធ្វើការសង្កេត និងលើកទឹកចិត្តឱ្យម្ចាស់ឆ្នោត វាយតម្លៃលើការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការធ្វើការសិក្សា និងវិភាគលើរបាយការណ៍នានា ព័ត៌មានទទួលបានពីការសង្កេត និងវេទិកាផ្តល់ឱកាសឲ្យប្រជាពលរដ្ឋផ្តល់ពិន្ទុលើការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយនោះ។

គិតត្រឹមឆ្នាំទី៤នេះ ចំនួនសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាលបានមានចំនួនប្រមាណ២៥៣រូប ដែលបានថយចុះចំនួន០៣រូប។ អនុរដ្ឋលេខាធិការតែងតាំងថ្មីចំនួន៣០រូប នៅក្នុងក្រសួងចំនួន១៦ ខណៈ១០រូបផ្សេងទៀតត្រូវបានបញ្ចប់តួនាទី និងទីប្រឹក្សារាជរដ្ឋាភិបាលមានឋានៈស្មើសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាលតែងតាំងថ្មីចំនួន០៧រូប ហើយ០៦រូបផ្សេងទៀតត្រូវបានបញ្ចប់តួនាទី។

ក្នុងរយៈពេលនេះដែរ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាដែលដឹកនាំដោយគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា បានចេញអនុក្រឹត្យចំនួន១.៥១៨ អនុក្រឹត្យ ដែលភាគច្រើននៃអនុក្រឹត្យទាំងនោះ អំពីការដូនមេដាយ និងតែងតាំង ផ្ទេរភារកិច្ចមន្រ្តីរាជការ។ ក្នុងចំណោមអនុក្រឹត្យទាំងនោះ គេពិនិត្យឃើញមានអនុក្រឹត្យចំនួន០៥ អំពីការធ្វើអនុបយោគទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋទៅជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋ និងអនុក្រឹត្យចំនួន៥៦អំពីការផ្ទេរឥណទានថវិកា។ ចំណែកឯប្រកាសវិញ ក្នុងរយៈពេលដូចគ្នានេះ ក្រសួង និងស្ថាប័ននៃរាជរដ្ឋាភិបាលបានចេញប្រកាសចំនួន៣៤៤ប្រកាស ដែលភាគច្រើនចេញដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម។

សម្រាប់ឆ្នាំទី៤ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវបានសភាអនុម័តឲ្យគ្រោង ចំណាយថវិកាប្រមាណ៥.០៤៦លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក កើនឡើង១៦% បើប្រៀបធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៦។ ការបែងចែកចំណាយ ហាក់ដូចជាមិនសូវខុសប្លែកពីឆ្នាំមុនទេ គឺផ្តល់អាទិភាពខ្ពស់ជាងគេចំពោះការចំណាយលើវិស័យសង្គមកិច្ច(២៨%) បន្ទាប់មកគឺវិស័យសេដ្ឋកិច្ច (២៦%) ខណៈដែលវិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងវិស័យរដ្ឋបាលទូទៅត្រូវបានត្រូវបានកើនការចំណាយប្រមាណ១% បើប្រៀបធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៦។ ខ្ទង់ថវិកាចំណាយមិនទាន់បែងចែកក្នុងថវិកាជាតិឆ្នាំ២០១៧បានកើនឡើងប្រមាណ១% ស្មើនឹង១៣០លានដុល្លាអាមេរិក ដែលខ្ទង់ចំណាយនេះបានធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងក្នុងរយៈពេលពីរឆ្នាំចុងក្រោយ(៤៥% នៅឆ្នាំ២០១៤, ១៦% នៅឆ្នាំ២០១៥ និង ២០១៦)។

សម្រាប់ការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយក្នុងឆ្នាំទី៤នៃនីតិកាលទី៥ ក្នុងចំណោមគោលនយោបាយដែលមានសូចនាករច្បាស់លាស់ចំនួន១៦ចំណុច រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោ

បាយចំនួន០៦ចំណុច និងសម្រេចបានខ្លះចំនួន៦ចំណុច។ ខណៈដែលគោលនយោបាយចំនួន០៤ចំណុចផ្សេងទៀត រាជរដ្ឋាភិបាលបានអនុវត្ត តែមិនអាចសម្រេចបានតាមការសន្យារបស់ខ្លួន។ ចំពោះលទ្ធផលការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ មិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់វិញ ត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋចំនួនប្រមាណ ១៧% ពេញចិត្ត ប្រមាណ៦០%ពេញចិត្តខ្លះ ប៉ុន្តែប្រជាពលរដ្ឋប្រមាណ២២% មិនពេញចិត្តនឹងលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយទាំងនោះ។

II. សេចក្តីផ្តើម

គិតត្រឹមឆ្នាំ២០១៧ រាជរដ្ឋាភិបាលដែលដឹកនាំដោយគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា បាននឹងកំពុងបន្តអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់ខ្លួនមិនតិចជាងរយៈពេល៤ឆ្នាំនោះទេសម្រាប់នីតិកាលទី៥។ ឆ្នាំ២០១៧ គឺជាឆ្នាំទី៤ នៃការអនុវត្តន៍/បំពេញ និងឃ្លាំមើល និងវាយតម្លៃគោលនយោបាយទាំងបួនវិស័យរួមមាន៖ វិស័យការការពារជាតិសន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ វិស័យការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ វិស័យការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និងវិស័យការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំសុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច។ ក្នុងឆ្នាំទី១ (ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ដល់ឆ្នាំ ២០១៤) ចំពោះគោលនយោបាយមានសូចនាករច្បាស់លាស់ចំនួន១៦ចំណុច រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចពេញលេញនូវការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយចំនួន០៦ រួមមានដូចជា៖ កំណើនសេដ្ឋកិច្ច៧%ក្នុងមួយឆ្នាំ ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រក្នុងអត្រា០១%ក្នុងមួយឆ្នាំ ការបញ្ឈប់ការផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ការកែលម្អផ្លូវជនបទជាជំហានៗ ការរៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនទីក្រុង និងគោលដៅនៃចំនួនទេសចរណ៍ពីក្រៅប្រទេស។ ចំណែកគោលនយោបាយចំនួន០៧ រួមមានការរក្សាផ្ទៃនៃសាទឹកសាប ការចុះបញ្ជីដីធ្លី ការកសាងគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិលំនៅស្ថាន ប្រជាពលរដ្ឋទទួលសេវាទឹកស្អាត ពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីពីបណ្តាញជាតិឲ្យដល់ភូមិ បន្ត កសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ និងការរៀបចំគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីមុខរបរ និងការងារត្រូវបានអនុវត្ត ឬ/និងសម្រេចបានខ្លះ។ ឯគោលនយោបាយចំនួន០៣ រាជរដ្ឋាភិបាលបានអនុវត្ត តែមិនអាចសម្រេចបានតាមការសន្យារបស់ខ្លួន។ គោលនយោបាយទាំងបីនោះមានដូចជា គោលនយោបាយនាំចេញអង្ករឲ្យបាន១លានតោន នៅឆ្នាំ២០១៥ ការរក្សាផ្ទៃដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ និងការដាក់ឲ្យដំណើរការរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជន។

ចំណែកក្នុងឆ្នាំទី២ (ឆ្នាំ២០១៤ ដល់២០១៥) រាជរដ្ឋាភិបាល ក៏បានសម្រេចការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយចំនួន០៦ចំណុច គោលនយោបាយនោះរួមមាន៖ កំណើនសេដ្ឋកិច្ច៧%ក្នុងមួយឆ្នាំ ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្នុងអត្រា០១%ក្នុងមួយឆ្នាំ ការបញ្ឈប់ការផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ការរៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនទីក្រុង គោលដៅនៃចំនួនទេសចរណ៍ពីក្រៅប្រទេស និងការបង្កើតគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីមុខរបរ និងការងារ។ ចំណែកគោលនយោបាយ៧ចំណុចផ្សេងទៀតសម្រេចបានខ្លះ ដូចជា៖ ការរក្សាផ្ទៃនៃសាទឹកសាប ការចុះបញ្ជីដីធ្លី ការកសាងគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិលំនៅស្ថាន ប្រជាពលរដ្ឋទទួលសេវាទឹកស្អាត ពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីពីបណ្តាញជាតិឲ្យដល់ភូមិ ការបន្ត កសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ ការនាំអង្ករចេញឲ្យបាន០១លានតោននៅឆ្នាំ២០១៥។ ខណៈដែលគោលនយោបាយចំនួន០៣ រាជរដ្ឋាភិបាលបានអនុវត្ត តែមិនអាចសម្រេចបាន ឬបានតិចតួចតាមការសន្យារបស់ខ្លួន។ គោលនយោបាយទាំងនោះមានដូចជា គោលនយោបាយការរក្សាផ្ទៃដី ដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ការកែលម្អផ្លូវលំជនបទជាជំហានៗ និងការដាក់ឲ្យដំណើរការរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជន។

សម្រាប់ឆ្នាំទីបីវិញ ក្នុងចំណោមគោលនយោបាយ ដែលមានសូចនាករច្បាស់លាស់ចំនួន១៦ចំណុច រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយចំនួន០៦ចំណុចដែរ និងសម្រេចបានខ្លះចំនួន៧ចំណុចរួមមាន កំណើនសេដ្ឋកិច្ច៧%ក្នុងមួយឆ្នាំ ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រក្នុងអត្រា០១%ក្នុងមួយឆ្នាំ ការបញ្ឈប់ការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ការកសាងគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីលំនៅដ្ឋាន ការរៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនទីក្រុង និងការបង្កើតគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីមុខរបរ និងការងារ។ ហើយគោលនយោបាយចំនួន៧ចំណុចត្រូវបានសម្រេចបានខ្លះដូចជា៖ ការនាំអង្ករចេញឲ្យបាន០១លានតោន ការរក្សាផ្ទៃនៃសាទទឹកសាប ការចុះបញ្ជីដីធ្លី ប្រជាពលរដ្ឋទទួលសេវាទឹកស្អាត ការពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីពីបណ្តាញជាតិឲ្យដល់ភូមិ គោលដៅចំនួនទេសចរណ៍ពីក្រៅប្រទេសឆ្នាំ២០១៨ និងការបន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ។ ខណៈដែលគោលនយោបាយចំនួន០៣ចំណុចផ្សេងទៀត រាជរដ្ឋាភិបាលបានអនុវត្ត តែមិនអាចសម្រេច ឬសម្រេចបានតិចតួចតាមការសន្យារបស់ខ្លួន។ គោលនយោបាយទាំងបីនោះរួមមាន ការរក្សាផ្ទៃដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ការកែលម្អផ្លូវលំជនបទ៣០០ ទៅ៤០០គីឡូម៉ែត្រក្នុង១ឆ្នាំ និងការដាក់ឲ្យដំណើរការរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជន។

ចំពោះការផ្តល់ពិន្ទុលើការអនុវត្តន៍/បំពេញគោលនយោបាយ ដែលមិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់ចំនួន៣៣ចំណុចវិញ មានប្រជាពលរដ្ឋចំនួនភាគច្រើននៃ៤៤,៤% ពេញចិត្តខ្លះ ចំពោះការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ ប៉ុន្តែប្រជាពលរដ្ឋរហូតដល់៥៥,៦% មិនពេញចិត្តនឹងការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយទាំងនោះ នៅក្នុងឆ្នាំទី១កន្លងទៅ។ ក្នុងឆ្នាំទី២វិញ លទ្ធផលនៃការផ្តល់ពិន្ទុលើលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយបង្ហាញថា មានប្រជាពលរដ្ឋចូលរួមផ្តល់ពិន្ទុចំនួនប្រមាណ២៦%ពេញចិត្ត ប្រមាណ៦២%ពេញចិត្តខ្លះ និងប្រមាណ១២%មិនពេញចិត្ត ចំពោះការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងឆ្នាំទី២។ ដោយឡែក លទ្ធផលផ្តល់ពិន្ទុលើការពេញចិត្តចំពោះការបំពេញ ឬអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងឆ្នាំទី៣វិញ ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានផ្តល់ពិន្ទុចំនួនប្រមាណ១៩% ពេញចិត្ត ប្រមាណ៦២%ពេញចិត្តខ្លះ ប៉ុន្តែប្រជាពលរដ្ឋប្រមាណ១៩% មិនពេញចិត្តនឹងលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយទាំងនោះទេ។

ខុមហ្វ្រែលបាន និងកំពុងបន្តធ្វើការសង្កេតផ្តល់មធ្យោបាយ និងលើកទឹកចិត្តឱ្យម្ចាស់ឆ្នោតវាយតម្លៃលើការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ដែលជាឆ្នាំទី៤នៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់ខ្លួន ដើម្បីបន្តបង្កើនតម្លាភាព និងជំរុញឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលមានការទទួលខុសត្រូវនូវអ្វីដែលបានសន្យា។

សម្រាប់ការសង្កេត ខុមហ្វ្រែលបានសិក្សាលើរបាយការណ៍ព័ត៌មាន និងទិន្នន័យដែលពាក់ព័ន្ធនឹងគោលនយោបាយដែលមានសូចនាករច្បាស់លាស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ដោយឡែក ការផ្តល់ពិន្ទុវិញ ខុមហ្វ្រែលរៀបចំទម្រង់វាយតម្លៃដាក់ពិន្ទុដោយម្ចាស់ឆ្នោតទៅលើចំណុចនៃគោលនយោបាយ តាមរយៈវេទិកានៅតាមខេត្តនានា និងរាជធានី ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្រ្តពិភាក្សា និងចែករំលែកព័ត៌មានជាក្រុម និងវាយតម្លៃតាមរយៈកម្រងសំណួរដែលបានផ្តល់ជូនអ្នកចូលរួម។

III. តួនាទី និងភារកិច្ចរាជរដ្ឋាភិបាល

រាជរដ្ឋាភិបាល គឺជាអង្គការនីតិប្រតិបត្តិដែលមានភារកិច្ចដាក់ចេញ និងអនុវត្តនូវគោលយោបាយដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តឲ្យស្របតាមគោលការណ៍ដែលចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវទទួលខុសត្រូវ

ចំពោះមុខរដ្ឋសភាលើការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយ និងសកម្មភាពរបស់ខ្លួន។ សមាសភាពរាជរដ្ឋាភិបាលរួមមាន៖ នាយករដ្ឋមន្ត្រី ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋលេខាធិការ។ ដោយឡែក អនុរដ្ឋលេខាធិការ បើទោះបីមិនត្រូវបានចាត់បញ្ចូលជាសមាសភាពរាជរដ្ឋាភិបាល ប៉ុន្តែអនុរដ្ឋលេខាធិការនឹងត្រូវបានបញ្ចប់តំណែងក្នុងករណីដែលរាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវបានលាលែង ឬរំលាយ។

រាជរដ្ឋាភិបាលដឹកនាំដោយនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដែលត្រូវដឹកនាំ និងចាត់ចែងការងាររបស់គណៈរដ្ឋមន្ត្រី និងរាល់សកម្មភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលលើគ្រប់វិស័យ។ អង្គប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដែលដឹកនាំដោយនាយករដ្ឋមន្ត្រី គឺសម្រេចដោះស្រាយរាល់កិច្ចការទូទៅរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ការចរចា និងចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងរដ្ឋ និងរដ្ឋដទៃ គឺជាការងាររបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្រោមការដឹកនាំរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី។ ក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាល នាយករដ្ឋមន្ត្រីមានសិទ្ធិចេញលិខិតបទដ្ឋានដូចជា អនុក្រឹត្យ សេចក្តីសម្រេច និងសារាចររបស់គណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដើម្បីលើកសំណើ ឬ/និងតែងតាំង ផ្លាស់ប្តូរ បញ្ចប់ភារកិច្ច សមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល និងមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ស៊ីវិល និងយោធិន និងដើម្បីណែនាំការអនុវត្តន៍សកម្មភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

IV. ការប្រែប្រួលសមាសភាពសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល

រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ មានក្រសួងចំនួន២៨ និងរដ្ឋលេខាធិកាដ្ឋានចំនួនមួយ។ សមាជិករាជរដ្ឋាភិបាលរួមមាន នាយករដ្ឋមន្ត្រី ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋលេខាធិការ[1]។ រាជរដ្ឋាភិបាលនេះនៅតែមានចំនួនច្រើន បើប្រៀបធៀបជាមួយបណ្តាប្រទេសនៅក្នុងតំបន់ ឬសមាមាត្រជាមួយចំនួនប្រជាពលរដ្ឋ។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៧នេះ គេមិនឃើញមានការផ្លាស់ប្តូរថ្នាក់ដឹកនាំកំពូលរបស់ក្រសួង ដូចឆ្នាំ២០១៦នេះទេ។

គិតត្រឹមខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៧ សមាជិករាជរដ្ឋាភិបាលមានចំនួន២៥៣ ដែលបានធ្លាក់ចុះយ៉ាងហោចណាស់ចំនួន០៣រូប បើប្រៀបធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៧ ដែលមាន២៥៦រូប ដោយសាររដ្ឋលេខាធិការនៃក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទានពីររូបត្រូវបានបញ្ចប់មុខដំណែង និងតួនាទី និងទេសរដ្ឋមន្ត្រីមួយរូបត្រូវបានបញ្ចប់តួនាទីពីសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល។

នៅដើមខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៧ រាជរដ្ឋភិបាលដែលដឹកនាំដោយគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា បានចេញសេចក្តីសម្រេចស្តីពីការបង្កើតក្រុមការងារធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវវិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។ នៅចុងខែធ្នូឆ្នាំ២០១៧ លោកនាយរដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានលើកឡើងពីគម្រោងស្នើឲ្យមានការវិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញមាត្រា១១៨ថ្មី ពាក់ព័ន្ធនឹងតួនាទីដែលជាសមភាពសមាជិកគណៈរដ្ឋមន្ត្រីនៃរាជរដ្ឋាភិបាល ដោយដកចេញនូវតួនាទីរដ្ឋលេខាធិកាចេញសមាជិកគណៈរដ្ឋមន្ត្រី។ ការដកចេញនូវតួនាទីរដ្ឋលេខាធិការពីសមាជិកគណៈរដ្ឋមន្ត្រី នឹងធ្វើឲ្យចំនួនសមាជិកគណរដ្ឋមន្ត្រីមានការធ្លាក់ចុះ បើប្រៀបធៀបនឹងចំនួននាពេលបច្ចុប្បន្ន ប៉ុន្តែនាំឲ្យមានការកែប្រែនីតិវិធីនៃការតែងតាំងរដ្ឋលេខាធិការនៃក្រសួងនិងស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល ដោយអនុញ្ញាតឲ្យតួនាទីរដ្ឋលេខាធិកាត្រូវបានតែងតាំងតាមសំណើររបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីទៅព្រះមហាក្សត្រ និងមិនតម្រូវឲ្យបោះឆ្នោតផ្តល់សេចក្តីទុកចិត្តពីរដ្ឋសភានោះទេ។ ហើយរដ្ឋលេខាធិការនឹងមិនមានកាតព្វកិច្ចទទួលខុសត្រូវ ចំពោះរដ្ឋសភាដែលស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិកើតចេញពីការបោះឆ្នោតដោយប្រជាពលរដ្ឋ។ អ្វីដែលគួរឲ្យកត់សម្គាល់ នៅពេលដែលនីតិវិធីតែងតាំងរដ្ឋលេខាធិការ មិនត្រូវឲ្យមានការបោះឆ្នោតផ្តល់សេចក្តីទុកចិត្តពីរដ្ឋសភា ចំនួនរដ្ឋលេខាធិកាអាចនឹងកើនឡើងក្រោមហេតុផលដូចគ្នានឹងការតែងតាំងតួនាទីអនុរដ្ឋលេខាធិការនាពេលបច្ចុប្បន្ន ដែលដោយសារតែគ្មានបទ

[1] មាត្រា៤ វាក្យខណ្ឌទី១ មាត្រា៤នៃច្បាប់ ស្តីពីការរៀបចំ និងប្រព្រឹត្តិទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

បញ្ញត្តិកំណត់ពីចំនួនអនុរដ្ឋលេខាធិការ ចំនួនអនុរដ្ឋលេខាធិការនៃបណ្តាក្រសួងនានា មានការកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំ។

អនុរដ្ឋលេខាធិការត្រូវរាជរដ្ឋាភិបាលតែងតាំងថ្មីចំនួន ៣០រូប (ស្រី០៥រូប) ក្នុងក្រសួង១៦ គិតត្រឹមខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៧ ខណៈដែលអនុរដ្ឋលេខាធិការ១០រូប ត្រូវបានបញ្ចប់មុខដំណែង ហើយមួយរូបផ្សេងទៀតត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរពីទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី មកក្រសួងមហាផ្ទៃវិញ។ ទីប្រឹក្សារាជរដ្ឋាភិបាលដែលត្រូវបានតែងតាំងដោយផ្តល់ឋានៈស្មើនឹងសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល (រដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋលេខាធិការ) តែងតាំងថ្មីចំនួន៧រូប ខណៈដែល ០៦រូប ផ្សេងទៀតត្រូវបានបញ្ចប់តំណែង។ នេះមិនទាន់រាប់បញ្ចូលដល់ការកើនឡើងចំនួនទីប្រឹក្សានាយករដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួង និងថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងផ្សេងៗ ដែលត្រូវបានតែងតាំងមានឋានៈស្មើរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ និងអនុរដ្ឋលេខាធិការនោះទេ។ ការកើនឡើងនេះ ដោយសារតែគ្មានបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ចែងកំណត់អំពីចំនួនអនុរដ្ឋលេខាធិការ និងទីប្រឹក្សារាជរដ្ឋាភិបាល ទើបគេឃើញមានអនុរដ្ឋលេខាធិការ និងទីប្រឹក្សារាជរដ្ឋាភិបាលថ្មីត្រូវបានស្នើតែងតាំងដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ឬ/និងនាយករដ្ឋមន្ត្រីជារៀងរាល់ឆ្នាំ។

អនុរដ្ឋលេខាធិការនៃក្រសួងនានាដែលត្រូវបានតែងតាំងថ្មី ក្នុងឆ្នាំ២០១៧៖

ល.រ	ក្រសួង	ចំនួនតែងតាំងថ្មី
០១	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	០២
០២	ក្រសួងរៀបចំដែនដីនគររូបនីយកម្ម និងសំណង់	០១
០៣	ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា	០៣
០៤	ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន	០៣
០៥	ក្រសួងព័ត៌មាន	០៧ (ស្រី ០៣)
០៦	ក្រសួងទេសចរណ៍	០១ (ស្រី)
០៧	ក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ	០១
០៨	ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល	០១
០៩	ក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍	០២
១០	ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ	០១
១១	ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី	០២
១២	ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា	០១
១៣	ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ	០២
១៤	ទំនាក់ទំនងជាមួយរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា	០១
១៥	ក្រសួងបរិស្ថាន	០១
១៦	ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ	០១ (ស្រី)
	ចំនួនសរុប	៣០រូប (ស្រី០៥)

ចំនួនតែងតាំងទីប្រឹក្សារាជរដ្ឋាភិបាលថ្មី៖

ល.រ	ទីប្រឹក្សារាជរដ្ឋាភិបាលឋានៈស្មើ៖	ចំនួន
០១	រដ្ឋមន្ត្រី	០៥
០២	រដ្ឋលេខាធិការ	០២

	ចំនួនសរុប	០៧ រូប

V. អនុក្រឹត្យ និងប្រកាសរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្រសួង និងស្ថាប័នជាតិ

ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ គិតត្រឹមខែវិច្ឆិកា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដែលដឹកនាំដោយគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា បានចេញអនុក្រឹត្យចំនួន១.៥៧៩អនុក្រឹត្យ។ អនុក្រឹត្យស្តីអំពីការជូនមេដាយ និងតែងតាំង ផ្ទេរភារកិច្ចមន្ត្រីរាជការមានចំនួនរហូតដល់ទៅ ១.៥១៨ (៩៦%)។ ដោយឡែក គេពិនិត្យឃើញមានអនុក្រឹត្យ ចំនួន០៥ ស្តីអំពីការធ្វើអនុបយោគទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ទៅជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋ ហើយអនុក្រឹត្យស្តីអំពីការផ្ទេរឥណទានថវិកាមានចំនួន ៥៦។

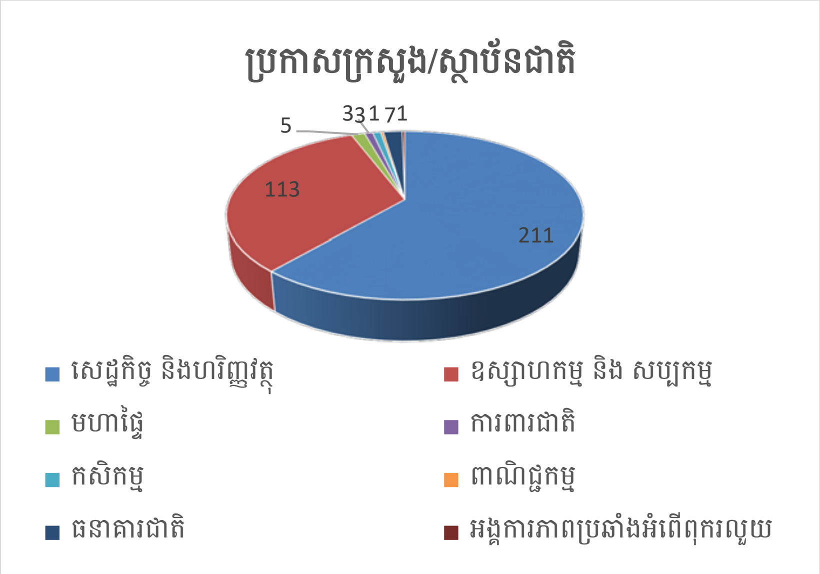

ចំណែកឯប្រកាសវិញ ក្នុងរយៈពេលដូចគ្នានេះ ក្រសួង និងស្ថាប័នជាតិនៃរាជរដ្ឋាភិបាលបានចេញចំនួន ៣៨៤ប្រកាស ដែលភាគច្រើនចេញដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម។

VI. ថវិកាថ្នាក់ជាតិគ្រោងចំណាយឆ្នាំ២០១៤-២០១៨

វិស័យថវិកាចំណាយ	ជាលានដុល្លា (USD)					% នៃថវិកាសម្រាប់ឆ្នាំនីមួយៗ						ការប្រែប្រួលចំនួនថវិកា ជាលានដុល្លា (USD)			
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	ប្រែប្រួល	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
រដ្ឋបាលទូទៅ	280.31	420.27	427.6	539.16	613.25	8.2	11.18	9.79	10.68	10.47		139.96	7.33	111.56	74.09
ការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ	468.17	610.27	711.05	860.38	1,001.42	13.8	16.24	16.29	17.05	17.1		142.1	100.78	149.33	141.04
សង្គមកិច្ច	791.47	1,045.66	1,209.66	1,439.02	1,753.52	23.3	27.82	27.71	28.51	29.94		254.19	164	229.36	314.50
សេដ្ឋកិច្ច	302.90	1,073.78	1,288.97	1,349.16	1,416.52	8.9	28.57	29.53	26.73	24.18		770.88	215.19	60.19	67.36
ចំណាយមិនទាន់បែងចែក	1,556.04	608.82	728.35	858.9	1,072.36	45.8	16.2	16.68	17.02	18.31		-947.22	119.53	130.55	213.46
ចំណាយសរុបរួម	3,398.90	3,758.81	4,365.62	5,046.61	5,857.07							359.91	606.81	680.99	810.46

ថវិកាដែលគ្រោងនឹងចំណាយឆ្នាំ២០១៧ មានចំនួនប្រមាណ៥.០៤៦លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលបានកើនឡើងប្រមាណជា១៥% ធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៦ រាជរដ្ឋាភិបាលគ្រោងចំណាយថវិកាលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ចប្រមាណ២៦% សង្គមកិច្ចប្រមាណ២៨% ការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈប្រមាណ១៧% និងរដ្ឋបាលទូទៅប្រមាណ១០% នៃថវិកាជាតិ។ បើប្រៀបធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៦ ថវិកាដែលគ្រោងចំណាយលើវិស័យទាំង០៤នេះ មិនមានការប្រែប្រួលច្រើននោះទេ។ ថវិកាគ្រោងចំណាយលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ចបានធ្លាក់ចុះប្រមាណ៣% ពោលគឺ ២៩%ក្នុងឆ្នាំ២០១៦ មកនៅ២៦%ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ នៃថវិកាជាតិ ខណៈដែលថវិកាសម្រាប់វិស័យបីផ្សេងទៀត និងសម្រាប់ចំណាយមិនទាន់បែងចែងបានកើនឡើងប្រមាណ១% ។

ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំ (២០១៥ និង២០១៦) ខ្ទង់ថវិកាលើចំណាយមិនទាន់បែងចែក បានធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំង គឺចំនួនពីប្រមាណ៤៥%ក្នុងឆ្នាំ២០១៤ មកត្រឹមប្រមាណ១៦%នៃថវិកាក្នុងឆ្នាំ២០១៥ និង២០១៦។ ប៉ុន្តែចាប់ពីឆ្នាំឆ្នាំ២០១៧ ខ្ទង់ថវិកាចំណាយមិនទាន់បែងចែកចាប់ផ្តល់កើនឡើងវិញ គឺមានចំនួនប្រមាណ១៧% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ និងប្រមាណ១៨%ក្នុងឆ្នាំ២០១៨នៃថវិកា។ ការរៀបថវិកាចំណាយ ដែលមានខ្ទង់ចំណាយមិនទាន់បែងចែងមានចំនួនរហូតលើស១០% ត្រូវបានគេចាត់ទុកជាមូលហេតុមួយ ដែលបង្ហាញអំពីកង្វះតម្លាភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការប្រើប្រាស់ថវិកាជាតិ ហើយការកើនឡើងខ្ទង់ចំណាយមិនទាន់បែងចែងក្នុងរយៈពេលចុងក្រោយនេះ នឹងធ្វើឲ្យកំរិតជឿទុកចិត្តលើតម្លាភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកាន់តែធ្លាក់ចុះទៅវិញ។

ដោយឡែកសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៨ តាមរយៈសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីថវិកាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៨ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តយល់ព្រម រាជរដ្ឋាភិបាលបានគ្រោងចំណាយថវិកាថ្នាក់ជាតិប្រមាណ៥.៨៥៧ លានដុល្លាអាមេរិកសម្រាប់បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់ខ្លួនក្នុងឆ្នាំ២០១៨។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ កម្ពុជាគ្រោងស្វែងរកកម្ចីឥណទានពីបរទេស ប្រមាណ១.៤៤០លានដុល្លាអាមេរិក[2] ស្មើនឹងប្រមាណ២៤,៥%នៃថវិកាគ្រោងចំណាយថ្នាក់ជាតិ។ កម្ពុជានឹងរៀបចំការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រនីតិកាលទី៦ នៅឆ្នាំ២០១៨ខាងមុខ ខណៈពេលបើពិនិត្យមើលពីការបែងចែកការចំណាយនៃថវិកាជាតិ ប្រមាណ១៨% ស្មើនឹង១.០៧២ លានដុល្លាអាមេរិក ត្រូវបានបែងចែងសម្រាប់ការចំណាយដែលមិនទាន់បែងចែក។ អ្វីដែលគួរឲ្យកត់សម្គាល់ការប្រើប្រាស់ធនធានរបស់រដ្ឋសម្រាប់បម្រើឲ្យផលប្រយោជន៍នៃគណបក្សនយោបាយ តែងត្រូវបានគេរកឃើញកើតមានឡើងជារឿយៗ ជាពិសេសក្នុងឆ្នាំដែលមានរៀបចំការបោះឆ្នោត។

VII. ការរកឃើញ និងការផ្តល់ពិន្ទុលើលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ

សម្រាប់ឆ្នាំទី៤ នៃនីតិកាលទី៥នៃរដ្ឋសភា សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៧ ត្រូវបានជជែកពិភាក្សាដោយតំណាងរាស្ត្រនៃគណបក្សកាន់អំណាច និងគណបក្សប្រឆាំងនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំសភាពេញអង្គកាលពីថ្ងៃទី២២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៦ តែសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះត្រូវបានអនុម័ត ដោយតំណាងរាស្ត្រនៃគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាចំនួន៦៦រូបតែប៉ុណ្ណោះ។ ដោយប្រើប្រាស់ថវិកាគ្រោងនឹងចំណាយឆ្នាំ២០១៧ មានចំនួនប្រមាណ៥.០៤៦លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលបានកើនឡើងប្រមាណជា១៦% ធៀប

[2] មាត្រា៧នៃច្បាប់ស្តីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៨ អនុញ្ញាតឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាលខ្ចីលុយពីគេក្នុងកម្រិត ១០០០ ០០០ ០០០ (មួយប៊ីលានអេសដេអ៊ែរ)។ ១ អេសដេអ៊ែរស្មើនឹងប្រមាណ១.៤៤ដុល្លាអាមេរិក។

នឹងឆ្នាំ២០១៦ រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់ខ្លួន និងទទួលបានការផ្តល់ពិន្ទុពេញចិត្តដូចខាងក្រោម៖

១. ការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយមានសូចនាករច្បាស់លាស់

តារាងបង្ហាញពីការវាយតម្លៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយមានសូចនាករច្បាស់លាស់

ល.រ	គោលនយោបាយមានសូចនាករច្បាស់លាស់ រាជរដ្ឋាភបាលបានបំពេញ/អនុវត្តក្នុងឆ្នាំទី៣ នីតិកាលទី៥	លទ្ធផលសម្រេចបាន		
		សា	សា	មិន
១	ខិតខំសម្រេចឲ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាមធ្យម៧%ក្នុងមួយឆ្នាំដើម្បីធ្វើឲ្យកម្ពុជាអាចចាកចេញផុតពីប្រទេសមានចំណូលទាប ឈានឡើងជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបយ៉ាងយូរនៅឆ្នាំ២០១៨ និងក្លាយជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០។	√		
២	សម្រេចឲ្យបានគោលដៅកាត់បន្ថយអត្រានៃភាពក្រីក្រជាង១%ក្នុងមួយឆ្នាំ។	√		
៣	បន្តខិតខំសម្រេចនូវគោលនយោបាយជំរុញផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករឲ្យបាន១លានតោន នៅឆ្នាំ២០១៥ សំដៅប្រែក្លាយកម្ពុជាទៅជាប្រទេសផលិតស្បៀងនាំមុខមួយនៅលើពិភពលោក។		√	
៤	រក្សាផ្ទៃនេសាទទឹកសាប សម្រាប់ប្រជាជនធ្វើនេសាទជាលក្ខណៈគ្រួសារ ពង្រឹងតំបន់អភិរក្សបង្កើនការការពារធនធានជលផល លុបបំបាត់បទល្មើសនេសាទគ្រប់រូបភាព។		√	
៥	រក្សាផ្ទៃដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ដោយបង្កើនការការពារធនធានព្រៃឈើ ពិសេសការពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ស្តីពីព្រៃឈើ ការទប់ស្កាត់បង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ ជំរុញការដាំដើមឈើឡើងវិញ និងបង្កើនសមត្ថភាពសហគមន៍ព្រៃឈើ នៅលើមូលដ្ឋាន ធានានិរភាព និងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង។			√
៦	បញ្ឈប់ការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច។	√		
៧	សម្រេចឲ្យបាន១០០% នូវការចុះបញ្ជីដី តាមផែនការនៃបទបញ្ជាលេខ ០១ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលជិត២លានហិកតា នៅរវាងដើមឆ្នាំ២០១៤ក្នុងក្របខណ្ឌនៃការអនុវត្ត «នយោបាយចាស់សកម្មភាពថ្មីលើវិស័យដីធ្លី» និងសម្រេចឲ្យបាន៧០% ដល់ឆ្នាំ២០១៨ លើបរិមាណក្បាលដីដែលត្រូវចុះបញ្ជីសរុប៦ ទៅ៧លានក្បាលដីនៅទូទាំងប្រទេស។		√	
៨	កសាងគោលនយោបានជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិលំនៅស្ថាន ដើម្បីដោះស្រាយលំនៅស្ថានជូនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រសម្រាប់ការរស់នៅប្រកបដោយសុវត្ថិភាព សុខុមាលភាព និងភាពថ្លៃថ្នូរ។	√		
៩	កែលម្អផ្លូវលំជនបទជាជំហានៗ ពីផ្លូវក្រាលក្រួសក្រហម ទៅជាផ្លូវក្រាលកៅស៊ូឬផ្លូវបេតុងឲ្យបានពី៣០០ ទៅ៤០០គីឡូម៉ែត្រក្នុង១ឆ្នាំ តាមស្តង់ដារឯកភាពជាតិមួយ។			√
១០	រៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនទីក្រុង ជាពិសេសរាជធានីភ្នំពេញសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង ដើម្បីពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ កសាងមធ្យោបាយដឹងជញ្ជូន។	√		
១១	ដល់ឆ្នាំ២០១៨ ប្រជាជនចំនួន៨៥% ដែលរស់នៅរាជធានីខេត្ត និងប្រជាពលរដ្ឋចំនួន៦០% ដែលរស់នៅតាមបណ្តាឃុំ បានទទួលសេវាទឹកស្អាត ដែលមានគុណភាពល្អ និងថ្លៃសមរម្យប្រើប្រាស់។		√	

១២	ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៨ គឺពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនី ពីបណ្តាញជាតិឲ្យដល់ភូមិចំនួន៨០% នៃចំនួនភូមិទាំងអស់។		√	
១៣	ខិតខំសម្រេចគោលដៅទទួលទេសចរណ៍ ពីក្រៅប្រទេសនៅឆ្នាំ២០១៥ប្រមាណ៤,៥លាននាក់ឆ្នាំ២០១៨ កើនដល់៦,១លាននាក់ រួមជាមួយទេសចរណ៍ក្នុងស្រុកប្រមាណ១០,៥លាននាក់។		√	
១៤	បន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ ដែលនៅមិនទាន់មានអនុវិទ្យាល័យ។			√
១៥	រៀបចំគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីមុខរបរ និងការងារស្របទៅនឹងការវិ វឌ្ឍន៍នៃសង្គម សេដ្ឋកិច្ច។	√		
១៦	ការដាក់ឲ្យដំណើរការរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍ សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជនឲ្យទទួលបានរបបប្រាក់សោធនិវត្តន៍ ដូចមន្ត្រីរាជការដែរចាប់ពីឆ្នាំ២០១៥។			√

០១. ខិតខំសម្រេចឲ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាមធ្យម៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ ដើម្បីធ្វើឲ្យកម្ពុជាអាចចាកចេញផុតពីប្រទេសមានចំណូលទាប ឈានឡើងជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប យ៉ាងយូរនៅឆ្នាំ២០១៨ និងក្លាយជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០។[3]

តាមគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានសន្យាថា នឹងខិតខំប្រឹងប្រែងសម្រេចឱ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចមធ្យម៧% ដើម្បីឱ្យប្រទេសចាកចេញពីចំណូលទាប ទៅប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបយ៉ាងយូរនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៨ខាងមុខនេះ និងក្លាយជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០។

នៅឆ្នាំ២០១៦ កម្ពុជាមានសម្រេចកំណើនសេដ្ឋកិច្ច៧%។ យោងតាមទិន្នន័យ ស្ថិតិនាដើមឆ្នាំ២០១៧នេះរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងស្ថានប័នពាក់ព័ន្ធនឹងការព្យាករណ៍កំណើនសេដ្ឋកិច្ច កម្ពុជានៅតែរក្សាបាននូវស្ថិរភាពកំណើនសេដ្ឋកិច្ចក្នុងអត្រាវង្វង់៧% និងដដែរ។ ហើយកំណើនសេដ្ឋកិច្ចនេះត្រូវបានគេដឹងថា ពឹងផ្អែកលើវិស័យចំបងចំនួន០៤ គឺកសិកម្ម ឧស្សាហកម្មជាពិសេសវិស័យវាយនភ័ណ ទេសចរណ៍ និងសំណង់។[4]

ការព្យាករណ៍របស់ IMF នៅដើមឆមាសទី២ គឺត្រូវគ្នានឹងការព្យាករណ៍ទុករបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដែលរំពឹងថា កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានឹងបន្តស្ថិតក្នុងអត្រា៧%សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៧ និងពីរឆ្នាំទៅខាងមុខ ខណៈដែលស្ថាប័នវាយតម្លៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាសំខាន់ៗមួយចំនួនទៀត រួមមានធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ADB និងធនាគារពិភពលោក World Bank ក៏បានព្យាករពីអត្រាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាក្នុងអត្រាដូចគ្នានេះដែរ។[5]

ដោយឡែក របាយការណ៍ថ្មីមួយរបស់ធនាគារពិភពលោកបានឲ្យដឹងថា កំណើននៃការនាំចេញស្បែកជើង គ្រឿងម៉ាស៊ីនអគ្គិសនី បរិក្ខារ និងគ្រឿងបន្លាស់យានយន្ត បានជួយធ្វើឲ្យសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជារក្សាបាននូវភាពរឹងមាំ ប៉ុន្តែថមថយតិចតួចមកនៅត្រឹម ៦,៨ភាគរយនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៦ ដែលមានអត្រា ៧%។[6]

[3] "*Political Platforms of the Royal Government of Cambodia of the Fifth Legislature of the National Assembly*", Royal Government of Cambodia, (Sept 2013), at 15.
[4] http://swiftnewsdaily.com/archives/83162
[5] http://km.rfi.fr/cambodia/imf-cambodia-economy-26-07-2017
[6] http://www.worldbank.org/km/news/press-release/2017/11/22/cambodia-sustains-strong-growth

បន្ទាប់ពីកំណើនសេដ្ឋកិច្ចមានភាពរឹងមាំអស់រយៈពេលជាងពីរទស្សវត្សរ៍កន្លងមក កម្ពុជាបានទទួលចំណាត់ថ្នាក់ជាប្រទេសដែលមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបគិតត្រឹមឆ្នាំ ២០១៥ ដែលមានចំណូលជាតិសរុបក្នុងមនុស្សម្នាក់កើនឡើងដល់១០៧០ដុល្លារអាមេរិក។ ដឹកនាំដោយផ្នែកនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ និងទេសចរណ៍ កម្ពុជា រក្សាបាននូវអត្រាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាមធ្យម ៧,៦ភាគរយនៅចន្លោះពីឆ្នាំ ១៩៩៤ ដល់ ឆ្នាំ ២០១៥ ដែលបានឈរក្នុងលំដាប់ថ្នាក់ទី៦នៅលើពិភពលោក។[7]

អ្នកជំនាញសេដ្ឋកិច្ចនៅកម្ពុជាយល់ស្របនឹងអាត្រាកំណើនតាមការព្យាករណ៍ខាងលើ ហើយថែមទាំងព្រួយបារម្ភការប៉ះពាល់ដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានៅឆ្នាំក្រោយដោយសារកត្តានយោបាយផងដែរ។[8] កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា នៅតែត្រូវបានគេយល់ឃើញថា ជាតួលេខម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច តែមិនមែនឆ្លុះបញ្ចាំងពីតថភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាទាំងស្រុងឡើយ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាប្រាកដជាអាចសម្រេចបាននូវការរក្សាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចត្រឹមរង្វង់៧%ក្នុងឆ្នាំទី៤នេះ ប៉ុន្តែគេមិនទាន់អាចវាយតម្លៃបានថាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចនេះ បានផ្តល់ផលវិជ្ជមានដោយសមភាពចំពោះជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋ និងសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារនៅកម្ពុជាបានក្នុងកំរិតណានៅឡើយ។

០២. សម្រេចឲ្យបានគោលដៅកាត់បន្ថយអត្រានៃភាពក្រីក្រជាង១% ក្នុងមួយឆ្នាំ។[9]

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិជាច្រើនប្រទេសទៀត បានសម្រេចទទួលយកនូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព សម្រាប់១៥ឆ្នាំទៅមុខទៀត។ ការលុបបំបាត់ភាពក្រីក្រគ្រប់រូបភាព និងការលុបបំបាត់ភាពស្រេកឃ្លាន គឺជាចំណុចសំខាន់ៗនៃគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍នេះ។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៥ កម្ពុជាបានប្រែក្លាយជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកំរិតទាប តាមរយៈកំណើនសេដ្ឋកិច្ច នារយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ។ ចំណែកអត្រាភាពក្រីក្រ បើទោះបីជាមានការធ្លាក់ចុះពី៥០% ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ ទៅ២០%ក្នុងឆ្នាំ២០១២។ ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាច្រើនជាង៧០% នៅតែរស់ពឹងផ្អែកប្រាក់ចំណូលតិចជាង៣ដុល្លារជាប្រចាំថ្ងៃ។ នេះមានន័យថា ពួកគេងាយនឹងវិលត្រឡប់ទៅរកភាពក្រីក្រវិញ ដែលមានប្រាក់ចំណូលប្រចាំថ្ងៃក្រោម១,២៥ដុល្លារអាមេរិក។[10]

រាជរដ្ឋាភិបាលធ្លាប់បានអះអាង ក្នុងកិច្ចប្រជុំកំពូលអង្គការសហប្រជាតិឆ្នាំ២០១៥ថា គិតត្រឹមឆ្នាំ២០១៣ អត្រាភាពក្រីក្របានធ្លាក់មកត្រឹម១៦% ដែលធ្វើឲ្យកម្ពុជាសម្រេចបាននូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហវត្សរ៍កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រមុនឆ្នាំ២០១៥។ ស្ថិតិរបស់ធានាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី(ADB) ចេញផ្សាយឆ្នាំ២០១៦ និងរបាយការណ៍របស់ World Bank ផ្សាយនាខែតុលា២០១៧ បានបង្ហាញថា ក្នុងឆ្នាំ២០១៤ កម្ពុជាមានប្រជាពលរដ្ឋចំនួន១៣,៥% រយរស់នៅក្រោមបន្ទាត់ភាពក្រីក្រ។[11] ជាងនេះ ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន៨៥%នៃអ្នករស់នៅ

---

[8] http://km.rfi.fr/cambodia/imf-cambodia-economy-26-07-2017
[9] *Supra* note 10, at 17.
[10] https://www.adb.org/countries/cambodia/main
[11] Basic 2016 Statistics, page2, ADB, April 2016

ក្រោមភាពក្រីក្រ រស់នៅជនបទ ក្នុងនោះប្រជាពលរដ្ឋ៦០% កំពុងប្រកបរបរកសិកម្ម ហើយមេគ្រួសារនៃគ្រួសារក្រីក្រ ជាកសិករមានរហូតដល់៧៥%។

របាយការណ៍របស់ World Bank នាខែតុលា២០១៧ បានផ្សាយថា ភាពក្រីក្របន្តធ្លាក់ចុះនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ទោះបីជាការធ្លាក់ចុះនេះមានសភាពយឺតជាងក្នុងឆ្នាំកន្លងទៅក្តី។ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ អត្រានៃភាពក្រីក្រមាន ១៣,៥ភាគរយ បើធៀបនឹងឆ្នាំ ២០០៧ មាន ៤៧,៨ភាគរយ។ ប្រហែល ៩០ភាគរយនៃប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្ររស់នៅក្នុងតំបន់ជនបទ។ ខណៈដែលកម្ពុជាបានសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហសវត្សរ៍ដោយបានកាត់បន្ថយអត្រាភាពក្រីក្របាន៥០ភាគរយនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៩ គ្រួសារភាគច្រើនលើសលប់ដែលបានចាកផុតពីភាពក្រីក្រមានជីវភាពរីកចម្រើនតិចតួចប៉ុណ្ណោះ ប្រជាពលរដ្ឋប្រហែល៤,៥លាននាក់ទៀតកំពុងរស់នៅក្បែរបន្ទាត់ភាពក្រីក្រ ងាយរងគ្រោះនឹងធ្លាក់ចូលទៅក្នុងភាពក្រីក្រនៅពេលដែលមានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច និងវិបត្តិខាងក្រៅផ្សេងទៀតកើតឡើង។[12]

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាសម្រេចបានការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្របាន ក្នុងអត្រា១%ក្នុងមួយឆ្នាំ ប៉ុន្តែលក្ខខណ្ឌជីវភាព និងការរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ មិនទាន់ត្រូវបានធានាថា បានចាកចេញពីភាពក្រីក្រប្រកបដោយនិរន្តរភាពនោះទេ។

០៣. បន្តខិតខំសម្រេចនូវគោលនយោបាយ ជំរុញផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករឲ្យបាន១លានតោន នៅឆ្នាំ២០១៥ សំដៅប្រែក្លាយកម្ពុជា ទៅជាប្រទេសផលិតស្បៀងនាំមុខមួយនៅលើពិភពលោក។[13]

ប្រភពពីសហព័ន្ធស្រូវអង្ករកម្ពុជាបានឲ្យដឹងថា បរិមាណអង្ករនាំចេញសរុបក្នុងរយៈពេល១០ ខែ ឆ្នាំ ២០១៧ មានចំនួន ៤៩២.១១៥ តោន ដែលបរិមាណនេះមានកំណើនប្រមាណ +១៦,៧០% ធៀបនឹងបរិមាននាំចេញក្នុងរយៈពេល១០ខែ ឆ្នាំ ២០១៦។[14]

កាលពីខែតុលាឆ្នាំ២០១៦ កម្ពុជាបានចុះអនុស្សរណៈយោគយល់គ្នាថ្មីមួយជាមួយប្រទេសចិន ដោយផ្តល់កូតានាំចេញអង្ករពីប្រទេសកម្ពុជាពី១០ម៉ឺនតោន ទៅ២០ម៉ឺនតោនប្រចាំឆ្នាំ។[15]

ដំណាំស្រូវអង្ករថយចុះ បណ្តាលមកពីការក្ស័យធននៃរោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវមួយចំនួនធំ ខ្វះទុនសំរាប់ផ្គត់ផ្គង់ផលិតកម្មស្រូវ និងការប្រមូលទិញស្រូវស្តុក ដែលជាហេតុនាំឱ្យម្ចាស់រោងម៉ាស៊ីនស្រូវមួយចំនួនបានខ្ចីបុលពីធនាគារ ដែលមានអត្រាការប្រាក់ប្រចាំឆ្នាំខ្ពស់ប្រមាណ៨%ទៅ១២%។ បន្ថែមលើសពីនេះទៀត សហព័ន្ធស្រូវអង្ករ និងក្រុមហ៊ុននាំចេញអង្ករយល់ថា ឧបសគ្គនៃការចំណាយថ្លៃដឹកជញ្ជូនខ្ពស់ ខណៈហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅតែខ្វះ គឺជាមូលហេតុចម្បងដែលជំរុញឲ្យមានវិបត្តិធ្លាក់ចុះតម្លៃស្រូវ ព្រមទាំងជះឥទ្ធិពលដល់ទីផ្សារអង្កររបស់កម្ពុជា មិនអាចប្រកួតប្រជែងតម្លៃជាមួយប្រទេសថៃ និងវៀតណាម។ របាយការណ៍បានឲ្យដឹងថា ការចំណាយ

---

12 http://www.worldbank.org/km/country/cambodia/overview

13 *Supra* note 10, at 21.

14 https://goo.gl/vNd34A

15 http://www.crf.org.kh/?page=api_location_detail&id=1092&lg=kh#sthash.YVba0jla.dpuf

18 http://www.crf.org.kh/?page=api_document_detail&menu1=1041&menu2=&menu3=&menu4=&menu5=&id=67&lg=en

ទៅលើថ្លៃដើមដឹកជញ្ជូនខ្ពស់ចាប់ពី២៥ដុល្លារ ទៅ៣០ដុល្លារក្នុងមួយតោន ខណៈក្នុងប្រទេសថៃ និងវៀតណាម ការចំណាយត្រឹមតែជាង១០ដុល្លារប៉ុណ្ណោះ។[16]

ឆ្នាំ២០១៦ តម្លៃស្រូវមានការធ្លាក់ចុះ រហូតរាជរដ្ឋាភិបាលបានបញ្ចេញប្រាក់បំរុងទុកចំនួន២លានដុល្លារអាមេរិក ដើម្បីរក្សាស្ថិរភាពតម្លៃស្រូវនៅលើទីផ្សារ និងជំរុញការទិញស្រូវនៅក្នុងប្រទេស ហើយធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ (RDB) បានផ្តល់ឱកាសឲ្យរោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវក្នុងស្រុកទាំងអស់ អាចស្នើសុំកម្ចីដែលអត្រាការប្រាក់ ០,៦៦ ភាគរយក្នុងមួយខែ ជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌដែលអ្នកយកកម្ចីចាំបាច់ ត្រូវទិញស្រូវពីកសិករលើពីតម្លៃ ៩០០ រៀលក្នុងមួយគីឡូក្រាម។ រដ្ឋាភិបាលគ្រោងនឹងខ្ចីមូលនិធិពីចិន៣០០លានដុល្លារ ដើម្បីធ្វើឃ្លាំងស្តុក និងសម្ងួតស្រូវផ្ទាល់ខ្លួន។[17]

នៅដើមខែសីហា ឆ្នាំ២០១៧ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានចុះកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយរដ្ឋាភិបាលប្រទេសបង់ក្លាដែស ដើម្បីនាំចេញអង្ករ២៥ម៉ឺនតោន ស្មើនឹង១០% នៃអង្ករ១លានតោន ទៅប្រទេសបង់ក្លាដែស។ ភាគីទាំងពីរបានព្រមព្រៀងគ្នាក្នុងការនាំចេញអង្ករពីកម្ពុជាទៅប្រទេសបង់ក្លាដេស ចំនួន១លានតោនក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំ។[18] ប៉ុន្តែកិច្ចព្រមព្រៀងនោះត្រូវបានប្រទេសបង់ក្លាដេស (Banglades) លុបចោលវិញ នៅដើមខែ វិច្ឆកា ដោយសារតែករណីពន្យារពេលដឹកជញ្ជូននាំចូលអង្ករនេះ មកកាន់ប្រទេសរបស់ខ្លួន។[19]

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន បើទោះបីជាក្នុងរយៈពេល១០ខែ ឆ្នាំ២០១៧ ការនាំអង្កររបស់ប្រទេសកម្ពុជាមានការលើកឡើងជាងឆ្នាំ២០១៦ប្រមាណ១៦% ប៉ុន្តែរាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចខ្វះនូវគោលដៅនាំចេញអង្ករ ក្នុងឆ្នាំ២០១៦នេះ ព្រោះក្នុងរយៈពេល១០ខែ ការនាំចេញអង្ករបានប្រមាណចំនួន៥០% នៃគោលដៅនាំចេញចំនួន ០១លានតោន។

០៤. រក្សាផ្ទៃនេសាទទឹកសាបសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋធ្វើនេសាទជាលក្ខណៈគ្រួសារ ពង្រឹងតំបន់អភិរក្ស បង្កើនការការពារធនធានជលផល លុបបំបាត់បទល្មើសនេសាទគ្រប់រូបភាព។[20]

កំណែទម្រង់នេសាទដែលមានលក្ខណៈស៊ីជម្រៅ និងមានទ្រង់ទ្រាយធំ ត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងឆ្នាំនីតិកាលទី៤នៃរដ្ឋសភាក្នុងឆ្នាំ២០១២ ដោយលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានសន្យាជាមួយប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាថាលោកនឹងលុបចោលប្រព័ន្ធឡូត៍នេសាទអាជីវកម្មឯកជនឲ្យអស់ និងរៀបចំដាក់ផ្ទៃទឹកសាបសម្រាប់សហគមន៍ប្រជានេសាទទូទៅជុំវិញបឹងទន្លេសាប ដើម្បីទទួលផលដោយផ្ទាល់ចំនួន៦៥% និងចំនួន៣៥% រក្សាទុកសម្រាប់ជាតំបន់អភិរក្សវិស័យជលផលក្នុងបឹងទន្លេសាប។[21] ជាលទ្ធផល ឡូត៍នេសាទឯកជនទាំង៣៧ឡូត៍ក្នុងបឹងទន្លេសាប និង៨០ឡូត៍នេសាទនៅទូទាំងប្រទេស ត្រូវបានលុបចោលដោយអនុក្រឹត្យក្នុងឆ្នាំ២០១២។

ផ្អែកទិន្នន័យក្នុងរបាយការណ៍បូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទឆ្នាំ២០១៤ សហគមន៍

---

16 http://www.rfa.org/khmer/news/economy/Cambodia-Rice-Federation-push-government-to-resolve-exportation-rice-12072016082917.html?searchterm:utf8:ustring=%E1%9E%9F%E1%9F%92%E1%9E%9A%E1%9E%BC%E1%9E%9C

[17] https://goo.gl/adVku2

[18] https://goo.gl/dBs173

[19] http://www.rfa.org/khmer/news/economy/Bangladesh-scraps-rice-deal-with-Cambodia-

[20] [20] *Supra* note 10, at 21.

[21] *Fishery Reform on the Tonle Sap Lake: risks and opportunities for innovation*, 17(2), June 2013 at 1, Cambodia Development Review, (CDRI).

នេសាទទឹកសាបចំនួន ៤៧៧ សហគមន៍ ត្រូវបានបង្កើត និងចងក្រងឡើងដោយមួយចំនួនបានចុះបញ្ជីត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ និងបានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការគ្រប់គ្រង និងអភិរក្សធនធានជលផលនៅកម្ពុជា ចំណែកឯសហគមន៍មួយចំនួនទៀត កំពុងរៀបចំសំណុំឯកសារស្នើសុំចុះបញ្ជី ខណៈសហគមន៍មួយចំនួនផ្សេងទៀតកំពុងដំណើរការចុះហត្ថលេខានៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ[22]។ បើប្រៀបធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៤ចំនួនសហគមន៍ នេសាទទឹកសាប មិនមានការកើនឡើងទោះទេ ប៉ុន្តែការចុះបញ្ជីសហគមន៍នេសាទបានកើនឡើងពី៣៦០ ឆ្នាំ២០១៤ ដល់ ៣៧៧ ឆ្នាំ២០១៥។ នៅឆ្នាំ២០១៥ សហគមន៍នេសាទចំនួន៨៥ ត្រូវបានពង្រឹងសមត្ថភាពបន្ថែម។

រយៈពេល ១ឆមាស (៦ខែ) ដើមឆ្នាំ២០១៧នេះ កម្លាំងសមត្ថកិច្ចជំនាញ និងសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធបានបង្ក្រាបបទល្មើសប្រើប្រាស់ឧបករណ៍នេសាទនៅទូទាំងប្រទេសបានចំនួន១៦៥៣ករណី ដែលក្នុងនោះ ករណីទឹកសាប ១ ៥៥៣ករណី និងសមុទ្រ ១០០ករណី ពិន័យអន្តរការណ៍ ៤២ករណី ស្មើនឹងទឹកប្រាក់១៦៦,៥លានរៀល។

យោងតាមរបាយការណ៍ របស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានឲ្យដឹងថា ក្នុង ប្រតិបត្តិការទាំងនេះ សមត្ថកិច្ចបានចុះរុះរើ និងបំផ្លាញចោលវត្ថុតាងបទល្មើសជលផល រួមមាន របាំងស្បៃមុង និងសាច់អួនប្រវែង ៧០៤ ៤៣២ម៉ែត្រ លូស្បៃមុង និងសាច់អួន ៨ ៦៧១មាត់ បង្គោល/ចម្រឹង ៣៩៤ ៦៨៩ដើម ឧបករណ៍ឆក់ត្រី ២៧៤គ្រឿង សម្រាស់ទំហំ ៣៧ ៩៩៨ម៉ែត្រក្រឡា របាំងព្រួលប្រវែង ៣ ៧៦៧ម៉ែត្រ និងលែងត្រីចម្រុះចូលក្នុងបឹងធម្មជាតិ ២៨ ១១៥គីឡូក្រាម ។[23] ក្នុងឆ្នាំ២០១៧នេះ បន្ថែមពីបទល្មើសនេសាទគេឃើញកើតមានបទល្មើសចាក់ដីរំលោភយកផ្ទៃនេសាទផងដែរ។ បទល្មើសនេះបានកើតឡើងនៅតាមបណ្តាលខេត្តមួយចំនួនដូចជា ខេត្តកំពត និងកោះកុងជាដើម ហើយជាប់ពាក់ព័ន្ធអ្នកមានអំណាច។[24]

ចុងឆ្នាំ២០១៦នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានប្រកាសចាប់ផ្តើមយុទ្ធនាការបង្ក្រាបបទល្មើសនេសាទ ដោយការដឹកនាំដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ។ ក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានណែនាំក្នុងសារាចរណែនាំចុះថ្ងៃទី៥ ខែកក្កដា ក្រសួងកសិកម្មបានណែនាំ បង្ក្រាប និងចាប់ជនល្មើសជលផលមកផ្តន្ទាទោស។ ចំណាត់ការនេះដោយសារតែឧបករណ៍នេសាទ ដែលត្រូវបានក្រសួងហាមឃាត់តាំងពីឆ្នាំ២០១២ នៅតែបន្តសកម្មភាពដែលបានធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ធនធានជលផល និងប្រភេទជីវចម្រុះផ្សេងៗទៀត។

ក្នុងគោលនយោបាយនីតិកាលទី៥ រាជរដ្ឋាភិបាលបានសន្យាថា នឹងរក្សាផ្ទៃនេសាទទឹកសាបសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋធ្វើនេសាទជាលក្ខណៈគ្រួសារ ពង្រឹងតំបន់អភិរក្ស បង្កើនការការពារធនធានជលផល លុបបំបាត់បទល្មើសនេសាទគ្រប់រូបភាព។ ជាការពិតណាស់ រាជរដ្ឋាភិបាលបានលុបបំបាត់ការធ្វើអាជីវកម្មលក្ខណៈឯកជនលើឡូត៍នេសាទទូទាំងប្រទេស ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋនេសាទ ប៉ុន្តែគេឃើញមានបញ្ហាប្រឈមអំពីការថែរក្សាផ្ទៃទឹកសាប និងគ្រប់គ្រងធនធានជលផលនៅក្នុងផ្ទៃទឹកទាំងនោះ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចបានខ្លះនូវគោលនយោបាយរក្សាផ្ទៃនេសាទទឹកសាប សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋធ្វើនេសាទជាលក្ខណៈគ្រួសារ ពង្រឹងតំបន់អភិរក្ស បង្កើនការការពារធនធានជលផល លុបបំបាត់បទល្មើសនេសាទគ្រប់រូបភាព ព្រោះគេឃើញមានបទល្មើសនេសាទ ភាពកំសោយនៃការអនុវត្តន៍ច្បាប់ពី

---

[22] របាយការបូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ២០១៤-២០១៥ ទំព័រ២០

[23] https://goo.gl/zsfs6f

[24] https://goo.gl/GEhpPk

សំណាក់អាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ នៅតែបន្តកើតមានឡើង។

០៥. រក្សាផ្ទៃដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ដោយបង្កើនការការពារធនធានព្រៃឈើ ពិសេសការពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ស្តីពីព្រៃឈើ ការទប់ស្កាត់បង្រ្កាបបទល្មើសព្រៃឈើ ជំរុញការដាំដើមឈើឡើងវិញ និងបង្កើនសមត្ថភាពសហគមន៍ព្រៃឈើនៅលើមូលដ្ឋានាវិភាព និងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង។[25]

ក្នុងឆ្នាំ២០១៦ រាជរដ្ឋាភិបាល បានដាក់តំបន់មួយចំនួនជាតំបន់ព្រៃការពារ និងអភិរក្សព្រៃឈើ ក្នុងនោះក៏មានតំបន់ព្រៃឡង់ផងដែរ ហើយបានអំពាវនាវឲ្យសកម្មជនការពារបរិស្ថាន ពលរដ្ឋ និងសហគមន៍ចូលរួមសហការជាមួយរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីការពារតំបន់ព្រៃការពារទាំងអស់នោះ កុំឲ្យមានការកាប់បំផ្លាញខុសច្បាប់។ ក្រោយមកបន្តិច ក្រសួងបរិស្ថានបានប្រកាស ក្នុងទិវាបរិស្ថានពិភពលោកកាលពីថ្ងៃទី៥ ខែមិថុនា ២០១៦ ថា សកម្មភាពកាប់ឈើដោយខុសច្បាប់លែងមានទៀតហើយ។

ឆ្នាំ	(%) ឈើព្រៃគម្រប	(%) ស្រោងព្រៃ	(%) ល្បោះព្រៃ	(%) ទឹក	(%) ព្រៃមែនម្និន	(%) ពពក
១៩៧៣	៧២.១១	៤១.៨៨	៣០.២៣	២.៨៧	២៤.២៩	០.៧៣
១៩៨៩	៦៧.៩២	៣៨.៩៩	២៨.៩២	២.៦៤	២៩.៣៥	០.១០
២០០០	៦៦.៦៥	៣៤.៥២	៣២.១៣	៣.២០	៣០.០១	០.១៣
២០០៤	៦៣.០៥	៣០.៦៦	៣២.៣៩	២.៥១	៣៣.៩៥	០.៤៩
២០០៩	៦០.១៨	២២.៥៥	៣៧.៦៣	២.៤៥	៣៦.៨១	០.៥៦
២០១៤	៤៧.៦៨	១៦.៤៥	៣១.២៣	៣.៦៧	៤៨.៤១	០.២៤

ភាគរយគម្របដីនៃប្រទេសកម្ពុជាបានមកពីការវិភាគតាមរូបភាពផ្កាយរណប

ប៉ុន្តែបទល្មើសព្រៃឈើ ត្រូវបានគេឃើញបន្តកើតជារឿយៗក្នុងឆ្នាំ២០១៧នេះ បើទោះជារាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈ ក្រសួងបរិស្ថានបានធ្វើកំណែទម្រង់វិស័យបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ដែលមានតំបន់ការពារធម្មជាតិ រហូតដល់៤៦តំបន់នៅឆ្នាំ២០១៦ ហើយកើនឡើងដល់៤៩តំបន់ នៅឆ្នាំ២០១៧ និងមានផ្ទៃក្រឡាជាង៧,៥ លានហិកតា ស្មើនឹង៤១% នៃផ្ទៃដីប្រទេសកម្ពុជា។[26] ទីភ្នាក់ងារស៊ើបអង្កេតបរិស្ថាន (EIA) បានរកឃើញថា ចន្លោះពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៦ ដល់ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៧ ដែលស្ថិតក្នុងរយៈពេលនៃបម្រាមរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ឈើខុសច្បាប់ចំនួនប្រមាណ៣០ម៉ឺនម៉ែត្រគូប ត្រូវបានកាប់ជាពិសេសពីតំបន់ព្រៃការពារក្នុងឧទ្យានជាតិ រួចដឹកយកទៅប្រទេសវៀតណាម។ របាយការណ៍របស់ អ៊ី.អាយ.អេ ចេញផ្សាយនៅថ្ងៃទី៨ ឧសភា ២០១៧ ស្តីពីវិនាសកម្មព្រៃឈើនៅកម្ពុជា ដែលមានចំណងជើងថា "ជនល្មើសមុខដដែល៖ អាជីវកម្មជួញដូរឈើខុសច្បាប់របស់វៀតណាម គ្មានទីបញ្ចប់" ស្រាវជ្រាវឃើញថា មន្ត្រីកម្ពុជាឃុបឃិតជាមួយយោធាអាជ្ញាធរវៀតណាម ដែលពុករលួយ បានប្រែរូបឈើខុសច្បាប់ពីកម្ពុជា ទៅជាឈើស្របច្បាប់វិញ ដើម្បីនាំចេញទៅលក់នៅទីផ្សារអន្តរជាតិ។ ក្រោយពីរបាយការណ៍របស់ អ៊ី.អាយ.អេ ចេញផ្សាយ

[25] *Supra* note 10, at 21-22.
[26] https://goo.gl/wW5gKX

ជាសាធារណៈ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ទទួលស្គាល់ថា ការកាប់ឈើខុសច្បាប់ក្នុងទឹកដីកម្ពុជា កំពុងកក្រើកឡើងវិញ ហើយអះអាងថា ខ្លួនកំពុងស៊ើបអង្កេតរឿងនេះ។[27]

ព្រៃឈើនៅកម្ពុជា ត្រូវបានបំផ្លិចបំផ្លាញយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ជាពិសេសនៅក្នុងតំបន់ដែលរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់សិទ្ធិទៅឲ្យក្រុមហ៊ុន ក្នុងឋានៈជាដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច។[28]ទិន្នន័យរបស់អង្គការទិន្នន័យសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ (ODC) បានឲ្យដឹងថា គម្របព្រៃឈើសរុបក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបានថយចុះពីប្រមាណ៧២% ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៣ មកនៅត្រឹម ៤៨ភាគរយ

ក្នុងឆ្នាំ២០១៤ ខណៈពេលដែលព្រៃស្រោងបានថយចុះពី៤២ភាគរយ មកនៅត្រឹម១៦ភាគរយ នៅក្នុងរយៈពេលដូចគ្នា។ កម្រិតនៃគម្របព្រៃល្បោះ រាប់បញ្ចូលទាំងផ្ទៃដីដំណាំមួយចំនួនផងនោះ មានស្ថេរភាពបន្តិច នៅក្នុងរយៈពេលដូចគ្នា ដោយប្រែប្រួលពី៣០ភាគរយ នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៣ មក៣១ភាគរយ នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៤។[29]

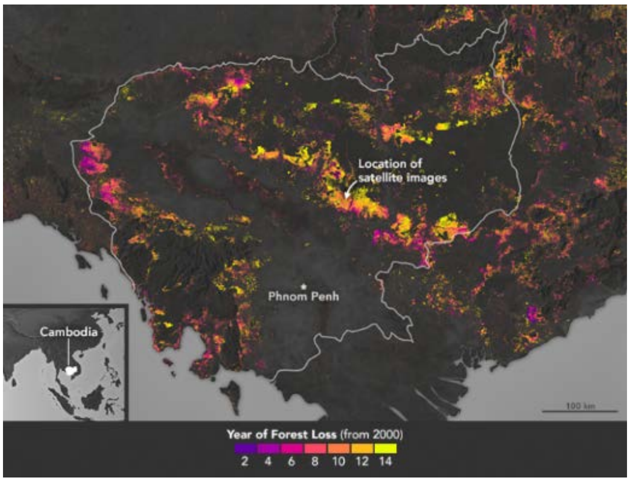

ឆ្នាំ២០០០

របាយការណ៍សិក្សាស្រាវជ្រាវ ចេញផ្សាយឆ្នាំ២០១៥ ស្តីអំពីការកើនឡើងនៃគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មឧស្សាហកម្ម បំផ្លាញព្រៃឈើកម្ពុជាយ៉ាងធំធេង បានបង្ហាញថា ព្រៃឈើកម្ពុជាកំពុងបាត់បង់ក្នុងកំរិត២០០០ គីឡូម៉ែត្រការ៉េក្នុងមួយឆ្នាំ ដោយសារក្រុមហ៊ុនជំនួញផ្នែកកសិកម្មកំពុងប្រមូលយកផលពីព្រៃឈើ ក្នុងតំបន់អភិរក្ស និងសួនឧទ្យានជាតិដោយប្រើប្រាស់គ្រប់មធ្យោបាយខុសច្បាប់។[30]

កម្ពុជាស្ថិតនៅក្នុងចំណោមប្រទេសកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើធ្ងន់ធ្ងរ នេះបើតាមការរកឃើញនៅរបាយការណ៍ថ្មីមួយឆ្នាំ២០១៥ ចេញដោយអង្គការមូលនិធិសត្វព្រៃពិភពលោក (WWF)។ របាយការណ៍របស់អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ នៅសាកលវិទ្យាល័យជាតិអូស្ត្រាលី ដែលបានចេញផ្សាយកាលពីដើមឆ្នាំ២០១៥ ស្តីអំពីការសិក្សាលំអិតអំពីអាស៊ីបាននិយាយថា រាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់ផលប្រយោជន៍ តាមរយៈការកាប់ឈើខុសច្បាប់ដល់ឈ្មួញអ្នកមានទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលមានទំនាក់ទំនងផ្នែកនយោបាយ ជាថ្នូរនឹងការធានានឹងការក្តោបក្តាប់អំណាចរបស់គណបក្សកាន់អំណាច។

ដើមខែមករា ឆ្នាំ២០១៧ អង្គការ NASA EARTH OBSERVATORY បានឲ្យដឹងថា កម្ពុជាជាប្រទេសមួយមានអត្រានៃការបាត់បង់ព្រៃឈើរហ័សជាងគេលើពិភពលោក។ ក្នុងទសវត្សចុងក្រោយនេះ ព្រៃក្រាស់

[27] http://www.rfa.org/khmer/news/environment/more-illegal-logging-in-sesan-dam-10102017120123.html

[28] Zsombor Peter, *New Maps Show Heavy Deforestation In 2013*, The Cambodia Daily, Jan 16, 2015.

[29] https://opendevelopmentcambodia.net/km/profiles/forest-cover/#Method

[30] http://www.phnompenhpost.com/national/elcs-tied-destruction-forests-new-report

ឬស្អុក ត្រូវបានកាប់ឆ្ការ ហើយដីតំបន់នោះភាគច្រើនត្រូវបានគេយកទៅប្រើប្រាស់ជាដីចម្ការកៅស៊ូ ឬចម្ការផ្សេង ។ របាយការណ៍បានឲ្យដឹងទៀតថា ពីឆ្នាំ២០០១ ដល់២០១៤ អត្រាបាត់បង់ព្រៃឈើកម្ពុជាបានកើនឡើងដល់ ១៤,៤% នេះមានន័យថា កម្ពុជាបានបាត់បង់ព្រៃឈើក្នុងផ្ទៃដីទំហំ១,៤៤លានហិចតា។

ឆ្នាំ២០១៥

ការកែប្រែផ្ទៃដីពីដីព្រៃ ទៅជាដីចម្ការត្រូវបានអង្គការនេះបង្ហាញ តាមរយៈការប្រៀបធៀបរូបថតពីផ្កាយរណប ដែលបានថតកាលពីឆ្នាំ២០០០ និងរូបថតនៅឆ្នាំ២០១៥ ដែលបង្ហាញថា ព្រៃឈើកាលពីឆ្នាំ២០០០ ក្នុងតំបន់ព្រំប្រទល់ខេត្តកំពង់ធំ និងកំពង់ចាម ត្រូវបានកែប្រែជាដីចម្ការ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងដីស្រែរបស់ប្រជាពលរដ្ឋជាដើម។ ការកើនឡើងនូវតម្លៃទីផ្សារកៅស៊ូ នៅលើពិភពលោក ជាហេតុផលសំខាន់មួយ ដែលនាំឲ្យមានការកើនឡើងយ៉ាងគំហុកនូវការកែប្រែដីព្រៃដើមដាំដុះដំណាំកៅស៊ូ។[31] រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានចាត់ទុកផ្ទៃដីដែលដាំដុះដំណាំកៅស៊ូ ជាផ្ទៃដីគម្របផ្ទៃឈើផងដែរ។ ទាក់ទងនឹងការបង្ហាញនេះ របាយការណ៍បានលើកឡើងថា ផ្ទៃដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចលើវិស័យកសិកម្មដែលបានផ្តល់ជូនដោយរាជរដ្ឋាភិបាលដល់ក្រុមហ៊ុនក្នុងស្រុក និងក្រៅស្រុក បានបាត់បង់ព្រៃឈើច្រើនជាងផ្ទៃដីដែលមិនស្ថិតនៅក្នុងគំរោងសម្បទានប្រមាណពី២៩% ទៅ១០៥%។

របាយការណ៍ក្រសួងកសិកម្ម នៅឆ្នាំ១៩៦៥ ធនធានគម្របព្រៃឈើកម្ពុជាគ្របដណ្តប់ចំនួន៧៣,០៤% នៃផ្ទៃដីកម្ពុជាសរុប។ ការវាយតម្លៃថ្នាក់ជាតិ ស្តីពីគម្របព្រៃឈើត្រូវបានធ្វើក្នុងរយៈពេល ០៥ឆ្នាំម្តង ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៩៣មក។ របាយការណ៍បានបង្ហាញថា ក្នុងឆ្នាំ២០១៤ គម្របព្រៃឈើកម្ពុជាមានប្រមាណ៤៩% នៃផ្ទៃដីសរុប ខណៈឆ្នាំ២០១០មានចំនួនប្រមាណ៥៧%។ ក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំ ពីឆ្នាំ២០១០ ដល់ឆ្នាំ២០១៤ គម្របព្រៃឈើកម្ពុជាមានការធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងស្មើនឹងប្រមាណ៨%។

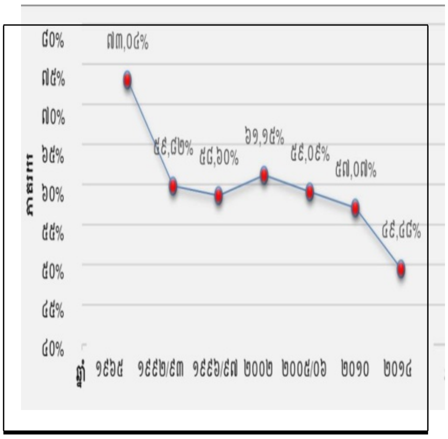

យោងតាមរបាយការណ៍បូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទឆ្នាំ២០១៤ ដល់ឆ្នាំ២០១៦។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៤ បទល្មើសព្រៃឈើ សត្វព្រៃ និងការកាប់រានដីព្រៃនៅកម្ពុជាមានចំនួន២៤០០ករណី ក្នុងនោះបានបញ្ជូនទៅតុលាការចំនួន១.៧៧១ករណី ពិន័យអន្តរការណ៍ចំនួន៦២៩ករណី[32]។ ចំនួនសំណុំរឿងបញ្ជូនទៅតុលាការដូចគ្នាទាំងស្រុង បើប្រៀបធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៤ លើកលែងតែចំនួនករណីពិន័យអន្តរការណ៍ដែលកើនឡើងពី៥៦៨ ដល់៦២៩ករណី។[33] ក្នុងឆ្នាំ២០១៥ បទល្មើសខាងលើមានចំនួន២១៨៩ករណី ក្នុងនោះសំណុំ

[31] http://km.rfi.fr/cambodia/nasa-cambodia-forests-are-disappearing-11-01-2017?ns_campaign=reseaux_sociaux&ns_source=FB&ns_mchannel=social&ns_linkname=editorial&aef_campaign_ref=partage_user&aef_campaign_date=2017-01-11

[32] របាយការណ៍បូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ២០១៤-២០១៥ ទំព័រ ២៣

[33] ម៉ៃ ទិត្យថារ៉ា, *ក្រសួងថារយៈពេល១ឆ្នាំ បង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើជាងពីរពាន់ករណី និងផ្តន្ទាទោសជនល្មើស៧នាក់* ភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ ថ្ងៃទី២៦ ខែមករា ឆ្នាំ ២០១៤។

រឿងបញ្ជូនទៅតុលាការចំនួន១៥៤៦ករណី និងពិន័យអន្តរការណ៍ចំនួន៦៤៣ករណី។ បើប្រៀបធៀបឆ្នាំ២០១៤ ចំនួនករណីបញ្ជូនទៅតុលាការមានការធ្លាក់ចុះ ទន្ទឹមនឹងករណីបទល្មើសបានធ្លាក់ចុះចំនួន២១១ករណី។[34]

ប៉ុន្តែនៅក្នុងរយៈបីខែពេលចុងក្រោយនេះ បទល្មើសព្រៃឈើបាន និងកំពុងកើនឡើង ស្របពេលដែលស្ថានភាពនយោបាយត្រូវបានគេមើលឃើញថា មានភាពតានតឹង។ ការដឹកឈើខុសច្បាប់ទាំងនោះ គឺចេញពីតំបន់ព្រៃព្រះរកាក្នុងខេត្តព្រះវិហារ[35] និងខ្នងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោមពីរ ខេត្តស្ទឹងត្រែង[36] ។ ទន្ទឹមនឹងការកើនឡើងបទល្មើសព្រៃឈើនោះក៏មានការកាប់ទន្ទ្រានយកដីព្រៃសហគមន៍ពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋនៅខេត្តកំពង់ធំ និងការបញ្ជូនគ្រឿងចក្របន្ថែមទៅឈូសដីព្រៃតំបន់អភិរក្សនៅខេត្តបាត់ដំបង ខណៈចំណាត់ការរបស់អាជ្ញាធរក្នុងការទប់ស្កាត់ មិនសូវមានប្រសិទ្ធភាព។[37]

ការសន្និដ្ឋាន រដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥នៃរដ្ឋសភា មិនបានសម្រេច/បានតិចតួច ស្ទើរគ្មានប្រសិទ្ធភាព គោលនយោបាយរក្សាផ្ទៃដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ដោយបង្កើនការការពារធនធានព្រៃឈើ ពិសេសការពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ស្តីពីព្រៃឈើ ការទប់ស្កាត់បង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ ជំរុញការដាំដើមឈើឡើងវិញ និងបង្កើនសមត្ថភាពសហគមន៍ព្រៃឈើនៅលើមូលដ្ឋាន ធានាវិរភាព និងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង។

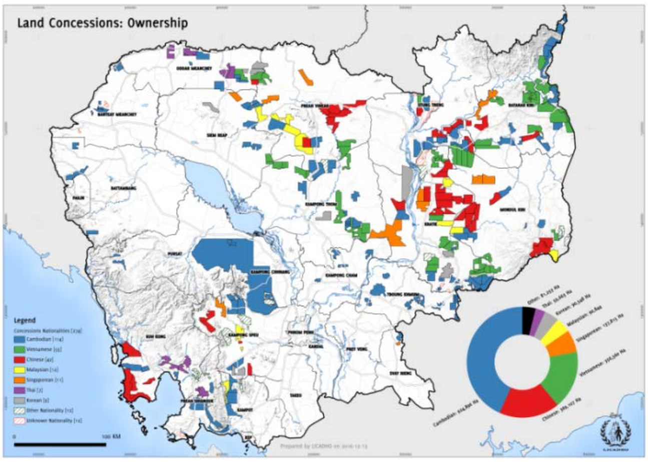

០៦. បញ្ឈប់ការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច។

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៩៣ រហូតដល់ឆ្នាំ២០១២ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានអនុវត្តគម្រោងដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីចូលរួមចំណែកក្នុងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន។ ការផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចធ្វើឲ្យមានជម្លោះដីធ្លី រវាងប្រជាពលរដ្ឋនៅមូលដ្ឋាន និងក្រុមហ៊ុនទទួលបានសិទ្ធិអនុវត្តគម្រោងលើដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ដែលជម្លោះនោះឈានទៅដល់វិបត្តិជម្លោះដីធ្លីនៅកម្ពុជាអស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ។

[34] របាយការណ៍បូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ២០១៤-២០១៦

[35] https://goo.gl/Tc418X

[36] https://goo.gl/bvaa2z

[37] https://goo.gl/a9S6zJ

[38] *Supra* note 10, at 22.

យោងតាមរបាយការណ៍ស៊ើបអង្កេត របស់អង្គការលីកាដូ កម្ពុជាដែលចេញផ្សាយពីដើមឆ្នាំ២០១៤ បានបង្ហាញថា ទំហំដីជាង២,២លានហិចតា ត្រូវបានកាត់ផ្តល់ឲ្យក្រុមហ៊ុនធំៗមួយចំនួនជាដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច (ELCs)។[39] របាយការណ៍ដដែលនេះបានបញ្ជាក់ទៀតថា បើរាប់គិតចាប់ពីឆ្នាំ២០០០ រហូតដល់ឆ្នាំ២០១៣ កន្លងទៅនេះ មានប្រជាជនកម្ពុជាប្រហែលកន្លះលាននាក់បាន និងកំពុងរងគ្រោះដោយវិបត្តិដីធ្លីនៅកម្ពុជា។ ជាងនេះទៅទៀតក្នុងឆ្នាំ២០១៣ ការផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចនេះ បានផ្តល់ផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់ប្រជាជនចំនួនប្រមាណ៤២០.០០០នាក់។

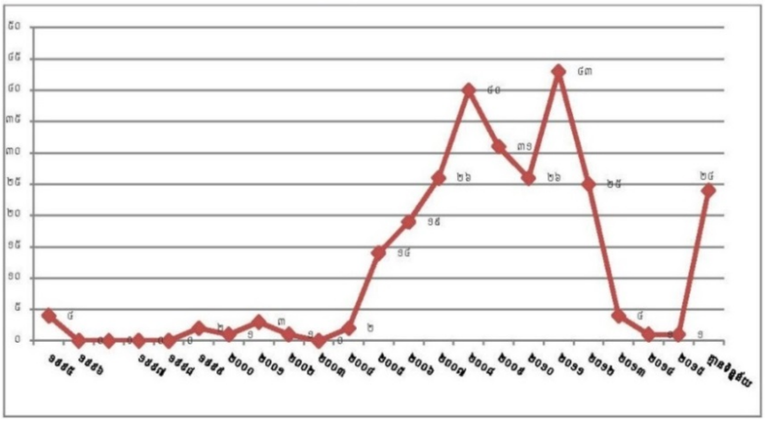

ប្រភពពីរបាយការណ៍ស្តីពីការវិភាគស្ថិតិដីសម្បទានសេដ្ឋនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០១៥

របាយការណ៍របស់មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវតស៊ូមតិ និងទំនាក់ទំនងបានបង្ហាញថា គិតត្រឹមចុងឆ្នាំ២០១៥ កម្ពុជាមានក្រុមហ៊ុនដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចចំនួន២៦៧ ដែលកំពុងប្រតិបត្តិការវិនិយោគ។[40] ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចចំនួន១៥៨ បានបង្កឲ្យមានវិវាទដីធ្លីក្នុង១៨ខេត្ត ដែលខេត្តរតនគិរី មណ្ឌលគិរី និងកំពង់ធំ ត្រូវបានគេមើលឃើញកើតមានជំលោះដីធ្លីច្រើនជាងគេ រវាងប្រជាពលរដ្ឋ និងក្រុមសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច។

របាយការណ៍ខាងលើបានបង្ហាញថា ឆ្នាំ២០១១ គឺជាឆ្នាំដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចឲ្យក្រុមហ៊ុនច្រើនជាងគេ គឺមានចំនួនរហូតដល់ទៅ៤៣ទីតាំងដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច។ បើទោះបីរាជរដ្ឋាភិបាលបានប្រកាសផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១២។ របាយការណ៍ក៏បានរកឃើញថា ក្នុងឆ្នាំ២០១៥ មានដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចចំនួន១[41]ករណីផងដែរ ។[42] ស្ថាប័នដែលផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចច្រើនជាងគេ គឺក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទដែលបានផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចចំនួន១៤។ ស្ថាប័នចំនួន៣ទៀត ដែលបានផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចរួមមាន៖ ក្រសួងបរិស្ថាន ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា និងគណៈកម្មាធិការខេត្ត។

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៤ ដល់ឆ្នាំ២០១៦ រាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវវិធានការត្រួតពិនិត្យ និងវិនិច្ឆ័យឡើងវិញនូវលក្ខខណ្ឌ និងរយៈពេលផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចឲ្យក្រុមហ៊ុនទាំងនោះ។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចជាគោលការណ៍ ក្នុងការកាត់បន្ថយរយៈពេលនៃការអនុវត្តន៍គម្រោងវិនិយោគ អភិវឌ្ឍន៍សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចទាំងអស់ នៅត្រឹមយ៉ាងយូរ៥០ឆ្នាំ។ ដើមឆ្នាំ២០១៦ រាជរដ្ឋាភិបាលបានប្រកាសថា ការត្រួតពិនិត្យ និងវិនិច្ឆ័យដីសម្បទានត្រូវបានបញ្ចប់ ហើយសន្យាថា ផ្ទៃដីប្រមាណជិត១លានហិកតា នឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាដីសម្បទានសង្គមកិច្ច ដើម្បីផ្តល់ជូនគ្រួសារក្រីក្រ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានលើកឡើងថា ត្រួតពិនិត្យ និងវិនិច្ឆ័យឡើងវិញនូវលក្ខខណ្ឌ និងរយៈពេលផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចបានបញ្ចប់ជាមួយទំហំផ្ទៃដី១

---

[39] "2014 Brings a New Wave of Cambodian Land Conflicts", Licadho-Cambodia *Statement Released*, April 2014. *See also*, http://www.rfa.org/english/news/cambodia/land-04012014170055.html; cited on October 07, 2014.

[40] *Ibid.*

[41] ក្រុមហ៊ុនសម្បទានសដ្ឋកិច្ចដែលបានប្តូរឈ្មោះប៉ុន្តែអនុវត្តន៍គម្រោងនៅកន្លែងដដែល គឺអូរស្វាយអភិវឌ្ឍន៍

[42] របាយការណ៍ស្តីពីការវិភាគស្ថិតិដីសម្បទានសេដ្ឋនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០១៥, ទំព័រទី៨ និងទី៩

០៩០០០០ ហិកតាដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យបន្តអនុវត្តគម្រោងសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ខណៈដែលផ្ទៃដីប្រមាណជិត១លានហិកតា ត្រូវបានដកហូតយកមកវិញ ដើម្បីចែកជូនគ្រួសារប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រដែលមានផ្ទៃដីតិចតួច ឬគ្មានផលទាល់តែសោះ។[43]

ទំនាស់ដីធ្លីដែលភាពច្រើនត្រូវបានគេដឹងថា បានកើតឡើងដោយសារការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចមិនទាន់ត្រូវបានដោះស្រាយចប់សព្វគ្រប់ ហើយប្រសិទ្ធភាពនៃការចាត់ចែងរក្សាទុកនូវដីធ្លីដែលបានដកហូតពីក្រុមហ៊ុនសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចនៅតែជាកង្វល់នៃការកើតជម្លោះអំពីសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លី ព្រោះថាដីធ្លីដែលបានដកហូតទាំងនោះបានក្លាយជាដីទំនេរ ក្រោយការកាប់ឆ្ការព្រៃរបស់ក្រុមហ៊ុនសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច នាំឲ្យប្រជាពលរដ្ឋងាយស្រួលក្នុងការគ្រប់គ្រង់ដើម្បីអាស្រ័យផល។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ក្នុងឆ្នាំ២០១៧នេះ គេមិនឃើញមានការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណថ្មីដល់ក្រុមហ៊ុនដើម្បីអនុវត្តគម្រោងដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចទៀតឡើយ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋានយើងសង្កេតឃើញថា ការបញ្ឈប់ការផ្តល់សម្បទានសេដ្ឋកិច្ចទៅឲ្យក្រុមហ៊ុន គឺរដ្ឋាភិបាលសម្រេចធ្វើបានក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ប៉ុន្តែទំនាស់ដីធ្លីរវាងប្រជាពលរដ្ឋ និងក្រុមហ៊ុនដែលទទួលបានអាជ្ញាប័ណ្ណនាពេលកន្លងមកនៅតែបញ្ហាដែលរដ្ឋាភិបាលបន្តដោះស្រាយ។

០៧. សម្រេចឲ្យបាន១០០% នូវការចុះបញ្ជីដីតាមផែនការនៃបទបញ្ជាលេខ០១ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលជិត២លានហិចតា នៅវាងដើមឆ្នាំ២០១៤ ក្នុងក្របខណ្ឌនៃការអនុវត្តន៍ «នយោបាយចាស់ សកម្មភាពថ្មីលើវិស័យដីធ្លី» និងសម្រេចឲ្យបាន៧០% ដល់ឆ្នាំ២០១៨ លើបរិមាណក្បាលដីដែលត្រូវចុះបញ្ជីសរុប៦ ទៅ៧លានក្បាលដីនៅទូទាំងប្រទេស។

ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៤នេះ ក្នុងសិក្ខាសាលាអន្តរជាតិលើកទី៦ ស្តីពីគោលនយោបាយដីធ្លីទូលំទូលាយមូលដ្ឋានគ្រឹះក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុង និងជនបទប្រកបដោយចីរភាព អតីតរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្ម និងសំណង់បានឲ្យដឹងថា រដ្ឋាភិបាលបានចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិជាង៣,៧លានប័ណ្ណជូនប្រជាពលរដ្ឋ ដែលស្មើនឹងប្រមាណ៥០% នៃក្បាលដីទូទាំងប្រទេស និងមានផែនការចុះបញ្ជីដីឲ្យបានចំនួន៧០ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និងឲ្យបាន១០០% ក្នុងឆ្នាំ២០២៣។

ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៥ ក្នុងសវនាការ រវាងប្រធានគណៈកម្មការទី១នៃរដ្ឋសភា លោករដ្ឋមន្ត្រីរូបនេះបានអះអាងថា គិតត្រឹមឆ្នាំ២០១៥នេះ ក្រសួងបានចែកប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីឲ្យប្រជាជនទូទាំងប្រទេសចំនួន៤លានប័ណ្ណ ស្មើនឹង៥៧%។ របាយការណ៍បូកសរុបការងារឆ្នាំ២០១៥ របស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ បានឲ្យដឹងថា ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិសរុបចំនួន៦១៩១៤០ប័ណ្ណ ត្រូវបានចែកជូនប្រជាពលរដ្ឋតាម រយៈការអនុវត្តន៍បទបញ្ជាលេខ០១នៃវិស័យដីធ្លី។ របាយការណ៍បានបង្ហាញទៀតថា តាមរយៈការ អនុវត្តន៍កម្មវិធីអនុវិស័យ រដ្ឋបាលដីធ្លីតាំងពីឆ្នាំ២០០២ ក្បាលដីចំនួន៣.៥៩៤.១៤០ ត្រូវបានចុះបញ្ជី និងចែកប័ណ្ណកម្មសិទ្ធជូនប្រជាពលរដ្ឋបានចំនួន២ ៩១៦៦៣២ប័ណ្ណ។

---

[43] https://www.cambodiadaily.com/news/pm-pledges-1m-hectares-of-elc-land-to-poor-109007/

[44] *Supra* note 10, at 23.

[45] Lay Samean, *Ministry of Land Management and Urban Planning and Construction plans to complete 100% of Land Registration by 2023*, VOD News, 12 November 2014

របាយការណ៍បូកសរុបលទ្ធផលការងារឆ្នាំ២០១៦បានឲ្យដឹងថា គិតដល់ចុងឆ្នាំ២០១៦ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិចំនួន៤.៥៥១.៨១៧ក្បាលដី ត្រូវបានចែកជូនប្រជាពរដ្ឋ ដែលចំនួននេះស្មើនឹង៦៣,៦%នៃក្បាលដីប៉ាន់ស្មានសរុប៧លានក្បាលដី។

របាយការណ៍របស់ក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ គិតត្រឹមឆមាសទី១ ឆ្នាំ២០១៧ ការងារចុះបញ្ជីដីធ្លីសម្រេចបានបានចំនួនចំនួន ១១៧.៨០១ប័ណ្ណ (សរុបតាំងពីអនុវត្តរហូតដល់ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៧) ការចែកប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិឲ្យប្រជាពលរដ្ឋបានចំនួន ៤.៥៦១.៥២០ប័ណ្ណ (ស្មើនឹង ៦៥,១៦% នៃក្បាលដីប៉ាន់ស្មាន៧លានក្បាលដី)។[46]

យោងតាមទិន្នន័យរបាយការណ៍ខាងលើ រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចបានខ្លះនូវផែនការចុះបញ្ជីដីសម្រេចឲ្យបាន៧0% ដល់ឆ្នាំ២០១៨ លើបរិមាណក្បាលដីដែលត្រូវចុះបញ្ជីសរុបពី៦ ទៅ៧លានក្បាលដីនៅទូទាំងប្រទេស។ យោងតាមសន្ទុស្សន៍នៃការកើនឡើង ក្នុងការអនុវត្តន៍ក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំកន្លងមកនេះ ប្រសិនបើគ្មានការប្រែប្រួលទេនោះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងសម្រេចបានតាមផែនការរបស់ខ្លួនក្នុងឆ្នាំ២០១៨ជាមិនខាន។

០៨. កសាងគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិលំនៅស្ថាន ដើម្បីដោះស្រាយលំនៅស្ថានជូនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ សម្រាប់ការរស់នៅប្រកបដោយសុវត្ថិភាព សុខុមាលភាព និងភាពថ្លៃថ្នូរ។[47]

ចុងឆ្នាំ២០១៤ គោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិលំនៅដ្ឋានត្រូវបានអនុម័ត ក្រោយពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រីនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានីតិកាលទី៥យកមកប្រជុំសម្រេច។ យោងតាមការអះអាងរបស់ក្រសួង យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា គោលនយោបាយជាតិនេះមានគោលបំណងផ្តល់លទ្ធភាព និងមធ្យោបាយដល់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅនូវការទទួលបានលំនៅដ្ឋាន សមរម្យ ឬការជួសជុសកែលំនៅដ្ឋានដោយយកចិត្តទុកដាក់ ជាពិសេសដល់ក្រុមគ្រួសារដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យម និងទាប និងក្រុមជនងាយរងគ្រោះ ឬរស់នៅបណ្តោះអាសន្នមិនរៀបរយតាមរយៈការសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ សង្គមស៊ីវិល និងសប្បុរសជន។

ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ឆ្លើយតបនឹងគោលបំណងនៃគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិលំនៅដ្ឋាន គេឃើញមានការដោះស្រាយបញ្ហារវាងប្រជាពលរដ្ឋ និងអាជ្ញាធរព្រមជាមួយនឹងក្រុមហ៊ុនអភិវឌ្ឍន៍អំពីការដោះដូរទីលំនៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅអគារស ឬហៅថាអគារប៊ូឌីង។ យន្តការដោះស្រាយនេះត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋ និងសង្គមស៊ីវិលចាត់ទុកថាជាយន្តការមានប្រសិទ្ធភាព និងអាចទទួលយកបានពីគ្រប់ភាគីពាក់។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី ជំលោះនៅតំបន់ផ្សេងមួយចំនួនដូចជាសហគមន៍បឹងកក់ និងបុរីកីឡាក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោមពីរក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែងដែលបានកើតឡើងនាពេលកន្លងមក នៅតែអូសបន្លាយពេលវេលាក្នុងការឈានទៅដំណោះស្រាយដែលទទួលយកបានពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ។

នៅឆ្នាំ២០១៥ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាតាមរយៈក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្ម និងសំណង់បានរៀបចំយន្តការ និងគោលនយោបាយសាងសង់លំនៅឋានសម្រាប់ជួល និងលក់ជូនប្រជាជនក្រីក្រ និងមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមនៅកម្ពុជា។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៦ គម្រោងសាកល្បងនៃការសាងសង់ផ្ទះសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ ឬមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមត្រូវបានអនុវត្ត និងកំពុងបន្តក្នុងឆ្នាំ២០១៧នេះ។ អ្នកជំនាញអចលនទ្រព្យនិយាយថា គម្រោងនេះនឹងជួយសម្រួលប្រជាពលរដ្ឋមានប្រាក់ចំណូលមធ្យម និងទាប និងមន្ត្រីរាជការដើម្បីមានលទ្ធភាពទិញផ្ទះ និងធ្វើឲ្យជីវភាពកាន់តែប្រសើរ។ បើទោះបីជាគម្រោងបាន និងកំពុងដំណើរការសាងសង់

46 http://www.mlmupc.gov.kh/?page=detail&ctype=article&id=874&lg=kh
47 *Supra* note 10, at 24.

ក៏ដោយ តម្លាភាពនៃនីតិវិធីក្នុងការស្នើសុំរបស់មន្ត្រីរាជការ ឬប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ ឬមធ្យមដើម្បីទិញផ្ទះនោះ នៅតែជាបញ្ហាដែលគួរយកចិត្តទុកដាក់។

នៅខែសីហាឆ្នាំ២០១៥នេះ ច្បាប់ស្តីពីភតិសន្យាពិសេសត្រូវបានដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ ដើម្បីជួយសំរួលដល់ការលំបាករបស់ប្រជាពលរដ្ឋពាក់ព័ន្ធនឹងការជួលផ្ទះសំបែង។ ច្បាប់នេះក៏ជាឧបករណ៍គតិយុត្តមួយដែល ផ្តល់នូវកាលានុវត្តភាព ជួយជម្រុញដល់ការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីលំនៅដ្ឋាន និងរួមចំណែកទាក់ទាញការវិនិយោគពីវិស័យឯកជន ក្នុងការសាងសង់បន្ទប់ជួលមានតំលៃឈ្នួលសមរម្យ ដែលជាយន្តការឆ្លើយតបនឹងគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិលំនៅស្ថានដែលផ្តោតលើ ទី១៖ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យម ទី២៖ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ និងទី៣ ប្រជាពលរដ្ឋដែលងាយរងគ្រោះ។ ប៉ុន្តែតាមការសង្កេតជាក់ស្តែងរហូតដល់ពេលបច្ចុប្បន្ន ច្បាប់នេះហាក់ដូចជាមិនទាន់ត្រូវបានគេយកទៅអនុវត្តជាទូទៅនោះទេ ពោលគឺការព្រមព្រៀងនៃកិច្ចសន្យាជួលផ្ទះជាការសម្រេចចិត្តរវាងភាគីអ្នកជួល និងម្ចាស់ផ្ទះ។

តាមទិន្នន័យជំរឿនប្រជាពលរដ្ឋឆ្នាំ២០០៨ កម្ពុជានឹងមានប្រជាជនប្រមាណ១៨លាននាក់ នៅឆ្នាំ២០៣០ គឺអាចកើនប្រមាណ៣ ឬ៤លាននាក់បន្ថែមទៀត ហើយកំណើននេះភាគច្រើនកើនឡើងនៅតាមទីប្រជុំជនធំៗដែលមានសក្តានុពលវិស័យសេដ្ឋកិច្ច។ ការធ្វើជំរឿននេះ ក៏បានបង្ហាញផងដែរនូវនិន្នាការនៃការថយចុះទំហំគ្រួសារដែលអាចប៉ាន់ប្រមាណថា រហូតដល់ឆ្នាំ២០៣០ កម្ពុជាអាចត្រូវការលំនៅដ្ឋានថ្មីប្រមាណ១,១លានបន្ថែមទៀត ដោយមិនរាប់បញ្ចូលលំនៅដ្ឋានបច្ចុប្បន្ន។[48]

ការសន្និដ្ឋាន រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចបានការកសាងគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីលំនៅដ្ឋាន ប៉ុន្តែយើងមិនទាន់ដឹងថា ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ ជាពិសេសជនងាយរងគ្រោះពីការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំនឹងទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីគោលនយោបាយនោះក្នុងកម្រិតណានោះទេ។

០៩. កែលម្អផ្លូវលំជនបទជាជំហានៗ ពីផ្លូវក្រាលក្រួសក្រហម ទៅជាផ្លូវក្រាលកៅស៊ូ ឬផ្លូវបេតុងឲ្យបានពី៣០០ ទៅ៤០០គីឡូម៉ែត្រក្នុង១ឆ្នាំ តាមស្តង់ដារឯកភាពជាតិមួយ។

ក្នុងវិស័យកែលម្អផ្លូវលំជនបទ រាជរដ្ឋាភិបាលដែលមានក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបានអនុវត្តគម្រោងកែលំអជួសជុល និងស្តាបនាផ្លូវជនបទ(Rural Road Improvement Project-RRIP) ដែលមានរយៈពេល៥ឆ្នាំ (ឆ្នាំ២០១១ដល់ឆ្នាំ២០១៦)។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានចាប់ផ្តើមអនុវត្តគំរោងកែលម្អផ្លូវជនបទជំហានទី២ (Rural Road Improvement Project-RRIP2) ដែលមានរយៈពេល៦ឆ្នាំ គឺគិតតាំងពីឆ្នាំ២០១៥ ដល់ឆ្នាំ២០២០ ហើយគម្រោងនេះគ្រោងនឹងចំណាយថវិកាសរុបចំនួន១៩២,៧១លានដុល្លារអាមេរិក ដែលជាថវិការបស់រាជរដ្ឋាភិបាលប្រមាណ០៩% និងជំនួយរបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ព្រមទាំងស្ថាប័នផ្សេងៗដូចជា៖ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ឥណទានរបស់សាធារណរដ្ឋកូរ៉េ សាធារណរដ្ឋបារាំង តាមរយៈទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍បារាំង(AFD) គម្រោងសាកល្បងភាពធន់នឹងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ (PPCR) ជំនួយឥតសំណងរបស់រាជ រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលី និងជំនួយឥតសំណងរបស់មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ណ័រឌិក។

ក្នុងឆ្នាំ២០១៤ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបានអនុវត្តគម្រោងសាងសង់ផ្លូវដែលជាហិរញ្ញប្បទាន រវាងធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី និងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ហើយសម្រេចបានប្រវែង៥០៥,៧០គីឡូម៉ែត្រ និងនៅសល់តិចតួច

---

[48] May Titthara, *Million-home dilemma* , The Phnom Penh Post, 12 May, 2014.

កំពុងអនុវត្ត ដើម្បីបញ្ចប់ដោយចំណាយថវិកាអស់ប្រមាណជាង២៤លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក។ របាយការណ៍វឌ្ឍនភាពការងារប្រចាំខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៥ របស់ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ក៏ដូចជារបាយការណ៍របស់នាយកដ្ឋានផ្លូវលំជនបទបានឲ្យដឹងថា ក្នុងរយៈពេល១១ខែ ឆ្នាំ២០១៥នេះ ដោយអនុវត្តគម្រោងកែលម្អផ្លូវជនបទ (Rural Road Improvement Project-RRIP) ផ្លូវលំជនបទប្រវែង១៧,៩គីឡូម៉ែត ត្រូវបានក្រាលកៅស៊ូ និងប្រវែង២,៦គីឡូម៉ែត្រត្រូវបានចាក់បេតុង ខណៈពេលដែលផ្លូវក្រាលក្រួសក្រហមមានប្រវែង ប្រមាណ៦៤៤ គីឡូម៉ែត្រ។

យោងតាមសចក្ដីប្រកាសព័ត៌មានរបស់ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ គិតដល់ដើមឆ្នាំ២០១៦ ត្រឹមខែកុម្ភៈ ផ្លូវជនបទចំនួន៥៣ខ្សែ ស្មើនឹង២១១,៣៧៩គីឡូមែត្រ ត្រូវបានស្រង់ចូលទិន្នន័យ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ គេបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពទិន្នន័យផ្លូវជនបទបានចំនួន១២៨ខ្សែ ស្មើនឹង៧០៧,៥៧៨គ.ម។ ដោយឡែក ក្នុងឆ្នាំ២០១៦ នេះ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ មានផែនការចុះស្រង់ទិន្នន័យផ្លូវជនបទថ្មីៗបន្ថែមទៀតចំនួន៧៣០ខ្សែ ស្មើនឹង ១.៣៩៥ គ.ម។[49]

យោងរបាយការណ៍របស់ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ជាលទ្ធផលពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់ឆ្នាំ២០១៦ ក្រសួងបានសម្រេចនូវការកែលម្អផ្លូវជនបទប្រវែង១១៩២,៣គីឡូម៉ែត្រ ក្នុងនោះក្រាលកៅស៊ូពីរជាន់ (DBST) បានប្រវែង៥៨២,៧៨គីឡូម៉ែត្រ ក្រាលកៅស៊ូមួយជាន់ (SBST) បានប្រវែង៥៤៤,១១ គីឡូម៉ែត្រ និងក្រាលបេតុងបានប្រវែង៦៥,៤១ គីឡូម៉ែត្រ។

ក្នុងឆ្នាំ២០១៦ គេឃើញមានការចាប់ផ្ដើមអនុវត្តគម្រោងកែលម្អផ្លូវ គម្រោងកែលម្អផ្លូវជនបទជំហាន២ ដើម្បីកែលម្អផ្លូវជនបទ ពីក្រាលក្រួសក្រហម ទៅក្រាលកៅស៊ូ។ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៦ រដ្ឋាភិបាលបានបើកការដ្ឋានស្ថាបនាផ្លូវជនបទក្រាលកៅស៊ូ និងចាក់បេតុងប្រវែង១.២០០គីឡូម៉ែត្រ នៅក្នុងខេត្តចំនួន១០រួមមាន៖ ខេត្តកំពង់ចាម ត្បូងឃ្មុំ សៀមរាប ពោធិ៍សាត់ បាត់ដំបង បន្ទាយមានជ័យ កំពង់ឆ្នាំង កំពង់ស្ពឺ កំពង់ធំ និងខេត្តតាកែវ។ របាយការណ៍នៅក្នុងទំព័រហ្វេសប៊ុក (Facebook) លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បង្ហាញថា គម្រោងសាងសង់ផ្លូវជនបទក្រាលកៅស៊ូ២ជាន់ និងចាក់បេតុងនេះ ចំណាយថវិកាសរុបជាង១៩២លាន (១៩២.៧១០.០០០) ដុល្លារអាមេរិក ក្នុងនោះថវិការបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ជាង១៧លាន (១៧.៧៩០.០០០) ដុល្លារអាមេរិក។

ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ យោងតាមរបាយការណ៍វឌ្ឍនភាពការងារត្រឹមខែ វិច្ឆិកា គម្រោងជួសជុលផ្លូវលំបានសម្រេចបាន ផ្លូវក្រាលកៅស៊ូ DBST ចំនួន១៦ខ្សែ ប្រវែង៨១,៣៣គ.ម ផ្លូវក្រាសបេតុងចំនួន០៥ខ្សែ ប្រវែងប្រមាណ១២ គ.ម ខណៈដែលផ្លូវក្រាលក្រួសចំនួន៤១ខ្សែ ប្រវែង ៣៦៣,៩៥ គ.ម។ [50]

សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាសម្រេចមិនបាននូវគោលនយោបាយរបស់ខ្លួន ដែលបានសន្យាថា កែលម្អផ្លូវលំជនបទជាជំហានៗ ពីផ្លូវក្រាលក្រួសក្រហម ទៅជាផ្លូវក្រាលកៅស៊ូ ឬផ្លូវបេតុងឲ្យបានពី៣០០ ទៅ ៤០០គីឡូម៉ែត្រក្នុង១ឆ្នាំ តាមស្តង់ដារឯកភាពជាតិមួយ។

---

[49] https://goo.gl/6EwDws

[50] http://mrd.gov.kh/2017/12/11/report-minitry-nov/

១០. រៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនទីក្រុង ជាពិសេសរាជធានីភ្នំពេញសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង ដើម្បីពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ កសាងមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ដើម្បីរួមជាប្រយោជន៍សម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាការកកស្ទះចរាចរណ៍ និងពង្រឹងសណ្តាប់ធ្នាប់ចរាចរណ៍ទីក្រុង។[51]

សម្រាប់វិស័យដឹកជញ្ជូន នៅរាជធានីភ្នំពេញបច្ចុប្បន្ននេះ រដ្ឋាភិបាលកំពុងយកចិត្តទុកដាក់ ដាក់ឲ្យដំណើរការសេវាកម្មដឹកជញ្ជូនសាធារណៈ ដើម្បីបញ្ចៀសការកកស្ទះចរាចរណ៍ធ្ងន់ធ្ងរ ជាពិសេសពេលព្រឹក និងពេលល្ងាច។ រហូតមកដល់ពេលនេះ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមិនទាន់មានគោលនយោបាយដាក់ឲ្យដំណើរការមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនសាធារណៈ ភ្ជាប់ពីរាជធានីភ្នំពេញទៅកាន់ខេត្តផ្សេងៗនៅឡើយទេ។ មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនរដ្ឋ គឺនៅមានកំរិតខ្សោយខ្លាំង បើធៀបជាមួយប្រទេសមួយចំនួនធំនៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន។

ឆ្នាំ២០១៤ គឺឆ្នាំដំបូងបំផុត ដែលរដ្ឋាភិបាលបានចាប់ផ្តើមដាក់ឲ្យដំណើរការមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនសាធារណៈនៅរាជធានីភ្នំពេញ ដោយមានជំនួយបច្ចេកទេស សម្ភារៈ និងថវិកាពីរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសជប៉ុន។

គិតត្រឹមឆ្នាំ២០១៥ រថយន្តក្រុងសាធារណៈចំនួន៧៤គ្រឿង ត្រូវបានដាក់ពង្រាយដំណើរលើផ្លូវ០៣ខ្សែ ដើម្បីដឹកជញ្ជូនសាធារណជននៅតាមបណ្តាមហាវិថីធំៗ។

ក្នុងឆ្នាំ២០១៥នេះ សាលារាជធានីភ្នំពេញគ្រោងនឹងពង្រីកជើងធ្វើដំណើរនៃសេវាកម្មនេះ ដោយបាន និងកំពុងសហការជាមួយអង្គការJICA ដើម្បីរៀបចំនីតិវិធីស្នើសុំរថយន្តក្រុងថ្មីចំនួន១៤០គ្រឿងពីប្រទេសជប៉ុន និង ១០០គ្រឿងពីប្រទេសចិន។[52]

រាជធានីភ្នំពេញបច្ចុប្បន្ន មានខ្សែរថយន្តក្រុងចំនួន៣ខ្សែ ដែលមានរថយន្តសរុប៥៧គ្រឿង ដែលគិតត្រឹមរយៈពេល១១ខែ ដើមឆ្នាំ២០១៦ មានអ្នកដំណើរបានប្រើប្រាស់ជិត២,២លានដង។[53] ក្នុងចំណោមនោះជនពិការ និងសិស្សានុសិស្សត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើដំណើរតាមរថយន្តក្រុងសាធាណៈដោយឥតគិតថ្លៃ។

ក្នុងឆ្នាំ២០១៦ តាមរយៈការសន្យាផ្តល់រថយន្តក្រុងចំនួន៥០ គ្រឿងក្នុងជំហានដំបូងដល់កម្ពុជាដោយទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិនៃប្រទេសជប៉ុន (JICA) សាលារាជធានីភ្នំពេញបានមានផែនការពង្រីកខ្សែរត់ រថយន្តក្រុង៥ខ្សែបន្ថែមទៀត នៅពេលទទួលបានរថយន្តទាំងនោះនៅឆ្នាំ២០១៧ ដើម្បីសម្រួលការកកស្ទះចរាចរណ៍ និងបង្កើនកំណើនអ្នកធ្វើដំណើរក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ។ សាលារាជធានីភ្នំពេញបានគ្រោងនឹងពង្រីកខ្សែរថយន្តក្រុងចំនួន១០ខ្សែបន្ថែមទៀត ក្នុងឆ្នាំ២០២០ ប៉ុន្តែគិតមកដល់ពាក់កណ្តាលឆមាសទី២នៃឆ្នាំ២០១៧នេះ គេមិនទាន់ឃើញការដាក់ឲ្យដំណើរការខ្សែរថយន្តក្រុងបន្ថែមនោះទេ គឺមាន៣ខ្សែដដែល បើទោះបីជាមានការផ្តល់រថយន្តក្រុងថ្មីចំនួន១០០គ្រឿងជាជំនួយឥតសំណងពីប្រទេសចិន នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧នេះសម្រាប់បម្រើសេវាដឹកជញ្ជូនសារធាណៈ។ រថយន្តទាំងនោះ ត្រូវបានគេសង្កេតឃើញថា ភាគច្រើនត្រូវបានដាក់ឲ្យប្រើសប្រាស់ជំនួសរថយន្តក្រុងចាស់នៅលើខ្សែរថយន្តក្រុងចំនួន០៣ដដែល។ អ្វីដែលគួរឲ្យកត់សំគាល់ក្នុងឆ្នាំ២០១៧នេះ ក្រៅពីជនពិការ និងសិស្សានុសិស្ស កម្មករ កម្មការនី និងកីឡាករ និងកីឡាការនី ត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើដំណើរតាមរថយន្តក្រុងសាធារណៈដោយឥតគិតថ្លៃ។ គិតមកដល់ឆ្នាំ២០១៧នេះ សាលារាជធានីភ្នំពេញបាន

---

[51] *Supra* note 10, at 27.

[52] គី សុខលីម ,សាលារាជធានីភ្នំពេញស្នើសុំរថយន្តក្រុង១៥០គ្រឿងពីជប៉ុន និង១០០គ្រឿងពីចិន (ចុះផ្សាយនៅថ្ងៃ 01-11-2015, 4:00 pm) http://www.thmeythmey.com/index.php?page=detail&ctype=article&id=32543&lg=kh

[53] http://wmc.org.kh/archives/37000

ធ្វើតម្រាយផ្លូវរថយន្តក្រុងលើផ្លូវចាស់ និង ថ្មីចំនួន១១[54]តាមរយៈទីភ្នាក់ងារ JICA ភាគីជប៉ុននឹងជួយឧបត្ថម្ភរថយន្តក្រុងថ្មីចំនួន១៨០គ្រឿងបន្ថែមទៀត នឹងមកដល់កម្ពុជាតាមដំណាក់កាលបន្តបន្ទាប់។[55]

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចបានការរៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនទីក្រុង ជាពិសេសសម្រាប់រាជធានីភ្នំពេញ ព្រោះគេសង្កេតឃើញមានគម្រោងពង្រាយរថយន្តដឹកជញ្ជូនសាធារណៈបន្ថែមទៀតតាមបណ្តោយផ្លូវសំខាន់នៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ។

១១. ដល់ឆ្នាំ២០១៨ ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន៨៥% ដែលរស់នៅរាជធានីខេត្ត និងប្រជាពលរដ្ឋចំនួន៦០% ដែលរស់នៅតាមបណ្តាឃុំបានទទួលសេវាទឹកស្អាតដែលមានគុណភាពល្អ និងថ្លៃសមរម្យប្រើប្រាស់។[56]

យោងតាមសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់អង្គការ (UNICEF) ចេញផ្សាយនៅដើមឆ្នាំ២០១៤ បានឲ្យដឹងថា ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាប្រមាណ៦,៣លាននាក់ គឺស្មើនឹង៤២ភាគរយនៃប្រជាជនសរុប១៥លាននាក់ កំពុងខ្វះខាតទឹកស្អាតសម្រាប់ប្រើប្រាស់ ហើយចំនួនប្រជាជន៣,៩លាននាក់ ស្មើនឹង២៦%នៃចំនួន (៦,៣លាននាក់) ប្រជាពលរដ្ឋដែលខ្វះទឹកស្អាតបរិភោគ និងប្រើប្រាស់ គឺជាប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ និងរស់នៅទីជនបទ។[57]

របាយការណ៍ របស់វេទិកាគំនិតផ្តួចផ្តើមចងក្រងបញ្ជីកំណែទម្រង់ (គ.ច.ប)បានបង្ហាញថា ក្នុងពេលបច្ចុប្បន្នការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត នៅតំបន់ទីក្រុងនៃរាជធានីខេត្តសម្រេចបាន៨០% (កើនឡើងពី ៦២% កាលពីប្រាំឆ្នាំមុន)។ របាយការណ៍បានបន្ថែមទៀតថា គិតត្រឹមឆ្នាំ២០១៥ ស្ថាប័នផ្គត់ផ្គង់ទឹកសាធារណៈ មាននៅរាជធានីភ្នំពេញ និងនៅតាមបណ្តាទីរួមខេត្តចំនួន៨ រួមមាន បាត់ដំបង កំពង់ចាម កំពង់ធំ កំពត ពោធិ៍សាត់ ស្វាយរៀង ព្រះសីហនុ និងសៀមរាប។[58]

លិខិតលេខ ១៤៩១/១៦ របស់ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបានឲ្យដឹងថា គិតពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់ឆ្នាំ២០១៦ ក្រសួងសម្រេចបានការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតដូចខាងក្រោម៖

-សាងសង់អណ្តូងលូថ្មី បានចំនួន ១៩៩	និងជួសជុលអណ្តូងលូ	បានចំនួន ៩៨៣ អណ្តូង
-សាងសង់អណ្តូងស្នប់ថ្មី បានចំនួន ៤៨៧៤	និងជួសជុលអណ្តូងលូ	បានចំនួន ៤៩៩៨ អណ្តូង
-សាងសង់អណ្តូងចម្រុះថ្មី បានចំនួន ៦១	និងជួសជុលអណ្តូងលូ	បានចំនួន ៤៨៩ អណ្តូង
-សាងសង់ស្រះសហគមន៍បានចំនួន ៣៩	និងស្តារស្រះទឹក	បានចំនួន ១២៩ ស្រះ
-សាងសង់ពាងទឹក		បានចំនួន ៨០ ២៨២
- សាងសង់អាងត្រងទឹកភ្លៀង		បានចំនួន ១៧៦។

ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ តាមរបាយការណ៍របស់ក្រសួងឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម មានការចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការវិនិយោគពីបរទេសលើវិស័យទឹកស្អាតនៅកម្ពុជា។ ក្រុមហ៊ុនចិនចំនួនពីរ គ្រោងចុះ MoU ជាមួយកម្ពុជា ក្នុងការបង្កើតសួនឧស្សាហកម្មទឹកស្អាតមួយកន្លែង ដែលឆ្លើយតបនឹងការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទឹកស្អាតនៅកម្ពុជា តាំងពីទី

[54] http://phnompenh.gov.kh/public-services/

[55] https://goo.gl/WhAPFt

[56] *Supra* note 10, at 30.

[57] Denise Shepherd-Johnson, *World Water Day: 6.3 million Cambodians lack access to safe water*, Press Release, UNICEF, (21 March 2014), at 1

[58] https://goo.gl/gIsnvz

ក្រុង ទីប្រជុំជន និងជនបទ ដើម្បីសម្រេចបានតាមគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទឹកស្អាតកម្ពុជា សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២៥ និងក្រោយឆ្នាំ ២០២៥។

ដោយឡែកគម្រោងពង្រីកទឹកស្អាត នៃទីភ្នាក់ងារJICA របស់ប្រទេសជប៉ុននៅខេត្តកំពត ដែលមានតម្លៃជាង២៩លានដុល្លារ នឹងបញ្ចប់ការសាងសង់ នៅខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨ខាងមុខ ហើយអាចផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតប្រើប្រាស់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋប្រមាណ ជាង៩៥ភាគរយ នៅក្នុងខេត្តកំពត។

សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន រដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចខ្លះនូវការសន្យាថា «ដល់ឆ្នាំ២០១៨ ប្រជាជនចំនួន៨៥% រស់នៅរាជធានី/ខេត្ត និងប្រជាពលរដ្ឋចំនួន៦០ភាគរយ ដែលរស់នៅតាមបណ្ដាឃុំ នឹងទទួលបានទឹកស្អាតដែលមានគុណភាពល្អ និងតំលៃសមរម្យសម្រាប់ប្រើប្រាស់» សម្រេចបានខ្លះ។

១២. ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៨ គឺពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីពីបណ្ដាញជាតិឲ្យដល់ភូមិចំនួន៨០% នៃចំនួនភូមិទាំងអស់។[59]

រហូតមកត្រឹមឆ្នាំ២០១៣ មានប្រជាជនប្រមាណត្រឹមតែ៨% នៃប្រជាជនសរុបប្រមាណ១៥លាននាក់ ដែលបានប្រើប្រាស់ថាមពលអគ្គិសនី។ ក្នុងចំណោមអ្នកប្រើប្រាស់ថាមពលអគ្គិសនី ៥៤ភាគរយនៅទីប្រជុំជន និង១៣ភាគរយនៅតំបន់ជនបទ។[60] ការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីសរុបនៅកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០១៣ មានចំនួន៤លានគីឡូវ៉ាត់ម៉ោង។

តាមការស្រាវជ្រាវរបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី មកត្រឹមឆ្នាំ២០១៣នេះ កម្ពុជាអាចមានសក្ដានុពលផលិតថាមពលអគ្គិសនី ដែលដើរដោយកំលាំងវារីអគ្គិសនីបាន រហូតដល់ទៅ១០.០០០មេកាវ៉ាត់ ប៉ុន្ដែបច្ចុប្បន្ននេះ កម្ពុជាអាចមានលទ្ធភាពទាញយកផលពីសក្ដានុពលដ៏ធំនេះបានត្រឹមតែ២២៤,៥៧មេកាវ៉ាត់ប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីយកមកប្រើប្រាស់។ បើយោងតាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវដដែលនេះបានឲ្យដឹងដែរថា កម្ពុជានឹងមានកំណើនថាមពលអគ្គិសនី ដែលបានពីគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីចំនួន២៨.៩% ក្នុងរវាងឆ្នាំ២០១០ ដល់ឆ្នាំ២០៣៥។

លោកនាយករដ្ឋមន្ដ្រីកម្ពុជានៅដើមឆ្នាំ២០១៤ នេះបានអះអាងបញ្ជាក់ថា នៅឆ្នាំ២០២០ កម្ពុជានឹងមានបណ្ដាញអគ្គិសនីតភ្ជាប់ទៅគ្រប់ភូមិនៃប្រទេសកម្ពុជាទាំងមូល ហើយឆ្នាំ២០៣០ គ្រប់ផ្ទះទាំងអស់ទូទាំងប្រទេសនឹងមានថាមពលអគ្គិសនីប្រើប្រាស់។[61]

---

59 *Supra* note 10, at 31.
60 Cambodia Investment Guidebook, CDC, 2013, P. IV-2; http://www.cambodiainvestment.gov.kh/#fragment-3-tab, accessed on 25 November 2014.
61 *Hun Sen says all villages to have electricity by 2020*, The Khmer Herald, A1.

របាយការណ៍វិស័យអគ្គិសនីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា របស់អាជ្ញាធរអគ្គិសនីកម្ពុជាចេញផ្សាយឆ្នាំ២០១៦ បានឲ្យដឹងថា គម្រោងផលិតអគ្គិសនីកំពុងសាងសង់គិតត្រឹមចុងឆ្នាំ២០១៥ មានចំនួន០៦ ដូចជា៖ គម្រោងសាងសង់១.ស្ថានីយវារីអគ្គីសនីស្ទឹងតាតៃ ២.រោងចក្រអគ្គិសនីដុតធ្យូងថ្មនៅខេត្តព្រះសីហនុមានចំនួនពីរគម្រោង ៣.ស្ថានីយវារីអគ្គិសនីសេសាន ៤.ស្ថានីយវារីអគ្គិសនីស្ទឹងជាយអារ៉ែង និង ៥.ស្ថានីយវារីអគ្គិសនីព្រែកល្ពាង។ របាយការណ៍បានបន្ថែមថា កម្ពុជាបានទិញអគ្គិសនីពីប្រទេសថៃ ប្រទេសវៀតណាម និងប្រទេសឡាវ។ គិតត្រឹមចុងឆ្នាំ២០១៥ គម្រោងសាងសង់ខ្សែបញ្ជូនតង់ស្យុងខ្ពស់កំពុងបន្តការសាងសង់មានដូចជា៖ ខ្សែបញ្ជូន ១.ពីខេត្តកំពង់ចាម ទៅខេត្តក្រចេះ ២.ពីខេត្តក្រចេះ ទៅខេត្តស្ទឹងត្រែង ៣.ពីអនុស្ថានីយ៍ស្ទឹងហាវ ទៅរាជធានីភ្នំពេញ និង៤.ពីអនុស្ថានីយ៧ (តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសភ្នំពេញ) ទៅអនុស្ថានីយព្រៃវែង និងបាវិត។ គម្រោងសាងសង់ខ្សែបញ្ជូនទាំងអស់នេះគ្រោងនឹងបញ្ចប់រួចរាល់ និងដាក់ឲ្យដំណើរការនៅឆ្នាំ២០១៧។ ក្រៅពីខ្សែបញ្ជូនតង់ស្យុងខ្ពស់ ខ្សែបញ្ជូនតង់ស្យុងមធ្យមក៏ត្រូវបាន និងកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នៅទីតាំងជាច្រើននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ថាមពលអគ្គិសនីដល់អ្នកកាន់អាជ្ញាប័ណ្ណ និងអ្នកប្រើប្រាស់។

លេខកូដ	ឈ្មោះខេត្ត	ចំនួនភូមិសរុប	ចំនួនភូមិស្ថិតក្រោមការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនី	គិតជាភាគរយ %
១	បន្ទាយមានជ័យ	661	518	78.37
២	បាត់ដំបង	799	639	79.97
៣	កំពង់ចាម	916	689	75.22
៤	កំពង់ឆ្នាំង	562	220	39.15
៥	កំពង់ស្ពឺ	1,358	913	67.23
៦	កំពង់ធំ	738	426	57.72
៧	កំពត	488	454	93.03
៨	កណ្ដាល	912	869	95.29
៩	កោះកុង	117	52	44.44
១០	ក្រចេះ	250	109	43.60
១១	មណ្ឌលគិរី	90	20	22.22
១២	ភ្នំពេញ	900	863	95.88
១៣	ព្រះវិហារ	229	71	31.00
១៤	ព្រៃវែង	1,137	729	64.12
១៥	ពោធិ៍សាត់	501	449	89.62
១៦	រតនៈគិរី	240	50	20.83
១៧	សៀមរាប	924	564	61.04
១៨	ព្រះសីហនុ	111	101	90.99
១៩	ស្ទឹងត្រែង	128	34	26.56
២០	ស្វាយរៀង	690	183	26.52
២១	តាកែវ	1,118	959	85.78
២២	ឧត្ដរមានជ័យ	254	91	35.83
២៣	កែប	18	16	88.89
២៤	ប៉ៃលិន	79	51	64.56
២៥	ត្បូងឃ្មុំ	853	581	68.11
សរុប		14,073	9,651	68.57

ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៦ របាយការណ៍របស់អាជ្ញាធរអគ្គិសនីកម្ពុជា បានឲ្យដឹង ការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីតាមភូមិ ដោយអ្នកកាន់អាជ្ញាប័ណ្ណមានការប្រែប្រួលមានការធ្លាក់ចុះដូចបង្ហាញក្នុងតារាងខាងក្រោម៖

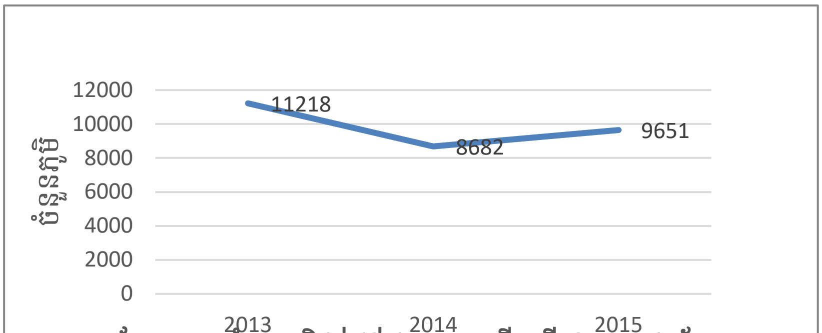

បម្រែបម្រួលចំនួនភូមិផ្គត់ផ្គង់ថាមពលអគ្គីសនីដោយអាជ្ញាប័ណ្ណ

បើទោះបីជាមានការប្រែប្រួល ប្រមាណជា៦៨% នៃភូមិទូទាំងប្រទេសកំពុងទទួលបានការផ្គត់ផ្គង់អគ្គសនី គិតត្រឹមឆ្នាំ២០១៥។ ក្នុងចំណោមខេត្តរាជធានីទាំង២៥ មានខេត្តចំនួន.១០គឺ ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង កោះកុង ក្រចេះ មណ្ឌលគិរី ព្រះវិហារ រតនគិរី ស្ទឹងត្រែង ស្វាយរៀង និងឧត្តរមានជ័យ ដែលមានភូមិតិចជាង៥០% ទទួលបានការផ្គត់ផ្គងអគ្គិសនី។ ប៉ុន្តែក្នុងឆ្នាំ២០១៧នេះ របាយការណ៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាលបានឲ្យដឹងថា ការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីបានចំនួន១១ពាន់ភូមិក្នុងចំណោម១៤ពាន់ភូមិទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា ដែលស្មើនឹង៧៩% ឬ៣,២លានខ្នងផ្ទះដែលបានប្រើប្រាស់ថាមពលអគ្គិសនីទាំងរបស់រដ្ឋ និងឯកជន។[62] ចំពោះការតភ្ជាប់នឹងខ្សែបណ្តាញជាតិនាពេលបច្ចុប្បន្នសម្រេចបាន៦០ភាគរយ ហើយនៅឆ្នាំ២០៣០ រដ្ឋាភិបាល នឹងភ្ជាប់ឲ្យបានយ៉ាងតិច៧០%។[63]

[62] https://goo.gl/dsp1MT

[63] https://thmeythmey.com/?page=detail&id=59143

បើទោះបីជាទំហំនៃការផលិតថាមពលអគ្គិសនីសម្រាប់ប្រើប្រាស់ ការរៀបចំប្រព័ន្ធបណ្តាញចែកចាយ ឬហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតភ្ជាប់ជាឧបសគ្គចំបងដើម្បីបំពេញគោលនយោបាយនេះ និងការរីកចំរើនក្នុងការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីទៅតាមភូមិនានាមិនទាន់មានស្ថេរភាព រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីដល់ភូមិចំនួន ៧៩%នៃភូមិសរុប។ ហើយបេសកម្មត្រឹមឆ្នាំ២០១៨ ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីឲ្យដល់ភូមិចំនួន៨០% ទំនងជាមិនមានឧបសគ្គរារាំងនោះទេ។ ប៉ុន្តែការទទួលបានសេវាអគ្គិសនីប្រើប្រាស់របស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលកំពុងរស់នៅក្នុងភូមិផ្ទាល់ត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាបញ្ហាចំបងដែលត្រូវដោះស្រាយផងដែរ។ ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវចំណាយថវិកាច្រើនដើម្បីទទួលបានសេវាតបណ្តាញអគ្គិសនីប្រើប្រាស់ និងថាមពលអគ្គិសនីដែលជាពិសេសផ្គត់ផ្គង់ក្រោមការវិនិយោគអាជ្ញាប័ណ្ណឯកជនក៏មានតម្លៃខ្ពស់ផងដែរ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងឆ្នាំ២០១៧នេះបានសម្រេចខ្លះ និងទំនងនឹងសម្រេចបានចំពោះការសន្យាអំពីគោលនយោបាយ ពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលអគ្គិសនីពីបណ្តាញជាតិ ដើម្បីចែកចាយឲ្យដល់ភូមិទូទាំងប្រទេស ក្នុងកំរិត៨០ភាគរយនៃភូមិទាំងអស់ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ ។

១៣. ខិតខំសម្រេចគោលដៅទទួលទេសចរណ៍ពីក្រៅប្រទេសនៅឆ្នាំ២០១៥ ប្រមាណ៤,៥លាននាក់ ឆ្នាំ២០១៨ កើនដល់៦,១លាននាក់ រួមជាមួយទេសចរណ៍ក្នុងស្រុកប្រមាណ១០,៥លាននាក់។[64]

នៅកម្ពុជាវិស័យទេសចរណ៍ទាំងវប្បធម៌ និងធម្មជាតិបាន និងកំពុងរីកចំរើនជារៀងរាល់ឆ្នាំក្នុងទសវត្សចុងក្រោយ។ វិស័យទេសចរណ៍ បានចូលរួមចំណែកលើកស្ទួយកំរិតជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដោយប្រយោល និងដោយផ្ទាល់ ដែលស្របតាមគោលនយោបាយកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

ក្នុងឆ្នាំ២០១៥ រាជដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចគោលដៅទេសចរបរទេសបានសន្យាថា នឹងសម្រេចឲ្យចំនួន ៤,៥លាននាក់ ដែលយោងលើទិន្នន័យរបស់នាយកដ្ឋានស្ថិតិ និងព័ត៌មានទេសចរណ៍កម្ពុជាទទួលបានភ្ញៀវទេសចរបរទេសចំនួន៤,៧លាននាក់ក្នុងឆ្នាំ២០១៥។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៦ កម្ពុជាទទួលបានភ្ញៀវទេសចរណ៍បរទេសចំនួនប្រមាណ៥លាននាក់ យោងតាមរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ២០១៦ របស់ក្រសួងទេសចរណ៍។

ដោយឡែក រយៈពេលបួនខែដើមឆ្នាំ២០១៧ ទេសចរបរទេសចូលមកកំសាន្តនៅកម្ពុជាមានចំនួនប្រមាណ២លាននាក់។ របាយការណ៍បង្ហាញថា ភ្ញៀវទេសចរបរទេសមកពីប្រទេសអាស៊ីចូលមកកម្ពុជាមានចំនួនច្រើនជាងគេ គឺប្រទេសចិនដែលជាប់ចំណាត់ថ្នាក់លេខ១ បន្ទាប់មកប្រទេសវៀតណាម និងឡាវ។ តំបន់ទេសចរណ៍រាជធានីភ្នំពេញ និងតំបន់ជុំវិញរាជធានីភ្នំពេញ តំបន់សៀមរាបអង្គរ និងតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រ រួមទាំងតំបន់អេកូទេសចរណ៍ គឺជាតំបន់ដែលទាក់ទាញភ្ញៀវមកកំសាន្តមានចំនួនច្រើនជាងគេ។[65] យ៉ាងណាមិញ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងទេសចរណ៍ធ្លាប់ធ្វើរបាយការណ៍ថា ក្នុងរយៈពេល៧ខែ ដើមឆ្នាំ២០១៧ កម្ពុជាទទួលបានភ្ញៀវទេសចរអន្តរជាតិជាង ៣លាននាក់ កើនឡើង១២.៨% ធៀបនឹងរយៈពេលដូចគ្នាក្នុងឆ្នាំ២០១៦។ តាមការព្យាករណ៍ កម្ពុជានឹងទទួលបានទេសចរអន្តរជាតិប្រមាណ៥.៤លាននាក់ នៅឆ្នាំ២០១៧ និងប្រមាណ៧លាននាក់ នៅឆ្នាំ២០២០

[64] *Supra* note 10, at 38.

[65] TOURISM STATISTICS REPORT April, 2017, MINISTRY OF TOURISM Statistics and Tourism Information Department, http://www.tourismcambodia.org/mot/index.php?view=statistic_report#comp

និងនាំមកនូវចំណូលសរុបប្រមាណ៥,០០០លានដុល្លារអាមេរិក បង្កើតនូវឱកាសការងារបានប្រមាណ១លាននាក់។[66]

បើប្រៀបធៀបកំណើនចំនួនទេសចរបរទេសចូលមកកម្ពុជាឆ្នាំ២០១៥ និងឆ្នាំ២០១៦ គឺមានកំណើនចំនួន៥%តែប៉ុណ្ណោះ។ សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៧ បើកំណើនភ្ញៀវទេសចរបរទេសរក្សាបានចំនួនរង្វង់៥%នោះ កម្ពុជានឹងទទួលបានភ្ញៀវទេសចរបរទេសចំនួន៥,២៦លាននាក់។ គួរឲ្យកត់សម្គាល់ផងដែរថា ក្នុងរយៈពេល០៣ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ភាគរយនៃកំណើនទេសចរបរទេសមានការធ្លាក់ចុះប្រមាណ១% ពោលគឺកើនបាន៧%ក្នុងឆ្នាំ២០១៤ ៦%ក្នុងឆ្នាំ២០១៥ និង៥%ក្នុងឆ្នាំ២០១៦។

ស្ថានភាពនយោបាយនៅកម្ពុជានាពេលចុងក្រោយនេះ ត្រូវបានគេមើលឃើញ និងវាយតម្លៃថា ប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមានដល់វិស័យទេសចរណ៍នៅកម្ពុជា ជាពិសេសការមកកំសាន្តរបស់ទេសចរបរទេសក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ក្រុមការងារវិស័យឯកជន ដែលជាប្រតិបត្តិករទេសចរណ៍បានលើកឡើងស្រដៀងគ្នាថា ភាពតានតឹងនយោបាយនាពេលចុងក្រោយ កំពុងតែប៉ះពាល់ដល់លំហូរភ្ញៀវទេសចរអន្តរជាតិមកទស្សនាកម្ពុជា ពិសេសភ្ញៀវមកពីសហគមន៍អឺរ៉ុប និងសហរដ្ឋអាមេរិក។ របាយការណ៍បង្ហាញថា ភ្ញៀវទេសចរណ៍ទាំងនោះបាន លុបកញ្ចប់ដំណើរកំសាន្តមកកម្ពុជា សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៨ខាងមុខយ៉ាងច្រើន។[67]

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាសម្រេចបានខ្លះនូវគោលនយោបាយ លើវិស័យទេសចរណ៍ក្នុងចំនួនភ្ញៀវទេសចរក្រៅប្រទេស ដោយសារផែនការទទួលភ្ញៀវទេសចរបរទេសចំនួន៤,៥លាននាក់ សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៥បានសម្រេច ប៉ុន្តែសម្រាប់ការកំណត់ទិសដៅឆ្នាំ២០១៨ ដែលកំណត់ថា នឹងមានចំនួនភ្ញៀវទេសចរបរទេសកើនឡើងរហូតដល់ជាង៦លាននាក់ ប្រសិនបើភ្ញៀវទេសចរបរទេសរក្សាកំណើនថេរក្នុងរង្វង់៥% ឬតិចជាងនេះនៃឆ្នាំនីមួយៗ កម្ពុជាទំនងជាមិនអាចសម្រេចទិសដៅបង្កើនកំណើនភ្ញៀវទេសចរបរទេសដូចបានគ្រោងទុកខាងលើនោះទេ។

១៤.បន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ(ឃុំមួយអនុវិទ្យាល័យមួយ) ដែលនៅមិនទាន់មានអនុវិទ្យាល័យ។[68]

វិស័យអប់រំនៅកម្ពុជា មានការរីកចំរើនគួរឲ្យចាប់អារម្មណ៍ ក្នុងរយៈពេលជាងពីរទសវត្សកន្លងមកនេះ។ ប៉ុន្តែតាមរយៈរបាយការណ៍ សន្ទស្សន៍ការអភិវឌ្ឍន៍មនុស្សជាតិ (Human Development Index) របស់អង្គការ UNPD ប្រចាំឆ្នាំ២០១៣ បានបង្ហាញឲ្យឃើញថា កម្ពុជាស្ថិតនៅក្នុងចំណាត់ថ្នាក់មធ្យម គឺស្ថិតក្នុងលេខរៀងទី១៤៣ ក្នុងចំណោមប្រទេស១៨៨ ដែលស្ទើរតែស្ថិតនៅក្នុងចំណត់ថ្នាក់នៃការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិកំរិតទាប។[69] របាយការណ៍បានបង្ហាញចំនួនសិស្សានុសិស្សចំណេះដឹងទូទៅថា សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៥-២០១៦ ចំនួនសិស្សានុសិស្សបានកើនឡើងប្រមាណ១% បើប្រៀបធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៤-២០១៥។[70] ឆ្លងតាមលទ្ធផលនៃកំណែទម្រង់ក្នុងឆ្នាំ២០១៤
វិស័យអប់រំនៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សាបានបញ្ជាក់ឲ្យឃើញថា គុណភាពអប់រំនៅកម្ពុជា គឺស្ថិតនៅក្នុងកំរិតទន់ខ្សោយ

---

66 http://www.freshnewsasia.com/index.php/en/localnews/66266-2017-09-27-09-17-36.html
67 https://kohsantepheapdaily.com.kh/article/562326.html
68 *Supra* note 10, at 42.
69 *Work for HumanDevelopment*, Human Development Report 2015, Cambodia, The United Nations Development Programes (UNDP), at 211.
70 របាយការណ៍ស្ថិតិ និងសូចនាករអប់រំ ២០១៥-២០១៦

ខ្លាំង។ ដែលនេះជាហេតុផលមួយធ្វើឲ្យក្រសួងយកចិត្តទុកដាក់រឹតបន្តឹងការប្រលងមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិដែលបាន និងកំពុងអនុវត្តក្នុងពេញ០៣ឆ្នាំកន្លងមក។

ក្រៅពីគុណភាពអប់រំ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអប់រំក៏នៅមានកំរិតនៅឡើយ ដែលនេះជាឧបសគ្គដ៏ចំបងរបស់កម្ពុជាក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស។ របាយការណ៍របស់ក្រសួងអប់រំបានបង្ហាញថា ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០១៥-២០១៦ កម្ពុជានៅមានសាលាជួបការលំបាកចំនួន៣០០ ដែលបានធ្លាក់ចុះចំនួន១៦ បើធៀបនឹងឆ្នាំសិក្សា២០១៤-២០១៥។

ត្រឹមឆ្នាំ២០១៦នេះ កម្ពុជាមានអគារសាលារៀនទូទាំងប្រទេសចំនួន១២៥០៥ ឬស្មើនឹង៨៤ ៨០៨ថ្នាក់រៀន មានសិស្សានុសិស្សចំនួន៣០០៩៦៣៦នាក់។ សាលារៀនសម្រាប់ថ្នាក់មត្តេយ្យមានប្រមាណជា៣៧០៦សាលារៀន សាលាបឋមសិក្សាមានចំនួណ៧០៨៥សាលារៀន អនុវិទ្យាល័យ (ថ្នាក់ទី ៧-៩) មានចំនួន១២៥១សាលារៀន (ទីប្រជុំជន១៣២ តំបន់ជនបទ ១១១៩) វិទ្យាល័យ។[71]

រហូតមកដល់ឆ្នាំ២០១៧នេះ កម្ពុជាមានអាគារសាលារៀនទូទាំងប្រទេសចំនួន ១២៨៨៩ ឬស្មើនឹង ៨៦ ៧១៣ មានសិស្សានុសិស្សចំនួន៣.០៧៧.៦៦០នាក់។ សាលារៀនសម្រាប់ថ្នាក់មេត្តេយ្យមានប្រមាណជា ៤០១៤ សាលារៀន សាលាបឋមសិក្សាមានចំនួន ៧១៤៤ សាលារៀន អនុវិទ្យាល័យ (ថ្នាក់ទី ៧-៩) ១.២៤៥ សាលារៀន (ទីប្រជុំជនមានចំនួន១២៧ និងតំបន់ជនបទ១.១១៨)[72]។ ហើយតាមរយៈទិន្នន័យក្នុងរបាយការណ៍ស្ថិតិ និងសូចនាករអប់រំសាធារណៈឆ្នាំ២០១៦-២០១៧របស់ក្រសួងអប់រំ ចំនួនអនុវិទ្យាបានធ្លាក់ចុះ០៦ ហើយអនុវិទ្យាល័យទាំង០៦អាចត្រូវបានប្រែក្លាយជាវិទ្យាល័យវិញ។ ដូច្នេះក្នុងឆ្នាំ២០១៧ នេះរាជរដ្ឋាភិបាលមិនបានកសាងអនុវិទ្យាបន្ថែមទៀតនោះទេ។

កម្ពុជាមាន១៦៣៣ ឃុំ/សង្កាត់ (ទិន្នន័យឆ្នាំ២០១៣ដែលរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយ) ចំណែកចំនួនសាលារៀនសម្រាប់ថ្នាក់អនុវិទ្យាល័យ រហូតមកដល់ឆ្នាំ២០១៧នេះ ទើបតែសាងសង់បានចំនួន ១.២៤៥ សាលារៀនប៉ុណ្ណោះ បើប្រៀបធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៦ មានការធ្លាក់ចុះសាលារៀនអនុវិទ្យាល័យចំនួន៦ នេះអាចដោយសារតែសាលាអនុវិទ្យាល័យមួយចំនួនត្រូវបានដំឡើងទៅជាសាលាវិទ្យាល័យ។ ក្នុងនីតិកាលទី៥ នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានសន្យាថា នឹងបន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ (ឃុំមួយអនុវិទ្យាល័យមួយ)។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការសន្យារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល គឺសម្រាប់រយៈពេលមួយអាណត្តិនៃនីតិកាលទី៥ តែបើមើលពីកំណើនចំនួនសាលាអនុវិទ្យាល័យនៅឆ្នាំ២០១៦ ធៀបនឹងឆ្នា២០១៥ ហើយបានធ្លាក់ចុះវិញនៅឆ្នាំ ២០១៧ រាជរដ្ឋាភិបាលប្រហែលជាពិបាកនឹងទទួលបានជោគជ័យលើបេសកកម្មនេះ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចបានខ្លះនូវគោលយោបាយបន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យ ឲ្យបានគ្រប់ឃុំ (ឃុំមួយ អនុវិទ្យាល័យមួយ)។

១៥. រៀបចំគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីមុខរបរ និងការងារស្របទៅនឹងការវិវឌ្ឍន៍នៃសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច។[73]

កាលពីឆ្នាំ២០១៤ តាមព័ត៌មានពីក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ គោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីមុខរបរនិងការងារក្នុងស្ថិតនៅក្នុងដំណើរការបង្កើត ហើយក្រសួងបានកំណត់ត្រឹមចុងឆ្នាំ២០១៥ ដើម្បីឲ្យគោល

---

71 *Education Statistics & Indicators 2015-2016*, Ministry of Education Youth and Sports, Cambodia, table 1
72 *Education Statistics & Indicators 2016-2017*, Ministry of Education Youth and Sports, Cambodia, table 1
73 *Supra* note 10, at 46.

នយោបាយនេះនឹងត្រូវបានបង្កើតឲ្យរួចរាល់។ ក្រសួងការងារបានទទួលគោលការណ៍ ពីរាជរដ្ឋាភិបាល និងបានទទួលសេចក្ដីសម្រេចពីទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដើម្បីបង្កើតគណៈកម្មការអន្តរក្រសួង ដែលមានសមាសភាពមកពីក្រសួង អង្គការ សមាគម តំណាងសហជីព និយោជកដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងវិស័យការងារធ្វើការសិក្សា បង្កើតគោលនយោបាយនេះ។

នៅឆ្នាំ២០១៥នេះ គោលនយោបាយជាតិ ស្ដីពីមុខរបរ និងការងារត្រូវបានប្រជុំសម្រេចក្នុងកិច្ចប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រីថ្ងៃទី០៤ ខែកញ្ញា។ គោលនយោបាយនេះបង្កើត បន្ទាប់ពីរាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្មឆ្នាំ២០១៥-២០២៥។ នៅថ្ងៃទី២២ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៥ គោលនយោបាយជាតិ ស្ដីពីមុខរបរ និងការងារត្រូវដាក់ឲ្យអនុវត្តជាផ្លូវការ។

ក្នុងឆ្នាំ២០១៦ គេមិនទាន់ឃើញរាជរដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធយកគោលនយោបាយដែលបានបង្កើត ហើយនេះទៅអនុវត្តដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការការងារជាក់ស្ដែងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ កង្វះទីផ្សារការងារក្នុងស្រុក និងប្រាក់កម្រៃនៃកម្លាំងពលកម្មមិនសមស្របនឹងការចំណាយក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ នៅតែជាបញ្ហាចំបងក្នុងសង្គមកម្ពុជា។ បញ្ហានេះធ្វើឲ្យកម្លាំងពលកម្មកម្ពុជាបាន និងកំពុងធ្វើចំណាកស្រុករហូតដល់ខ្វះកម្លាំងពលកម្មសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ក្នុងស្រុក។ ម្យ៉ាងសិស្ស និស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សាភាគច្រើនបាន និងកំពុងធ្វើការងារដែលខុសពីជំនាញសិក្សារបស់ខ្លួន។

ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងអង្គការសហប្រជាជាតិ បានចុះហត្ថលេខាកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើកម្មវិធីរួមគ្នាឈ្មោះថា «រួបរួមដើម្បីមុខរបរ និងការងាររបស់យុវជននៅកម្ពុជា» ។ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការសម្រាប់កម្មវិធីនេះ មានរយៈពេល២ឆ្នាំ ចាប់ផ្ដើមនៅឆ្នាំ២០១៧ នេះ និងមានគោលដៅ ផ្ដល់លទ្ធភាពទទួលបានការងារប្រសើរជាងមុនដល់ស្ត្រី និងបុរសវ័យក្មេងកម្ពុជា។[74]

សេចក្ដីសន្និដ្ឋានក្នុងការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយក្នុងឆ្នាំទី៤នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចនូវការរៀបចំគោលនយោបាយជាតិ ស្ដីពីមុខរបរ និងការងារ ស្របទៅនឹងការវិវឌ្ឍន៍នៃសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច។

១៦. ការដាក់ឲ្យដំណើរការរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍ សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជនឲ្យទទួលបានរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍ដូចមន្ត្រីរាជការដែរ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៥។[75]

រាជរដ្ឋាភិបាលបាន និងកំពុងអនុវត្តប្រព័ន្ធរបបសន្តិសុខសង្គម ក៏ប៉ុន្តែដំណើរការនេះនៅមានភាពស្មុគស្មាញ និងការផ្ដល់សេវានៅមានភាពមិនច្បាស់លាស់។ អនុក្រឹត្យ ស្ដីពីបេឡាជាតិរបបសន្តិសុខសង្គមលេខ១៦ អនក្រ-បក ចុះថ្ងៃទី០២ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៧ ការងារធានារ៉ាប់រងហានិភ័យការងារក៏ត្រូវបានបង្កើត ហើយគេឃើញមានដំណើរការអនុវត្តន៍របបធានារ៉ាប់រងហានិភ័យការងារផងដែរ។ ក្រោយមក គេឃើញមានរបបសន្តិសុខសង្គមមួយទៀត ដែលត្រូវបានបញ្ញត្តិក្នុងច្បាប់ ស្ដីពីការងារដែរ គឺរបបថែទាំសុខភាព ហើយនៅថ្ងៃទី០៦ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៦ រាជរដ្ឋាភិបាលបង្កើតរបបសន្តិសុខសង្គមផ្នែកថែទាំសុខភាពនេះ តាមរយៈអនុក្រឹត្យលេខ០១ អ.ន.ក្រ.ប.ក។

របបសន្តិសុខសង្គមមួយទៀត គឺរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជន នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៦នេះ កំពុងត្រូវបានសិក្សា និងរៀបចំដាក់ឲ្យដំណើរការ ហើយគ្រោងនឹងចាប់ផ្ដើមដាក់ឲ្យដំណើរកា

[74] https://thmeythmey.com/?page=detail&id=56161

[75] *Ibid.*

រនៅឆ្នាំ២០១៩នេះ បើតាមការលើកឡើងរបស់ប្រមុខរដ្ឋាភិបាលប្រមុខរដ្ឋាភិបាល។[76]

រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ បានសន្យាក្នុងគោលនយោបាយរបស់ខ្លួនថា នឹងដាក់ឲ្យដំណើរការរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជនឲ្យទទួលបានរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍ ដូចមន្ត្រីរាជការដែលចាប់ពីឆ្នាំ២០១៥។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន រាជរដ្ឋាភិបាលមិនសម្រេចនូវការសន្យា ការដាក់ឲ្យដំណើរការរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជនឲ្យទទួលបានរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍ដូចមន្ត្រីរាជការដែរ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៥ នោះទេ។

២. ការផ្តល់ពិន្ទុការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ

ការផ្តល់ពិន្ទុលើការបំពេញ ឬអនុវត្តគោលនយោបាយមិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយប្រជាពលរដ្ឋដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតបានផ្តល់ពិន្ទុវាយតម្លៃ។ ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតនៅ១០រាជធានីខេត្ត ដែលមានចំនួនសរុបប្រមាណ២១៤នាក់ (៣៨%ជាស្ត្រី) បានផ្តល់ពិន្ទុលើការបំពេញ ឬអនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ ឆ្នាំ២០១៧ ដែលជាឆ្នាំទី៤។

ការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយចំនួន៣៣ចំណុច ដែលមិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់ ត្រូវបានឲ្យប្រជាពលរដ្ឋផ្តល់ពិន្ទុតាមកម្រិតពិន្ទុដូចខាងក្រោម៖

អញ្ញត្តិ	**តម្លៃ**	**ភាគរយនៃការពេញចិត្ត**
១	មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	០-២០%
២	ពេញចិត្តខ្លះ	២១%-៤០%
៣	ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល	៤១%-៦០%
៤	ពេញចិត្តច្រើន	៦១%-៨០%
៥	ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	៨១%-១០០%

ក. វិស័យទី១៖ ការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ

កម្រិតនៃការពេញចិត្ត (%)	**លទ្ធផល**
1.មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	26.97
2.ពេញចិត្តខ្លះ	31.79
3.ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល	28.46
4.ពេញចិត្តច្រើន	10.32
5.ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	2.46
ពិន្ទុនៃការពេញចិត្តជាមធ្យមនៃវិស័យទី១ (Mean)[77]	2.3

76 https://thmeythmey.com/?page=detail&id=57169

[77] 1.00 ដល់ 1.50: មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច, 1.51 ដល់ 2.50: ពេញចិត្តខ្លះ, 2.51 ដល់ 3.50: ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល, 3.51 ដល់ 4.50: ពេញចិត្តច្រើន, 4.51 ដល់ 5.00: ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង

ខ. វិស័យទី២៖ ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងពើពុករលួយ

កម្រិតនៃការពេញចិត្ត (%)	**លទ្ធផល**
1.មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	26.59
2.ពេញចិត្តខ្លះ	31.50
3.ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្ដាល	26.87
4.ពេញចិត្តច្រើន	12.15
5.ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	2.89
ពិន្ទុនៃការពេញចិត្តជាមធ្យមនៃវិស័យទី២ (Mean)[78]	2.33

គ. វិស័យទី3៖ ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច

កម្រិតនៃការពេញចិត្ត (%)	**លទ្ធផល**
1.មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	18.01
2.ពេញចិត្តខ្លះ	30.39
3.ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្ដាល	32.34
4.ពេញចិត្តច្រើន	15.14
5.ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	4.12
ពិន្ទុនៃការពេញចិត្តជាមធ្យមនៃវិស័យទី៣ (Mean)[79]	2.57

ឃ. វិស័យទី4៖ ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច

កម្រិតនៃការពេញចិត្ត (%)	**លទ្ធផល**
1.មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	17.08
2.ពេញចិត្តខ្លះ	29.08
3.ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្ដាល	31.18
4.ពេញចិត្តច្រើន	17.60
5.ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	5.06
ពិន្ទុនៃការពេញចិត្តជាមធ្យមនៃវិស័យទី៤ (Mean)[80]	2.6

[78] 1.00 ដល់ 1.50: មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច, 1.51 ដល់ 2.50: ពេញចិត្តខ្លះ, 2.51 ដល់ 3.50: ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្ដាល, 3.51 ដល់ 4.50: ពេញចិត្តច្រើន, 4.51 ដល់ 5.00: ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង

[79] 1.00 ដល់ 1.50: មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច, 1.51 ដល់ 2.50: ពេញចិត្តខ្លះ, 2.51 ដល់ 3.50: ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្ដាល, 3.51 ដល់ 4.50: ពេញចិត្តច្រើន, 4.51 ដល់ 5.00: ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង

[80] 1.00 ដល់ 1.50: មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច, 1.51 ដល់ 2.50: ពេញចិត្តខ្លះ, 2.51 ដល់ 3.50: ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្ដាល, 3.51 ដល់ 4.50: ពេញចិត្តច្រើន, 4.51 ដល់ 5.00: ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង

ង. គោលនយោបាយទាំង៤វិស័យ៖

កម្រិតនៃការពេញចិត្ត(%)	**លទ្ធផល**
1.មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	22.16
2.ពេញចិត្តខ្លះ	30.69
3.ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល	29.71
4.ពេញចិត្តច្រើន	13.80
5.ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	3.63
ពិន្ទុនៃការពេញចិត្តជាមធ្យមនៃទាំង៤វិស័យ (Mean)[81]	2.4

ច. លទ្ធផលជាមធ្យមនៃការពេញចិត្ត ចំពោះការអនុវត្តន៍/បំពេញគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ឆ្នាំ២០១៧ (ពេញចិត្ត ពេញចិត្តខ្លះ និងមិនពេញចិត្ត)៖

ទិន្នន័យខាងក្រោមបង្ហាញពីកំរិតនៃការពេញចិត្ត ពេញចិត្តខ្លះ និងមិនពេញចិត្តចំពោះវិស័យនីមួយៗនៃការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងឆ្នាំទី៣។ តម្លៃនៃការ**ពេញចិត្ត** គឺជាការបូកបញ្ចូលតម្លៃនៃការផ្តល់ពិន្ទុអញ្ញត្តិទី៤ (ពេញចិត្តច្រើន) និងទី៥(ពេញចិត្តស្ទើរទាំងស្រុង ឬទាំងស្រុង) ហើយតម្លៃនៃការ**ពេញចិត្តខ្លះ** គឺជាការបូកបញ្ចូលតម្លៃនៃការផ្តល់ពិន្ទុអញ្ញត្តិទី២ (ពេញចិត្តខ្លះ) និងទី៣(ពេញចិត្តមធ្យម ឬពាក់កណ្តាល)។ ចំណែកឯតម្លៃនៃការ**មិនពេញចិត្ត** គឺជាតម្លៃនៃការផ្តល់ពិន្ទុអញ្ញត្តិទី១(មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច)។

វិស័យ៖ ការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ

មានប្រជាពលរដ្ឋចំនួន១២,៧៨%ពេញចិត្ត ៦០,២៥% ពេញចិត្តខ្លះ និង២៦,៩៧%មិនពេញចិត្ត។ ពិន្ទុជាមធ្យមគឺ ២.៣០ នេះមានន័យ បើវាយតម្លៃជារួមក្នុងចំណោមពិន្ទុ១ ដល់ ៥ ប្រជាពលរដ្ឋបានផ្តល់ពិន្ទុ២,៣០ (**ពេញចិត្តខ្លះ**)។

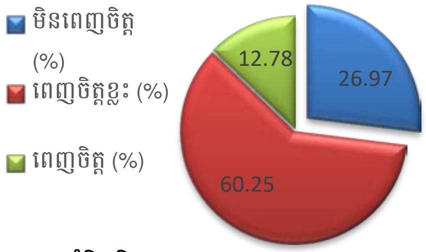

កំរិតពិន្ទុជាមធ្យម=2.30/5 (ពេញចិត្តខ្លះ)

វិស័យ៖ ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពំពើពុករលួយ

[81] 1.00 ដល់ 1.50: មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច, 1.51 ដល់ 2.50: ពេញចិត្តខ្លះ, 2.51 ដល់ 3.50: ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល, 3.51 ដល់ 4.50: ពេញចិត្តច្រើន, 4.51 ដល់ 5.00: ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង

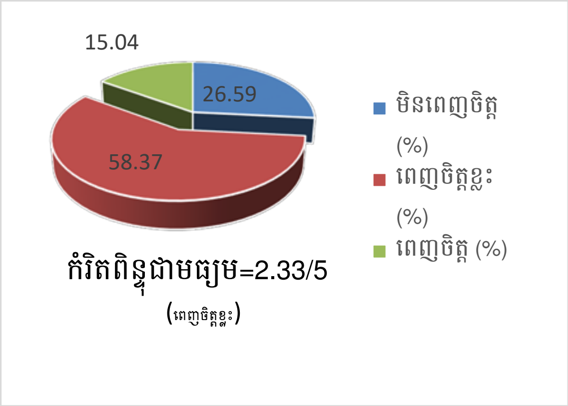

ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន១៥,០៤%ពេញចិត្ត ៥៨,៣៧% ពេញចិត្តខ្លះ និង២៦,៥៩%មិនពេញចិត្ត។ ពិន្ទុមធ្យមគឺ២,៣៣ នៃពិន្ទុសរុប៥ មានន័យថាប្រជាពលរដ្ឋ**ពេញចិត្តខ្លះ**តែប៉ុណ្ណោះ ចំពោះលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយវិស័យនេះ។

វិស័យ៖ ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច

ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន១៩,២៦%ពេញចិត្ត ៦២,៧៣% ពេញចិត្តខ្លះ និង១៨,០១%មិនពេញចិត្ត។ វិស័យនេះទទួលបានពិន្ទុមធ្យមពីប្រជាពលរដ្ឋ ២,៥៧ នៃពិន្ទុសរុប៥ (**ពេញចិត្តពាក់កណ្តាល/មធ្យម**)។

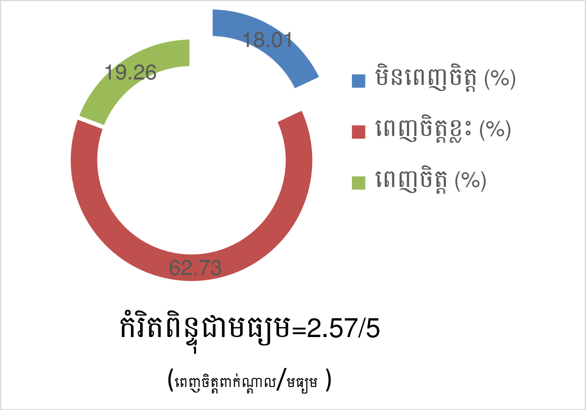

វិស័យ៖ ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច

ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន២២,៦៦%ពេញចិត្ត ៦០,២៦%ពេញចិត្តខ្លះ និង១៧,០៨%មិនពេញចិត្ត។ វិស័យនេះទទួលបានពិន្ទុមធ្យម២,៦៤ នៃពិន្ទុសរុប៥ គឺប្រជាពលរដ្ឋ**ពេញចិត្តពាក់កណ្តាល/មធ្យម**។

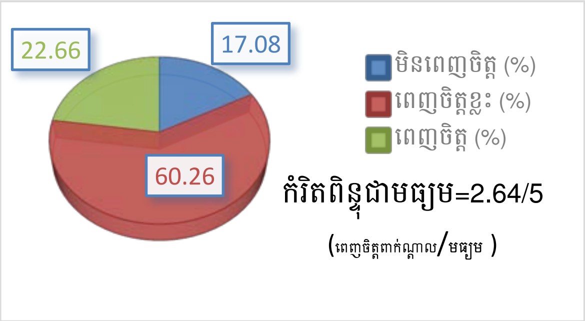

គោលនយោបាយរាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ (ទាំងបួនវិស័យ)

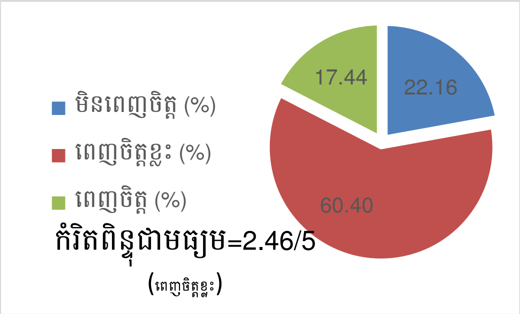

លទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយនីតិកាលទី៥ ត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋចំនួន១៧,៤៤%ពេញចិត្ត ៦០,៤០%ពេញចិត្តខ្លះ និង២២,១៦% មិនពេញចិត្ត ហើយប្រជាពលរដ្ឋបានផ្តល់ពិន្ទុមធ្យម ២,៤៦ នៃពិន្ទុសរុប៥។

តារាងបង្ហាញពីការផ្តល់ពិន្ទុការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល

ល.រ	វិស័យនៃគោលនយោបាយ	%មិនពេ[82]	%ពេញ[83]	%ពេញចិ[84]
០១	ការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ	26.97	60.25	12.78
០២	ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ	26.59	58.37	15.04
០៣	ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច	18.01	62.73	19.26
០៤	ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច	17.08	60.26	22.66
០៥	គោលនយោបាយរាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ (ទាំងបួនវិស័យ)	22.16	60.40	17.44

លទ្ធផលវាយតម្លៃជារួមបានបង្ហាញថា ការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយសម្រាប់ឆ្នាំទី៤ (២០១៧) របស់រាជរដ្ឋាភិបាលទី៥ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តថវិកាចំនួនប្រមាណ៥.០៤៦លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក មានប្រជាពលរដ្ឋចំនួនប្រមាណ១៧%ពេញចិត្ត ប្រមាណ៦០%ពេញចិត្តខ្លះ និងប្រមាណ២២%មិនពេញចិត្ត។

សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៧នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនៅតែយកចិត្តទុកខ្ពស់សម្រាប់ការអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់ខ្លួនតាមរយៈក្រសួងដូចជា ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ក្រសួងទេសចរណ៍ និងក្រសួងសិប្បកម្ម ឧស្សាហកម្ម ក្រសួងសុខាភិបាល ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុវជន និងនីតិសម្បទា ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា ក្រសួងកិច្ចការនារី និងក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈជាដើម ព្រោះរាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់អាទិភាពចំណាយខ្ពស់ជាងគេទៅលើវិស័យសង្គមកិច្ច (២៨%) បន្ទាប់មកគឺវិស័យសេដ្ឋកិច្ច (២៦%) បើប្រៀបធៀបជាមួយវិស័យផ្សេងទៀត។ ការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយលើវិស័យទាំងពីរនេះ ត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋពេញចិត្តក្នុងកំរិតពាក់កណ្តាល/មធ្យម (Mean=២,៦៤/៥ និង ២,៥៧/៥)។

ចំណែកឯវិស័យចំនួនពីរផ្សេងទៀតគឺ វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ និងវិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ រាជរដ្ឋាភិបាលបានបង្កើនគ្រោងចំណាយថវិកាជាតិ ចំនួន០១%បន្ថែមទៀត។ វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ គឺគ្រោងចំណាយថវិកាជាតិប្រមាណ១១% និង វិស័យការពាជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈគ្រោងចំណាយថវិកាជាតិប្រមាណ១៧%។ ថវិកាត្រូវបានផ្តល់ទៅក្រសួងការពារជាតិ ក្រសួងមហាផ្ទៃផ្នែកសន្តិសុខសាធារណៈ និងក្រសួងយុត្តិធម៌ផងដែរ។ លទ្ធផលនៃការពេញចិត្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ គឺមិនល្អប្រសើរឡើយ ពីព្រោះចំនួនប្រជាពលរដ្ឋបានផ្តល់ពិន្ទុពេញចិត្តខ្លះ លើការអនុវត្តគោលនយោបាយវិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ (Mean=២,៣/៥)។

[82] តម្លៃនៃការផ្តល់ពិន្ទុអញ្ញត្តិទី១ (មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច)

[83] ផលបូកតម្លៃនៃការផ្តល់ពិន្ទុអញ្ញត្តិទី ២(ពេញចិត្តខ្លះ) និងទី៣(ពេញចិត្តមធ្យម ឬពាក់កណ្តាល)

[84] ផលបូកបញ្ចូល តម្លៃនៃការផ្តល់ពិន្ទុអញ្ញត្តិទី៤(ពេញចិត្តច្រើន) និងទី៥(ពេញចិត្តស្ទើរទាំងស្រុង ឬទាំងស្រុង)

VIII. លទ្ធផលការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងការផ្តល់ពិន្ទុលើការបំពេញ/អនុវត្តន៍ ឆ្នាំ២០១៤ ដល់ ២០១៧

១.ការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយមានសូចនាករច្បាស់លាស់ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល

ល.រ	គោលនយោបាយមានសូចនាករច្បាស់លាស់ រាជរដ្ឋាភបាលបានបំពេញ/អនុវត្តក្នុងឆ្នាំទី៣ នីតិកាលទី៥	លទ្ធផលសម្រេចបាន											
		២០១៤			២០១៥			២០១៦			២០១៧		
		ស	ស	មិន	ស	ស	មិន	ស	ស	មិន	ស	ស	មិន
១	ខិតខំសម្រេចឲ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាមធ្យម៧%ក្នុងមួយឆ្នាំដើម្បីធ្វើឲ្យកម្ពុជាអាចចាកចេញផុតពីប្រទេសមានចំណូលទាប ឈានឡើងជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបយ៉ាងយូរនៅឆ្នាំ២០១៨ និងក្លាយជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០។										√		
២	សម្រេចឲ្យបានគោលដៅកាត់បន្ថយអត្រានៃភាពក្រីក្រជាង ១%ក្នុងមួយឆ្នាំ។										√		
៣	បន្តខិតខំសម្រេចនូវគោលនយោបាយជំរុញផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករឲ្យបាន១លានតោន នៅឆ្នាំ២០១៥ សំដៅប្រែក្លាយកម្ពុជាទៅជាប្រទេសផលិតស្បៀងនាំមុខមួយនៅលើពិភពលោក។											√	
៤	រក្សាផ្ទៃនេសាទទឹកសាប សម្រាប់ប្រជាជនធ្វើនេសាទជាលក្ខណៈគ្រួសារ ពង្រឹងតំបន់អភិរក្ស បង្កើនការការពារធនធានជលផល លុបបំបាត់បទល្មើសនេសាទគ្រប់រូបភាព។											√	
៥	រក្សាផ្ទៃដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ដោយបង្កើនការការពារធនធានព្រៃឈើ ពិសេសការពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ ការទប់ស្កាត់បង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ ជំរុញការដាំដើមឈើឡើងវិញ និងបង្កើនសមត្ថភាពសហគមន៍ព្រៃឈើនៅលើមូលដ្ឋាន ធានាវិរភាព និងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង។												√
៦	បញ្ឈប់ការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច។										√		
៧	សម្រេចឲ្យបាន១០០% នូវការចុះបញ្ជីដី តាមផែនការនៃបទបញ្ជាលេខ ០១ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលជិត២លានហិកតា នៅរវាងដើមឆ្នាំ២០១៤ក្នុងក្របខណ្ឌនៃការអនុវត្ត «នយោបាយចាស់ សកម្មភាពថ្មីលើវិស័យដីធ្លី» និងសម្រេចឲ្យបាន៧០% ដល់ឆ្នាំ២០១៨ លើបរិមាណក្បាលដីដែលត្រូវចុះបញ្ជីសរុប៦ ទៅ៧លានក្បាលដីនៅទូទាំងប្រទេស។											√	
៨	កសាងគោលនយោបានជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិលំនៅស្ថាន ដើម្បីដោះស្រាយលំនៅស្ថានជូនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រសម្រាប់ការរស់នៅប្រកបដោយសុវត្ថិភាព សុខុមាលភាព និងភាពថ្លៃថ្នូរ។										√		

៩	កែលម្អផ្លូវលំជនបទជាជំហានៗ ពីផ្លូវក្រាលក្រួសក្រហម ទៅជាផ្លូវក្រាលកៅស៊ូឬផ្លូវបេតុងឲ្យបានពី៣០០ ទៅ៤០០ គីឡូម៉ែត្រក្នុង១ឆ្នាំ តាមស្តង់ដារឯកភាពជាតិមួយ។												√
១០	រៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនទីក្រុង ជាពិសេសរាជធានីភ្នំពេញសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង ដើម្បីពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ កសាងមធ្យោបាយដឹងជញ្ជូន។										√		
១១	ដល់ឆ្នាំ២០១៨ ប្រជាជនចំនួន៨៥% ដែលរស់នៅរាជធានីខេត្ត និងប្រជាពលរដ្ឋចំនួន៦០% ដែលរស់នៅតាមបណ្តាឃុំ បានទទួលសេវាទឹកស្អាត ដែលមានគុណភាពល្អ និងថ្លៃសមរម្យប្រើប្រាស់។											√	
១២	ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៨ គឺពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនី ពីបណ្តាញជាតិឲ្យដល់ភូមិចំនួន៨០% នៃចំនួនភូមិទាំងអស់។											√	
១៣	ខិតខំសម្រេចគោលដៅទទួលទេសចរណ៍ ពីក្រៅប្រទេសនៅឆ្នាំ២០១៥ប្រមាណ៤,៥លាននាក់ឆ្នាំ២០១៨ កើនដល់៦,១លាននាក់ រួមជាមួយទេសចរណ៍ក្នុងស្រុកប្រមាណ១០,៥លាននាក់។											√	
១៤	បន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ ដែលនៅមិនទាន់មានអនុវិទ្យាល័យ។												√
១៥	រៀបចំគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីមុខរបរ និងការងារស្របទៅនឹងការវិ វឌ្ឍន៍នៃសង្គម សេដ្ឋកិច្ច។										√		
១៦	ការដាក់ឲ្យដំណើរការរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍ សម្រាប់កម្មករនិយោជិតក្នុងវិស័យឯកជនឲ្យទទួលបានរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍ ដូចមន្ត្រីរាជការដែរចាប់ពីឆ្នាំ២០១៥។												√

២. ការផ្តល់ពិន្ទុលើការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល

ការផ្តល់ពិន្ទុលើការបំពេញ ឬអនុវត្តគោលនយោបាយមិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយប្រជាពលរដ្ឋដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតបានផ្តល់ពិន្ទុវាយតម្លៃ។ ការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយពីឆ្នាំទី១ដល់ឆ្នាំទី៤នៃរាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ (២០១៤ ដល់ ២០១៧) ចំនួន៣៣ចំណុច ដែលមិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់ ត្រូវបានឲ្យប្រជាពលរដ្ឋផ្តល់ពិន្ទុក្នុងឆ្នាំនីមួយៗតាមកម្រិតពិន្ទុដូចខាងក្រោម៖

អញ្ញត្តិ	**តម្លៃ**	**ភាគរយនៃការពេញចិត្ត**
១	មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	០-២០%
២	ពេញចិត្តខ្លះ	២១%-៤០%
៣	ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល	៤១%-៦០%
៤	ពេញចិត្តច្រើន	៦១%-៨០%
៥	ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	៨១%-១០០%

ក. វិស័យទី១៖ការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ

កម្រិតនៃការពេញចិត្ត (%)	2014	2015	2016	2017
1.មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	61.38	13.31	21.80	26.97
2.ពេញចិត្តខ្លះ	23.70	27.90	35.33	31.79
3.ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល	10.48	30.21	24.80	28.46
4.ពេញចិត្តច្រើន	2.58	19.14	12.45	10.32
5.ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	1.85	9.44	5.62	2.46
ពិន្ទុនៃការពេញចិត្តជាមធ្យមនៃវិស័យទី១ (Mean)[85]	1.6	1.9	2.4	2.3

ខ. វិស័យទី២៖ ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងពើពុករលួយ

កម្រិតនៃការពេញចិត្ត (%)	2014	2015	2016	2017
1.មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	59.68	13.28	22.60	26.59
2.ពេញចិត្តខ្លះ	23.20	31.32	31.98	31.50
3.ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល	10.48	29.09	28.19	26.87
4.ពេញចិត្តច្រើន	4.70	20.11	11.90	12.15
5.ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	1.93	6.19	5.33	2.89
ពិន្ទុនៃការពេញចិត្តជាមធ្យមនៃវិស័យទី២ (Mean)[86]	1.5	2.2	2.4	2.33

គ. វិស័យទី3៖ ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច

កម្រិតនៃការពេញចិត្ត (%)	2014	2015	2016	2017
1.មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	51.88	10.86	17.27	18.01
2.ពេញចិត្តខ្លះ	24.80	31.48	33.02	30.39
3.ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល	12.85	35.18	30.20	32.34
4.ពេញចិត្តច្រើន	5.23	17.74	14.23	15.14
5.ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	5.35	4.74	5.29	4.12
ពិន្ទុនៃការពេញចិត្តជាមធ្យមនៃវិស័យទី៣ Mean)[87]	1.8	2.3	2.5	2.57

[85] 1.00 ដល់ 1.50: មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច, 1.51 ដល់ 2.50: ពេញចិត្តខ្លះ, 2.51 ដល់ 3.50: ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល, 3.51 ដល់ 4.50: ពេញចិត្តច្រើន, 4.51 ដល់ 5.00: ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង

[86] 1.00 ដល់ 1.50: មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច, 1.51 ដល់ 2.50: ពេញចិត្តខ្លះ, 2.51 ដល់ 3.50: ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល, 3.51 ដល់ 4.50: ពេញចិត្តច្រើន, 4.51 ដល់ 5.00: ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង

[87] 1.00 ដល់ 1.50: មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច, 1.51 ដល់ 2.50: ពេញចិត្តខ្លះ, 2.51 ដល់ 3.50: ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល, 3.51 ដល់ 4.50: ពេញចិត្តច្រើន, 4.51 ដល់ 5.00: ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង

ឃ. វិស័យទី4៖ ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច

កម្រិតនៃការពេញចិត្ត (%)	2014	2015	2016	2017
1.មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	49.28	9.93	15.71	17.08
2.ពេញចិត្តខ្លះ	27.00	29.21	31.46	29.08
3.ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល	11.95	33.51	31.86	31.18
4.ពេញចិត្តច្រើន	5.20	19.95	15.23	17.60
5.ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	6.55	7.38	5.74	5.06
ពិន្ទុនៃការពេញចិត្តជាមធ្យមនៃវិស័យទី៤ (Mean)[88]	1.9	2.3	2.6	2.6

ង. គោលនយោបាយទាំង៤វិស័យ៖

កម្រិតនៃការពេញចិត្ត (%)	2014	2015	2016	2017
1.មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	55.6	11.84	19.35	22.16
2.ពេញចិត្តខ្លះ	24.7	29.98	32.95	30.69
3.ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល	11.4	32.00	28.76	29.71
4.ពេញចិត្តច្រើន	4.4	19.24	13.45	13.80
5.ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	3.9	6.94	5.49	3.63
ពិន្ទុនៃការពេញចិត្តជាមធ្យមនៃទាំង៤វិស័យ(Mean)[89]	1.7	1.7	2.5	2.4

តារាងបង្ហាញពីលទ្ធផល(ពេញចិត្ត ពេញចិត្តខ្លះ និងមិនពេញចិត្ត) លើការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ

ការអនុវត្តន៍/ បំពេញគោនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋផ្តល់ពិន្ទុដោយផ្ទាល់៥កម្រិតផ្សេងៗគ្នាដែលកំណត់ពីការពេញចិត្តលើការអនុវត្តន៍/បំពេញគោលនយោបាយនោះ។ កម្រិតទាំង៥មានដូចជា៖ ១. ពេញចិត្តតិចតួច/មិនពេញចិត្ត ២.ពេញចិត្តខ្លះ ៣.ពេញចិត្តមធ្យម/ពេញចិត្តពាក់កណ្តាល ៤.ពេញចិត្តច្រើន និង ៥.ពេញចិត្តស្ទើទាំងស្រុង/ពេញចិត្តទាំងស្រុង។ លទ្ធផលនៃការពេញចិត្តខ្លះ ត្រូវបានបូកជាមួយលទ្ធផលនៃការពេញចិត្តមធ្យម/ពេញចិត្តពាក់កណ្តាល ដើម្បីទទួលបានលទ្ធផលពេញចិត្តខ្លះ។ ហើយលទ្ធផលនៃការពេញចិត្តច្រើន ត្រូវបានបូកជាមួយលទ្ធផលនៃការពេញចិត្តស្ទើរទាំងស្រុង/ពេញចិត្តទាំងស្រុង ដើម្បីទទួលបានលទ្ធផលពេញចិត្ត។ ខាងក្រោមជាលទ្ធផលនៃការផ្តល់ពិន្ទុ(**ពេញចិត្ត ពេញចិត្តខ្លះ និងមិនពេញចិត្ត)៖**

---

[88] 1.00 ដល់ 1.50: មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច, 1.51 ដល់ 2.50: ពេញចិត្តខ្លះ, 2.51 ដល់ 3.50: ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល, 3.51 ដល់ 4.50: ពេញចិត្តច្រើន, 4.51 ដល់ 5.00: ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង

[89] 1.00 ដល់ 1.50: មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច, 1.51 ដល់ 2.50: ពេញចិត្តខ្លះ, 2.51 ដល់ 3.50: ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល, 3.51 ដល់ 4.50: ពេញចិត្តច្រើន, 4.51 ដល់ 5.00: ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង

ល.រ	វិស័យនៃគោលនយោបាយ	លទ្ធផលផ្តល់ពិន្ទុ											
		ឆ្នាំ ២០១៧			ឆ្នាំ ២០១៦			ឆ្នាំ ២០១៥			ឆ្នាំ ២០១៤		
		%មិន	%ពេញ	%ពេញ	%មិន	%ពេញ	%ពេញ	%មិន	%ពេញ	%ពេញ	%មិន	%ពេញ	%ពេញ
០១	ការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ	26.97	60.25	12.78	21.80	60.13	18.06	13.31	58.11	28.58	61.38	34.18	4.43
០២	ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ	26.59	58.37	15.04	22.60	60.17	17.23	13.28	60.42	26.29	59.68	33.68	6.63
០៣	ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច	18.01	62.73	19.26	17.27	63.21	19.52	10.8	66.66	22.48	51.88	37.65	10.58
០៤	ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច	17.08	60.26	22.66	15.71	63.32	20.97	9.93	62.73	27.33	49.28	38.95	11.75
០៥	គោលនយោបាយរាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ (ទាំងបួនវិស័យ)	22.16	60.40	17.44	19.35	61.71	18.94	11.84	61.98	26.17	55.55	36.08	8.30

IX. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃរដ្ឋសភានីតិកាលទី៥ ដែលដឹកនាំដោយគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា បានសម្រេចការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយចំនួន០៦នៃ១៦គោលនយោបាយ ដែលមានសូចនាករច្បាស់លាស់រួមមានដូចជា ៖ កំណើនសេដ្ឋកិច្ច៧%ក្នុងមួយឆ្នាំ ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រក្នុងអត្រា០១%ក្នុងមួយឆ្នាំ ការបញ្ឈប់ការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ការកសាងគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីលំនៅដ្ឋាន ការរៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនទីក្រុង និងការបង្កើតគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីមុខរបរ និងការងារ។

ចំណែកឯគោលនយោបាយចំនួន០៦ រាជរដ្ឋាភិបាលអនុវត្ត ឬ/និងសម្រេចបានខ្លះ។ គោលនយោបាយទាំងនោះមានដូចជា ការនាំអង្ករចេញឲ្យបាន០១លានតោន ការរក្សាផ្ទៃនេសាទទឹកសាប ការចុះបញ្ជីដីធ្លី ប្រជាពលរដ្ឋទទួលសេវាទឹកស្អាត ការពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីពីបណ្តាញជាតិឲ្យដល់ភូមិ និងគោលដៅចំនួនទេសចរណ៍ពីក្រៅប្រទេសឆ្នាំ២០១៨ ។ ចំពោះគោលដៅចំនួនទេសចរណ៍ពីក្រៅប្រទេស រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចគោលដៅដែលបានកំណត់ក្នុងឆ្នាំ២០១៥រួចមកហើយ។ ដោយសារតែគោលដៅក្នុងដំណាក់កាលទី២ រាជរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់ដល់ឆ្នាំ២០១៨ ដូចនេះយើងអាចសន្និដ្ឋានបានថាសម្រាប់គោលដៅដំណាក់ទី២ រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចបានខ្លះក្នុងឆ្នាំ២០១៦។

ប៉ុន្តែគោលនយោបាយចំនួន០៤ រាជរដ្ឋាភិបាលបានអនុវត្ត តែមិនអាចសម្រេចបាន ឬបានតិចតួចតាមការសន្យារបស់ខ្លួន។ គោលនយោបាយទាំងនោះមាន ដូចជាគោលនយោបាយការរក្សាផ្ទៃដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ការកែលម្អផ្លូវលំជនបទ៣០០ ទៅ៤០០គីឡូម៉ែត្រក្នុង១ឆ្នាំ ការបន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ និងការដាក់ឲ្យដំណើរការរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជន។

សម្រាប់ឆ្នាំទី៤នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចបាននូវការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយដែលមានសូចនាករច្បាស់លាស់របស់ចំនួន០៦ ដូចគ្នានឹងឆ្នាំ២០១៦ដែរ។ ប៉ុន្តែគោនយោបាយដែលរដ្ឋាភិបាលបានអនុវត្ត តែមិនបានសម្រេចមានចំនួន០៤ ដែលបានកើនឡើងចំនួនមួយចំណុចបើប្រៀបធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៣ ដែលមានចំនួន០៣ចំណុច។ គោលនយោបាយការកសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ ដែលមិនទាន់មានអនុវិទ្យាល័យ ត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលអនុវត្តមិនបានសម្រេចក្នុងឆ្នាំ២០១៧នេះ ដោយសារក្នុងឆ្នាំ២០១៧ នេះរាជរដ្ឋាភិបាល មិនបានកសាងអនុវិទ្យាបន្ថែមទៀតនោះទេ។

ចំណែកការផ្តល់ពិន្ទុលើលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ មិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដោយប្រជាពលរដ្ឋនៅ១០រាជធានី/ខេត្ត លើវិស័យទាំង០៤រួមមាន៖ វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ វិស័យការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ វិស័យការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និងវិស័យការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច មានប្រជាពលរដ្ឋ ចំនួនប្រមាណ១៧%ពេញចិត្ត ប្រមាណ៦០%ពេញចិត្តខ្លះ និងប្រមាណ២២%មិនពេញចិត្ត ចំពោះការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយឆ្នាំទី៣នេះ។

ល.រ	ការផ្តល់ពិន្ទុលើ គោលនយោបាយរាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ (ទាំងបួនវិស័យ)	2014	2015	2016	2017
១	ពេញចិត្ត (%)	8.30	26.17	18.94	17.44
២	ពេញចិត្តខ្លះ (%)	38.08	61.98	61.71	60.40
៣	មិនពេញចិត្ត (%)	55.55	11.84	19.35	22.16

ក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំចុងក្រោយនៃការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានផ្តល់ពិន្ទុមានប្រមាណ៦០% ពេលចិត្តខ្លះ (ឆ្នាំ២០១៥ ២០១៦ នឹង ២០១៧)។ លទ្ធផលការផ្តល់ពិន្ទុនេះបង្ហាញថា ចំនួនប្រជាពលរដ្ឋដែលផ្តល់ពិន្ទុពេញចិត្តខ្លះក្នុងឆ្នាំ២០១៥បានកើនដល់ប្រមាណ៦០% ដែលក្នុងឆ្នាំ២០១៤មានត្រឹមតែ៣៨% ប៉ុន្តែមិនបានកើនឡើងបន្ថែមទៀតនៅឆ្នាំបន្តបន្ទាប់នោះឡើយ។ ផ្ទុយមកវិញ ចំនួនប្រជាពលរដ្ឋដែលបានផ្តល់ពិន្ទុពេញចិត្តបានធ្លាក់ចុះ ហើយចំនួនប្រជាពលរដ្ឋដែលបានផ្តល់ពិន្ទុមិនពេញចិត្តបានកើនវិញ។

ឧបសម្ព័ន្ធ

វិធីសាស្ត្រ និងទំហំនៃរបាយការណ៍

របាយការណ៍ ស្តីពីការឃ្លាំមើល និងការផ្តល់ពិន្ទុលើលើលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ ឆ្នាំទី៤មានចំនួនពីរផ្នែក ដែលកើតចេញពីការវិភាគលើទិន្នន័យ និងព័ត៌មាន និងការផ្តល់ពិន្ទុ។ ផ្នែកទី១នៃរបាយការណ៍នេះ ផ្អែកលើព័ត៌មាន ឬទិន្នន័យដែលមានស្រាប់មកពីប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍បឋមរបស់អង្គការជាតិ និងអន្តរជាតិ សារព័ត៌មានជាតិ និងអន្តរជាតិ ព្រមទាំងស្ថាប័នជាតិ និងអន្តរជាតិផ្សេងៗដែលពាក់ព័ន្ធនឹងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលអាណត្តិទី៥។ គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី០៥ ដែលមានសូចនាករច្បាស់លាស់ត្រូវបានវិភាគ និងវាយតម្លៃ។

សម្រាប់មួយផ្នែកផ្សេងទៀតនៃរបាយការណ៍នេះ គឺការរកឃើញនៃការផ្តល់ពិន្ទុលើការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ វេទិកាម្ចាស់ឆ្នោតចំនួន១០ ត្រូវបានរៀបចំឡើងនៅក្នុងខេត្ត/រាជធានីផ្សេងៗគ្នា ដែលមានប្រជាពលរដ្ឋនៃវិស័យនានាចូលរួម ដើម្បីផ្តល់ពិន្ទុលើលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ ដែលមិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយចំនួន៣៣ចំណុច ដែលមិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់ ត្រូវបានឲ្យប្រជាពលរដ្ឋផ្តល់ពិន្ទុ ដោយប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីនផ្តល់ពិន្ទុតាមអញ្ញត្តិដូចខាងក្រោម៖

អញ្ញត្តិ	តម្លៃ	ភាគរយនៃការពេញចិត្ត
១	មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច	0-២0%
២	ពេញចិត្តខ្លះ	២១%-៤0%
៣	ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល	៤១%-៦0%
៤	ពេញចិត្តច្រើន	៦១%-៨0%
៥	ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង	៨១%-១00%

លក្ខណៈគោលនយោបាយ និងគោលនយោបាយរាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី៥ (សង្ខេប)

សម្រាប់នីតិកាលទី៥នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥នៃរដ្ឋសភា ដែលបានបង្កើតឡើងនៅថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ បានដាក់ចេញ និងប្រកាសគោលនយោបាយរបស់ខ្លួន ដោយបានបែងចែងជា០៤វិស័យធំៗរួមមាន៖

1. ការការពារជាតិសន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ
2. ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ
3. ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច
4. ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច។

ក្នុងវិស័យទាំងបួន(០៤)នោះ គេឃើញមានចំណុចតូចៗជាច្រើន ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានសន្យាថា នឹងសម្រេចឲ្យបាន ឬបន្តអនុវត្តក្នុងនីតិកាលទី៥នេះ ប៉ុន្តែចំណុចការសន្យាទាំងនោះ មិនត្រូវបានកំណត់ជាចំនួនជាក់លាក់នោះទេ ផ្ទុយពីកម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៤ ដែលគេសង្កេតឃើញថា ប្រជាពលរដ្ឋ ជាពិសេសម្ចាស់ឆ្នោតងាយស្រួលក្នុងស្វែងយល់ និងយល់ដឹងពីគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ព្រោះកម្មវិធីនយោបាយនោះបានកំណត់ពីចំនួនគោលនយោបាយច្បាស់លាស់។

ក្នុងកម្មវិធីនយោរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ ដែលមានបួន (០៤) វិស័យ គេឃើញមានគោលនយោបាយច្រើនចំណុច ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលអាណត្តិទី៥នេះបានសន្យាក្នុងការអនុវត្តន៍ ប៉ុន្តែភាគច្រើននៃគោលនយោបាយទាំងនោះ គ្មានសូចនាករច្បាស់លាស់នោះទេ ពោលគឺគោលនយោបាយទាំងនោះ មិនបានបង្ហាញពីសកម្មភាពការអនុវត្តន៍អ្វីមួយច្បាស់លាស់ ដោយមានគោលដៅ ពេលវេលា ឬមានចំនួនកំណត់ច្បាស់លាស់ ឬប្រៀបធៀបទៅនឹងអត្រាណាមួយច្បាស់លាស់នោះទេ។ គោលនយោបាយនីតិកាលទី៥នេះ មិនមានបង្ហាញចំណុចច្បាស់លាស់នោះទេ ខុសពីគោលនយោបាយក្នុងនីតិកាលទី៤ ដែលខុមហ្វ្រែលរកឃើញថា គោលនយោបាយនោះ បានបង្ហាញចំណុចច្បាស់លាស់ ធ្វើឲ្យមានភាពងាយស្រួលក្នុងការវាស់វែង និងផ្តល់ពិន្ទុ។ មានតែគោលនយោបាយ១៦ចំណុចតែប៉ុណ្ណោះ មានសូចនាករច្បាស់លាស់នៅក្នុងវិស័យទី០៣ និងទី០៤តែប៉ុណ្ណោះ។ សម្រាប់គោលនយោបាយដែលគ្មានសូចនាករច្បាស់លាស់៣៣ចំណុច ខុមហ្វ្រែលបានធ្វើការប្រមូល ទិន្នន័យ និងព័ត៌មានទាំងនោះ ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋជាម្ចាស់ឆ្នោតបោះឆ្នោតផ្តល់ពិន្ទុ។ ខាងក្រោមនេះជាគោលនយោបាយសង្ខេបរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលតាមវិស័យនីមួយៗ៖

ការការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ

នៅក្នុងវិស័យការការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ រាជរដ្ឋាភិបាលដាក់ចេញនូវវិធានការគោលនយោបាយសំខាន់ៗដូចខាងក្រោម៖

១.ការការពាជាតិ

- ពង្រឹងកិច្ចការពារអធិបតេយ្យជាតិនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា លើដែនដីគោក ដែនកោះ ផ្ទៃក្នុងសមុទ្រ តំបន់តភ្ជាប់ តំបន់សេដ្ឋកិច្ចផ្តាច់មុខ ខ្ពង់រាបបាតសមុទ្រ និងដែនអាកាសដោយយកចិត្តទុកដាក់លើការ កសាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រការពារជាតិ ពង្រឹងទីតាំងឈរជើងរបស់កងឯកភាពជួរមុខ កសាងទីតាំងបង្អែក ប្រព័ន្ធការពារ ប្រព័ន្ធទំនាក់ទំនងបញ្ជា ប្រព័ន្ធគាំទ្រផ្លូវគមនាគមន៍។ល។ ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏រឹងមាំសម្រាប់កិច្ចការពារជាតិ។
- ពង្រឹងការតស៊ូតាមផ្លូវច្បាប់នៅតុលាការអន្តរជាតិ ដើម្បីការពារអធិបតេយ្យរបស់កម្ពុជានៅតំបន់ប្រាសាទព្រះវិហារ លើកទឹកចិត្តប្រជាពលរដ្ឋតាំងទីលំនៅ កសាងភូមិស្ថានតាមព្រំដែន ដោយផ្សារភ្ជាប់នឹងការរីតចំណងមិត្តភាព និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយប្រទេសជិតខាង ដើម្បីកសាងព្រំដែនជាតំបន់សន្តិភាព សន្តិសុខ សហប្រតិបត្តិការ និងអភិវឌ្ឍន៍ពិតប្រាកដ។
- បន្តការអនុវត្តន៍កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ ឲ្យស្របទៅនឹងការរីកចម្រើនប្រទេសជាតិ និងពិភពលោក ជាកងកម្លាំងដែលមានឧត្តមគតិស្មោះត្រង់ដាច់ខាតចំពោះជាតិមាតុភូមិ គោរពស្រឡាញ់ប្រជាពលរដ្ឋ មានឆន្ទៈប្រយុទ្ធប្តូរផ្តាច់ និងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងការការពារឯករាជ្យ សន្តិភាព អធិបតេយ្យ បូរណភាពទឹកដី និងសមិទ្ធផលនៃសង្គមជាតិបានរឹងមាំ ហើយចូលរួមសកម្មក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិ។

- បន្តអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សក្នុងវិស័យការពារជាតិ តាមរយៈបង្កើនគុណភាពហ្វឹកហ្វឺននៅតាមសាលាហ្វឹកហ្វឺន ពង្រឹងសមត្ថភាពសាស្ត្រាចារ្យ កសាងជួរនាយទាហានវ័យក្មេងដែលជ្រើសរើសចេញពីសិស្សនិស្សិត និងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយបណ្តាប្រទេសជាមិត្ត ដើម្បីពង្រឹងការបណ្តុះបណ្តាលយោធិនអាជីព។

- បន្តពង្រឹងខ្សែរយៈចាត់តាំង នៅក្នុងជួរកងទ័ពនៅគ្រប់ថ្នាក់ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងកម្លាំង និងបន្តលើកកម្ពស់សុខមាលភាពកងទ័ព ធានាការផ្តល់ភស្តុភារ ហិរញ្ញវត្ថុ និងសម្ភារៈបច្ចេកទេសគ្រប់ប្រភេទដល់កងទ័ពឲ្យបានល្អប្រសើរ ជាពិសេសចំពោះបណ្តាកងឯកភាពឈរជើងនៅខ្សែត្រៀមជួរមុខ និងកងការពារដែនកោះ។

- ពង្រឹង ពង្រីកទំនាក់ទំនង និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍កងយោធពលខេមរភូមិន្ទលើគ្រប់ផ្នែក និងបន្តចូលរួមក្នុងបេសកកម្មរក្សាសន្តិភាពពិភពលោក ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកងរក្សាសន្តិភាពនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ។

២. សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ

- ការពារសន្តិសុខជាតិ ប្រឆាំងដាច់ខាតរាល់អំពើដែលនាំទៅដល់ការបង្កអស្ថិរភាពនយោបាយ ការបង្កជម្លោះប្រដាប់អាវុធជាតិ ឬជាមួយប្រទេសជិតខាង និងមិនអនុញ្ញាតឲ្យប្រើប្រាស់ទឹកដីកម្ពុជាដើម្បីប្រឆាំងនឹងប្រទេសជិតខាង បង្ការដាច់ខាតមិនឲ្យកើតមានការគំរាម បំផ្លិចបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិអាយុជីវិត ឬមហន្តរាយដែលបង្កឡើងដោយអំពើភេរវកម្ម។

- បន្តពង្រឹងវិធានការគ្រប់គ្រងសង្គម ដោយគួបផ្សំនឹងការបង្កើនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយបណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់ និងពិភពលោកដើម្បីបង្ការ ទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបមិនឲ្យមានក្រុមសង្គមងងឹតកើតមាននៅកម្ពុជា ព្រមទាំងការយកចិត្តទុកដាក់ស្រាវជ្រាវ ស៊ើបអង្កេត មិនទុកឲ្យមានខ្សែរយៈបណ្តាញឧក្រិដ្ឋជនឆ្លងដែនធ្វើសកម្មភាពបាន ឬប្រើប្រាស់កម្ពុជាជាភូមិសាស្ត្រគេចខ្លួនពីសំណាញ់ច្បាប់នៃប្រទេសក្រៅ។

- លើកកម្ពស់ចលនាមហាជនចូលរួមការពារសន្តិសុខ សុវត្ថិភាពនៅក្នុងមូលដ្ឋានឲ្យបានក្លៀវក្លា ដើម្បីពង្រឹងខឿនសន្តិសុខជាតិឲ្យកាន់តែរឹងមាំ តាមរយៈការបន្តជម្រុញចលនានៃការអនុវត្តន៍ គោលនយោបាយ «ភូមិ-ឃុំមានសុវត្ថិភាព» ឲ្យកាន់តែមាននិរន្តរភាព និងសកម្មនៅគ្រប់មូលដ្ឋានទូទាំងប្រទេស ព្រមទាំងពង្រឹងវិធានការទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌគ្រប់ប្រភេទ ដើម្បីបង្កភាពកក់ក្តៅក្នុងការរស់នៅ និងប្រកបមុខរបររបស់ប្រជាជន។

- បន្តផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ លើការរៀបចំសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈឲ្យបានល្អប្រសើរ ស្របតាមស្ថានភាពប្រទេសជាតិ ដែលកំពុងមានការរីកចម្រើន ដោយយកចិត្តទុកដាក់គ្រប់គ្រងកត្តាជាមូលដ្ឋាននានា ក្នុងការធានាសណ្តាប់ធ្នាប់ និងសុវត្ថិភាពសង្គម។

- បន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងជនបរទេសគ្រប់ប្រភេទនៅកម្ពុជា មិនទុកឲ្យមានមុខសញ្ញាគ្រោះថ្នាក់ ឬមុខសញ្ញាហាមឃាត់នានាអាចជ្រៀតចូលបាន បន្តជម្រុញការដោះស្រាយបញ្ហាជនអន្តោប្រវេសន៍ និងគ្រប់គ្រងអន្តោប្រវេសន៍ឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព ព្រមទាំងដោះស្រាយអំពើល្មើសច្បាប់របស់ជនបរទេសយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់តាមច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ។

- បន្តលើកកម្ពស់ សមត្ថភាពបំពេញភារកិច្ចរបស់កងកម្លាំងនគរបាលជាតិឲ្យកាន់តែមានវិជ្ជាជីវៈ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ការទទួលខុសត្រូវ សីលធម៌ គុណធម៌ និងក្លាយជាស្ថាប័នបម្រើប្រយោជន៍ដ៏ស្មោះត្រង់ និងជាបង្អែកដែលជាទីទុកចិត្តកក់ក្តៅរបស់សង្គមជាតិ។

ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹង ផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ

៣. **ក្នុងការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ** វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើវិធានការដូចតទៅ៖

- បន្តអនុវត្តការកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ សំដៅឲ្យរដ្ឋបាលសាធារណៈ កាន់តែមានការឆ្លើយតបប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ប្រសិទ្ធផល និងជំនឿទុកចិត្ត ហើយលើកកម្ពស់វប្បធម៌សាធារណៈ ឆន្ទៈម្ចាស់ការ ភក្តីភាព និងមនសិការវិជ្ជាជីវៈរបស់មន្ត្រីរាជការដើម្បីប្រែក្លាយរដ្ឋបាលសាធារណៈ ទៅជាអ្នកផ្តល់សេវាសាធារណៈដ៏មានប្រសិទ្ធភាព និងដែលបម្រើប្រជាជនបានកាន់តែល្អប្រសើរឡើង។

- បន្តផ្តោតលើការអនុវត្តន៍យុទ្ធសាស្ត្រទាំង៣នៃកម្មវិធីជាតិកែទម្រង់រដ្ឋបាល គឺ៖ (១). ការពង្រឹងគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ (២). ការអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាព ការកែលម្អការគ្រប់គ្រង និងការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងគុណផលការងារ និង (៣). ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធបៀវត្ស និងប្រាក់បន្ថែមផ្សេងៗដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការងារ ព្រមទាំងការពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌ និងការពង្រាយមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល។

៤. **ការអនុវត្តន៍ឲ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅនូវការកែទម្រង់វិមជ្ឈការ** និងវិសហមជ្ឈការ តាមរយៈការពង្រឹងរដ្ឋបាល ថ្នាក់ក្រោមជាតិគ្រប់ថ្នាក់ គ្រប់ស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង បន្តអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស ការផ្ទេរមុខងារ និងធនធាន ព្រមទាំងប្រព័ន្ធថវិកា ហិរញ្ញវត្ថុ និងទ្រព្យសម្បត្តិ ការកសាងសមត្ថភាព សំដៅធានាឲ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិបំពេញការងារ ដោយមានការចូលរួម គណនេយ្យភាព តម្លាភាព និងការឆ្លើយតបក្នុងការ ផ្តល់សេវាសាធារណៈ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន និងការចូលរួមកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ដើម្បីរួមចំណែកអភិវឌ្ឍន៍សង្គម-សេដ្ឋកិច្ចជាតិប្រកបដោយចីរភាព។

៥. បន្តផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់អនុវត្តឲ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅនូវការកែទម្រង់

ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ សំដៅជម្រុញការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងកាន់តែទទួលបានការជឿទុកចិត្ត ព្រមទាំងពង្រឹងសមត្ថភាពមិនលម្អៀងនៃស្ថាប័នតុលាការ ដែលជាកត្តាដ៏សំខាន់នៃដំណើការពង្រឹងនីតិរដ្ឋ ការបែងចែកអំណាចដាច់ពីគ្នា ការគោរពសិទ្ធិបុគ្គល និងការធានាភាពយុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ។ ដើម្បីសម្រេចទិសដៅនេះ បណ្តាសកម្មភាពសំខាន់នឹងត្រូវបានជម្រុញយ៉ាងសកម្មមានជាអាទិ៍៖ (១). សម្រាប់ការកែទម្រង់ច្បាប់ គឺជម្រុញការកសាងច្បាប់ថ្មីៗតាមការចាំបាច់នៃការគ្រប់គ្រងរដ្ឋ និងស្របតាមដំណើរការបង្កើតសហគមន៍អាស៊ានឆ្នាំ២០១៥ ការពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់នានាជាធរមាន ឲ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ការបង្កើនការអប់រំផ្សព្វផ្សាយ និងបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់គ្រប់ថ្នាក់ និងប្រជាពលរដ្ឋឲ្យបានទូលំទូលាយ

ក្នុងវិស័យច្បាប់ និង (២). សម្រាប់ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ គឺជម្រុញការកសាងច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថាប័នតុលាការមានជាអាទិ៍៖ ច្បាប់ ស្តីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការ ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈ ចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា និងវិសោធនកម្មច្បាប់ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តិទៅនៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម។

- បន្តជម្រុញស្ថាប័នតុលាការ និងអយ្យការ តាមរយៈការបន្តខិតខំបង្កើនសមត្ថភាពរបស់ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងមន្ត្រីតុលាការ ព្រមទាំងការបង្កើតរដ្ឋបាលតុលាការ តាមសាលាជម្រះក្តីគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ដើម្បីឲ្យមានការដោះស្រាយរឿងក្តី តាមនីតិវិធីជាធរមានបានកាន់តែឆាប់រហ័ស និងប្រកបដោយយុត្តិធម៌។
- បន្តពង្រឹងក្រមសីលធម៌ មនសិការ វិជ្ជាជីវៈ និងវិន័យ តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលបឋម និងការបណ្តុះបណ្តាលនៅរាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ រួមទាំងការចុះធ្វើអធិការកិច្ចនៅតាមសាលាជម្រះក្រីរបស់អង្គភាពអធិការកិច្ចនៃក្រុមប្រឹក្សាវិន័យនៃឧត្តមអង្គចៅក្រម។
- បន្តជម្រុញការដោះស្រាយវិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ដើម្បីកាត់បន្ថយចំនួនសំណុំរឿង ដែលមិនចាំបាច់នៅក្នុងតុលាការ និងកាត់បន្ថយភាពស្មុគ្រស្មាញនៅក្នុងសង្គម បន្តជម្រុញការកសាងអគារ និងបំពាក់សំភារៈសម្រាប់សាលាជម្រះក្តីឲ្យមានស្តង់ដារ ដើម្បីផ្តល់លទ្ធភាពទទួលបានយុត្តិធម៌ សម្រាប់ប្រជាជនគ្រប់រូប។

៦. បន្តប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយ

តាមរយៈការពង្រឹង និងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តន៍វិធានការលើកស្ទួយទាំង៣ គឺការអប់រំដើម្បីឲ្យម្នាក់ៗ ទាំងអ្នកដើមចម និងអ្នកទទួលផលមិនប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ ការបង្ការទប់ស្កាត់ ដើម្បីម្នាក់ៗមិនអាចប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ និងការបង្ក្រាបបទល្មើសបញ្ជូនទៅតុលាការដើម្បីឲ្យម្នាក់ៗ មិនហ៊ានប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ។

- ពង្រឹងអភិបាលកិច្ចល្អ និងនីតិរដ្ឋ ព្រមទាំងរក្សាភាពស្អាតស្អំ និងយុត្តិធម៌របស់មន្ត្រីដើម្បីធានាបាននូវការលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាគ្រប់បែបយ៉ាង ដែលជាកត្តាចាំបាច់ក្នុងការអប់រំខ្លួន សង្គមជាតិ និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជន។
- បន្តអនុវត្តឲ្យបានសកម្ម និងមានលទ្ធផលខ្ពស់ ក្នុងការលុបបំបាត់ការយកកម្រៃសេវាខុសច្បាប់នៅរដ្ឋ បាលថ្នាក់ក្រោមជាតិនៅក្រសួងស្ថាប័ន មន្ទីរ និងការិយាល័យនានា គឺមិនមានការទារលុយតាមកន្លែងធ្វើការ តាមផ្សារ តាមដងផ្លូវ តាមដងទន្លេ ឬច្រកព្រំដែនដើម្បីបំបាត់ឱកាស និងរារាំងអំពុករលួយ។

ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច

ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមានវិធានការការពារគោលនយោបាយសំខាន់ៗដូចតទៅ៖

៧.ការគ្រប់គ្រងម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ

- បន្តរក្សាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ប្រកបដោយចីរភាព ក្នុងបរិការណ៍អតិផរណាមានកម្រិតទាប និងអាចគ្រប់គ្រងបាន ហើយអត្រាប្តូរប្រាក់មានស្ថិរភាពដើម្បីធានាបរិស្ថាន អនុគ្រោះសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងការធ្វើសមាហរណកម្មក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក។

- ខិតខំសម្រេចឲ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាមធ្យម៧%ក្នុងមួយឆ្នាំ ដើម្បីធ្វើឲ្យប្រទេសកម្ពុជា អាចចេញផុតពីប្រទេសមានចំណូលទាប ឈានឡើងជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិត យ៉ាងយូរនៅឆ្នាំ២០១៨ និងក្លាយជាមានចំណូលកម្រិតមធ្យម កម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០។ ជាមួយនេះ គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សឆ្នាំ២០១៥របស់កម្ពុជា និងគោលដៅកាត់បន្ថយអត្រានៃភាពក្រីក្រជាង១%ក្នុងមួយឆ្នាំ ក៏ត្រូវសម្រេចឲ្យបាន ក្នុងនោះរួមទាំង ការខិតខំរួមចំណែកធ្វើឲ្យសម្រេចបាននូវគោលដៅសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ានឆ្នាំ២០១៥។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ការរីកចម្រើនខាងសេដ្ឋកិច្ចត្រូវតែធានានូវកាលានុវត្តភាព ការចូលរួម និងការទទួលផលដោយសមធម៌ សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់ស្រទាប់។
- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសមស្រប គួបផ្សំនឹងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុដ៏ប្រយ័ត្នប្រយែងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។
- បន្តការខិតខំធ្វើពិពិធកម្មមូលដ្ឋានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ដោយឈរលើមូលដ្ឋានភាពប្រកួតប្រជែងនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា និងការផ្សារភ្ជាប់សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាជាមួយបណ្តាផលិតផលក្នុងតំបន់ ក្នុងនោះយកចិត្តទុកដាក់ ជាពិសេសលើការបន្តអនុវត្តគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្ម កម្មន្តសាល និងកសិ-ឧស្សាហកម្ម ព្រមទាំងការអនុវត្តន៍ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍ឆ្នាំ២០១២- ឆ្នាំ២០២០។
- បន្តជម្រុញការអនុវត្តន៍កម្មវិធី កែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដើម្បីសម្រេចបាននូវប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈមួយ ដែលមានលក្ខណៈស្តង់ដារអន្តរជាតិ សំដៅធ្វើឲ្យប្រព័ន្ធនេះក្លាយជាឧបករណ៍អភិវឌ្ឍន៍មួយដ៏មានប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការជម្រុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ធានាសមធម៌ យុត្តិធម៌សង្គម ធានាទ្រទ្រង់ប្រតិបត្តិការរដ្ឋ និងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ព្រមទាំងរួមចំណែករក្សាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ។

៨. បន្តខិតខំជម្រុញការប្រមូលថវិកាជាតិ

ទាំងចំណូលសារពើពន្ធ និងមិនមែនសារពើពន្ធឲ្យមានកំណើនជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ ខាងផ្នែកចំណាយ គឺបន្តផ្តល់អាទិភាពលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ការបង្កើនសមត្ថភាព និងការលើកកម្ពស់ជីវភាពរបស់មន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធដោយផ្សារភ្ជាប់ចំណាយសំរាប់វិស័យនីមួយៗ ទៅនឹងគណនេយ្យភាពនៃសមិទ្ធកម្មនៅក្នុងវិស័យនោះ។ ទន្ទឹមនេះការគ្រប់គ្រងការប្រមូលចំណូល និងការចាត់ចែងចំណាយត្រូវផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព គួបផ្សំជាមួយនឹងការបន្តយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ជានិច្ច ក្នុងការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈឲ្យស្ថិតក្នុងលទ្ធភាពទ្រទ្រង់នៃសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។

- បន្តខិតខំបង្កើនអតិរេកចរន្ត ដើម្បីធានាដល់តម្រូវការវិនិយោគសាធារណៈ និងសេវាបំណុល ព្រមទាំងបង្កលក្ខណៈដល់ការសន្សំទុនបម្រុងរបស់រដ្ឋ។

៩. បន្តអភិវឌ្ឍន៍វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ

សំដៅកសាងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុមួយចំនួនដ៏រឹងមាំ មានការគ្រប់គ្រង និងការត្រួតពិនិត្យសមស្របមានលក្ខណៈប្រកួតប្រជែង និងសមាហរណកម្ម ព្រមទាំងមានតម្លាភាព និងប្រសិទ្ធភាព ជាពិសេសផ្អែកលើគោលការណ៍ទីផ្សារដែលបម្រើឲ្យការកៀងគរ និងបែងចែកធនធានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព តាមរយៈការបន្តជម្រុញការអនុវត្តន៍យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ មិនមែនធនាគារសំដៅគាំទ្រដល់ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច នវានុវត្តន៍ និងភាពប្រកួតប្រជែងនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ជាពិសេសវិស័យកសិ-ឧស្សាហកម្ម និងកម្មន្តសាល ក៏ដូចលទ្ធភាពទទួលបាន

សេវាហិរញ្ញវត្ថុសំរាប់សហគ្រាសធុនតូច មធ្យម និងសម្រាប់ប្រជាជនទូទៅ ព្រមទាំងជម្រុញការធ្វើសមាហរណកម្មហិរញ្ញវត្ថុជាមួយបណ្ដាប្រទេសក្នុងតំបន់អាស៊ាន។

- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ ប្រកបដោយភាពទន់ភ្លន់ និងប្រុងប្រយ័ត្នដែលរួមចំណែកដល់ការរក្សាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងបង្កើនបរិស្ថានអំណោយផលដល់ការអភិវឌ្ឍន៍។
- បន្តរក្សារបបអត្រាប្តូរប្រាក់អណ្តែតមានការគ្រប់គ្រង ដើម្បីរក្សាស្ថិរភាពប្រាក់រៀល ពង្រឹងជំនឿទុកចិត្តរបស់សាធារណជន និងវិនិយោគមកលើប្រាក់រៀល ជំរុញការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលលើមូលដ្ឋានស្ថិរភាពតម្លៃប្រាក់រៀល និងកាត់បន្ថយដុល្លារូបនីយកម្ម។
- បន្តពង្រឹងប្រព័ន្ធធនាគារឲ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព សមាហរណកម្ម និងការប្រកួតប្រជែង តាមរយៈការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការត្រួតពិនិត្យ ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ សន្ទនីយភាព ហានិភ័យឥណទាន និងហានិភ័យទីផ្សារដោយអនុលោមតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ។
- បន្តពង្រឹងប្រព័ន្ធមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុឲ្យកាន់តែមានភាពរឹងមាំ មានប្រសិទ្ធភាព និងបម្រើផលប្រយោជន៍នៃស្រទាប់ប្រជាជនក្រីក្រ ជាមួយនឹងតម្លៃសេវាហិរញ្ញវត្ថុសមស្របដែលអាចទទួលយកបាន។
- បន្តជម្រុញការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារដូចជា៖ វិស័យធានារ៉ាប់រង វិស័យសោធន៍ វិស័យមូលបត្រ និងវិស័យអចលនទ្រព្យជាដើម។

១០. ភាពជាដៃគូក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍

- បន្តពង្រឹងភាពជាដៃគូជាមួយសហគមន៍ដៃគូសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍ វិស័យឯកជន និងសង្គមស៊ីវិលដោយឈរលើគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានដែលមានចរិតសកល និងធានាភាពជាម្ចាស់របស់រដ្ឋ ក្នុងការដឹកនាំការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិ។
- ពង្រឹង និងពង្រីកសហប្រតិបត្តិការជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងសមាគមនានាដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយស្របច្បាប់ ហើយធ្វើប្រតិបត្តិការដោយឈរលើគោលការណ៍អភិបាលកិច្ចល្អ និងនីតិរដ្ឋ ដើម្បីចូលរួមក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ការលើកកម្ពស់លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ព្រមទាំងចូលរួមតាមដានការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយផងដែរ។
- បន្តពង្រឹងយន្តការវេទិកានៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា វេទិការាជរដ្ឋាភិបាល និងវិស័យឯកជន និងវេទិការាជរដ្ឋាភិបាលជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ហើយជម្រុញឲ្យវេទិកាទាំងនេះ ក្លាយជាវេទិកានៃការអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ដែលជាយន្តការសម្រាប់ឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់ចូលរួមពិភាក្សារាល់បញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអភិវឌ្ឍន៍ ទាំងវិស័យសាធារណៈ ទាំងវិស័យឯកជន។

១១.កសិកម្ម

- បន្តអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឲ្យក្លាយជាផ្នែកនាំមុខមួយ ដែលមានប្រៀបខ្លាំងពិតប្រាកដ ដើម្បីធ្វើជាមូលដ្ឋានដ៏រឹងមាំនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាព ធានាសន្តិសុខស្បៀង បង្កើនការងារ និងប្រាក់ចំណូលសម្រាប់ប្រជាជន ពិសេសប្រជាជននៅជនបទ ហើយរួមចំណែកដល់ការការពារបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយចីរភាព។ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ ការអនុវត្តន៍នូវបណ្តាកម្មវិធីសំខាន់ៗមួយចំនួនត្រូវផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ ក្នុងនោះរួមមានការបញ្ចូលបច្ចេកវិទ្យាក្នុងវិស័យកសិកម្ម ការបង្កើនផលិតភាព

និងពិពិធកម្មកសិកម្ម ទាំងការដាំដុះ និងការចញ្ចឹម ការជម្រុញការចូលទីផ្សារអន្តរជាតិនៃផលិតផលកសិកម្មរបស់កម្ពុជា ការគ្រប់គ្រង និងការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានជលផល និងការការពារ និងគ្រប់គ្រងធនធានព្រៃឈើប្រកបដោយចីរភាព។

- បន្តខិតខំសម្រេចនូវគោលនយោបាយ ជម្រុញផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករឲ្យបាន១លានតោននៅឆ្នាំ២០១៥ សំដៅប្រែក្លាយកម្ពុជាទៅជាប្រទេសផលិតស្បៀងនាំមុខមួយនៅលើពិភពលោក។
- រក្សាផ្ទៃនេសាទទឹកសាប សម្រាប់ប្រជាជនធ្វើនេសាទជាលក្ខណៈគ្រួសារ ពង្រឹងតំបន់អភិរក្សបង្កើនការការពារធនធានជលផល លុបបំបាត់បទល្មើសនេសាទគ្រប់រូបភាព និងជម្រុញការអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម រួមនិងការបន្តពង្រឹង និងពង្រឹងសហគមន៍នេសាទ។
- រក្សាដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ដោយត្រូវបង្កើនការការពារធនធានព្រៃឈើ ពិសេសការពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ស្តីពីព្រៃឈើ ការទប់ស្កាត់ បង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ ជម្រុញការដាំដើមឈើឡើងវិញ និងបង្កើនសមត្ថភាពសហគមន៍ព្រៃឈើ នៅលើមូលដ្ឋានធានាចីរភាព និងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង។
- បន្តផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ ជម្រុញការអភិវឌ្ឍន៍ដំណាំកៅស៊ូឲ្យរីកចម្រើនទាំងបរិមាណ និងគុណភាពឲ្យក្លាយទៅជាវិស័យដ៏មានសក្តានុពល និងភាពប្រកួតប្រជែង តាមរយៈការពង្រីកការដាំដុះកៅស៊ូប្រកបដោយទិន្នផលខ្ពស់ ដោយបន្តអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍កៅស៊ូធម្មជាតិ នៅឆ្នាំ២០១១-២០២០ សំដៅធ្វើឲ្យផ្ទៃដីដាំកៅស៊ូកើនឡើងដល់៣០ម៉ឺនហិកតា និងមានបរិមាណផលិតផលពី២៥ម៉ឺនតោននៅឆ្នាំ២០២០។ ទន្ទឹមនេះ យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍កៅស៊ូធម្មជាតិនឹងផ្តោតលើការធានាគុណភាព និងផលិតភាពនៃការដាំដុះកៅស៊ូ ការសិក្សាលទ្ធភាពប្រើប្រាស់សក្តានុពលដីទំនេរ ដែលអាចដាំកៅស៊ូបាន ការជំរុញការដាំដុះកៅស៊ូគ្រួសារ ការជំរុញចម្ការកៅស៊ូឧស្សាហកម្មដើម្បីធ្វើជាស្នូលនៃការអភិវឌ្ឍន៍ចម្ការកៅស៊ូគ្រួសារ និងការជម្រុញតម្លៃឲ្យបានខ្ពស់។
- បញ្ឈប់ការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច។ ជាមួយគ្នានេះ ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចនឹងត្រូវបានធ្វើសន្និធិ ហើយការគ្រប់គ្រងប្រភេទដីនេះនឹងត្រូវបានពង្រឹងឲ្យបានត្រឹមត្រូវ តាមច្បាប់លិខិតបទដ្ឋាន និងកិច្ចសន្យា ជាពិសេស តាមរយៈការបង្កើនយន្តការចុះពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ជាប្រចាំ នូវសកម្មភាពវិនិយោគរបស់ក្រុមហ៊ុនទទួលដីសម្បទាននានា ដែលចុះកិច្ចសន្យាជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីធានាដល់កិច្ចដំណើរការនៃសកម្មភាពវិនិយោគផង និងទប់ស្កាត់នូវភាពអសកម្មផ្សេងៗ ដែលអាចកើតមានទាក់ទងនឹងដីសម្បទានផង។

ដីធ្លី និងសំណង់

១២. បន្តអនុវត្តការកែទម្រង់ដីធ្លី

ដែលផ្តោតលើការងាររដ្ឋបាលដីធ្លី ការរៀបចំដែនដី និងនគរូបនីយកម្ម ការបែងចែកដីធ្លី និងការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យសំណង់ដើម្បីការពារសិទ្ធិលើដីធ្លីរបស់ប្រជាជន ព្រមទាំងការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ និងដីរដ្ឋប្រកបដោយតម្លាភាព សមធម៌ ចីរភាព និងប្រសិទ្ធភាព។

- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយ មិនយកពន្ធលើដីធ្លីបង្កបង្កើនផលរបស់កសិករជាលក្ខណៈគ្រួសារ។
- បន្តជម្រុញការចុះបញ្ជី និងការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីធ្លី ទាំងដីរដ្ឋ និងដីឯកជន និងដីសហគមន៍ ដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពនៃការកាន់កាប់ដីធ្លី ដោយជម្រុញល្បឿននៃការចុះបញ្ជីដីធ្លី សំដៅឈានទៅរកសម្រេចឲ្យបាន

១០០% នូវការចុះបញ្ជីដីធ្លី តាមផែនការនៃបទបញ្ជាលេខ០១របស់រាជរដ្ឋាភិបាលជិត២លានហិកតា នៅរវាងឆ្នាំ២០១៤ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការអនុវត្តន៍ «នយោបាយចាស់-សកម្មភាពថ្មីលើវិស័យដីធ្លី» និងសម្រេចឲ្យបាន៧០% ដល់ឆ្នាំ២០១៨ លើបរិមាណក្បាលដី ដែលត្រូវចុះបញ្ជីសរុប៦ ទៅ៧លានក្បាលដីដីនៅទូទាំងប្រទេស។

- បន្តខិតខំកាត់បន្ថយ និងឈានទៅលុបបំបាត់ឲ្យបាន ភាពអនាធិបតេយ្យរំលោភកាន់កាប់ដីគ្រប់ប្រភេទដោយខុសច្បាប់ ទប់ស្កាត់ការប្រមូលដីទុកមិនប្រើប្រាស់ ឬមិនធ្វើអាជីវកម្ម ដោះស្រាយទំនាស់ដីធ្លីប្រកបដោយតម្លាភាព និងយុត្តិធម៌ ដោយពង្រឹងការប្រតិបត្តិឲ្យបានត្រឹមត្រូវតាមក្របខណ្ឌគតិយុត្តិជាធរមាន ព្រមទាំងឆ្លើយតបទៅនឹងគោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការនៃការងារដីធ្លី។
- ជំរុញការកំណត់ព្រំប្រទល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងកសាងយុទ្ធសាស្រ្តជាតិនៃការអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុង ទីប្រជុំជន និងតំបន់ឆ្នេរ។
- បន្តធានាការគ្រប់គ្រង ការការពារ និងការប្រើប្រាស់ដី និងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយតម្លាភាព និងប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីរក្សានិរន្តរភាពបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម-សេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយសមធម៌ ទាំងនៅទីប្រជុំជន និងជនបទ ព្រមទាំងទប់ស្កាត់វិវាទនៃការប្រើប្រាស់ដី ដោយពង្រឹងការអនុវត្តន៍តាមច្បាប់ ស្តីពីការរៀបចំដែនដី និងនគរូបនីយកម្ម ច្បាប់សំណង់ ក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្រ្តនៃគោលនយោបាយដីធ្លី គោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ និងអភិបាលកិច្ចល្អ។
- កសាងគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីលំនៅដ្ឋាន ដើម្បីដោះស្រាយលំនៅដ្ឋានជូនប្រជាជនក្រីក្រសំរាប់ការរស់នៅប្រកបដោយសុវត្ថិភាព សុខមាលភាព និងផាសុកភាពថ្លៃថ្នូរ។
- បន្តបែងចែក និងប្រើប្រាស់ដីរដ្ឋសម្រាប់គោលបំណងឯកជន និងសាធារណៈប្រកបដោយតម្លាភាព និងសមធម៌ ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការដីរបស់ប្រជាជនទូទៅ ជាពិសេសប្រជាជនក្រីក្រ យុទ្ធជនពិការ គ្រួសារយុទ្ធជនពលី អតីតៈកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងគ្រួសារដែលគ្មានដី ខ្វះដី ហើយត្រូវការដីពិតប្រាកដ តាមរយៈកម្មវិធីសម្បទានសង្គមកិច្ច និងការធ្វើប្រទានកម្មដោយធានាឲ្យបាននូវសមធម៌ ស្ថិរភាពសង្គម សន្តិសុខស្បៀង និងការសម្រួលដល់ការវិនិយោគ។
- បន្តល្បឿនផ្តល់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ច នៅលើមូលដ្ឋាននៃសន្និធិរដ្ឋក្នុងការអនុវត្តន៍ «នយោបាយចាស់-សកម្មភាពថ្មីលើវិស័យដីធ្លី» សម្រាប់គោលដៅនេះ។
- ទប់ស្កាត់ការកើតឡើងមានទៀតនូវភាពមិនប្រក្រតីនៃការទន្រ្ទានកាន់កាប់ដីរដ្ឋ។
- បន្តជម្រុញការបោសសម្អាតមីន និងយុទ្ធភណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះ និងអនុវត្តការបែងចែកដីដែលបានបោសសំអាតរួចជូនប្រជាជនដែលខ្វះខាតដីប្រកបដោយសមធម៌។

១៣. បន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យសំណង់

ដែលជាសរសរស្តម្ភមួយនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងកំពុងមានការរីកចម្រើនយ៉ាងខ្លាំង ដោយផ្តោតលើការជំរុញវិនិយោគក្នុងវិស័យសំណង់ ការកសាងច្បាប់ ការកំណត់ស្តង់ដារសំណង់ និងពន្លឿនរយៈពេលចេញលិខិតអនុញ្ញាតសាងសង់ជូនប្រជាជន។

ឧស្សាហកម្ម សិប្បកម្ម និងធនធានរ៉ែ

១៤. បន្តអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្ម

កម្មន្តសាល សិប្បកម្មប្រកបដោយចីរភាព ដែលមានលក្ខណៈចម្រុះសម្បូរបែប មានការទទួលខុសត្រូវខាងបរិស្ថាន និងសង្គមខ្ពស់ ហើយពង្រីកបាននូវអន្តរកម្មសេដ្ឋកិច្ច រវាងផ្នែកកែឆ្នៃកម្មន្តសាលជាមួយវិស័យកសិកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម និងសេវាកម្មដើម្បីជម្រុញសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ច ខ្សែសង្វាក់តម្លៃ និងភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជានៅក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក។ ឆ្លងតាមការជម្រុញការអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មសេដ្ឋកិច្ច នឹងត្រូវបានអនុវត្តជាជំហានៗ ដែលនឹងនាំកម្ពុជាឈានទៅដល់ដំណាក់កាលថ្មីនៃពិពិធកម្មមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈការប្រើប្រាស់បណ្តាលក្ខខណ្ឌអំណោយផល និងឧត្តមភាពប្រៀបធៀបរបស់កម្ពុជាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

- បន្តផ្តោតការខិតខំថែមទៀត លើការពង្រឹងភាពអំណោយផលិតផលនៃបរិស្ថានវិនិយោគ ការជម្រុញការអភិវឌ្ឍន៍តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស ការលើកកម្ពស់ផលិតភាព និងសហគ្រិនភាពរបស់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ការពង្រីកលទ្ធភាពទទួលបានបច្ចេកវិជ្ជាជឿនលឿន ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ និងវិជ្ជាជីវៈ ព្រមទាំងការលើកកម្ពស់ការងារស្តង់ដារូបនីយកម្ម ការវាយតម្លៃភាពអនុលោម និងមាត្រាសាស្ត្រ។ ទិសដៅជាសារវន្តនៃគោលនយោបាយនៃការអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មនៅពេលខាងមុខនេះ គឺជាការច្បាមយកតម្លៃបន្ថែមឲ្យបានកាន់តែច្រើននៅក្នុងវិស័យសំខាន់ៗ ដែលមានសម្រាប់រួមមាន៖ វិស័យកសិកម្ម។

១៥. អភិវឌ្ឍន៍ធនធានរ៉ែ ប្រេងកាត និងឧស្ម័ន

ដើម្បីប្រែក្លាយធនធាននេះឲ្យទៅជាប្រភពថ្មីមួយទៀតនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា។

- លើកទឹកចិត្តឲ្យវិស័យឯកជនវិនិយោគ លើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការធ្វើអាជីវកម្មធនធានទាំងនោះ តាមច្បាប់ជាធរមាន ដោយយកចិត្តទុកដាក់សំខាន់លើសុវត្ថិភាព សុខមាលភាព ព្រមទាំងការការពារ បរិស្ថាន និងសង្គម បន្តរៀបចំ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបទប្បញ្ញត្តិ និងលិខិតបទដ្ឋាននានាដែលទាក់ទងនឹងធនធានរ៉ែ ប្រេងកាត និងឧស្ម័នដើម្បីធានាការអភិវឌ្ឍន៍ធនធាននេះប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់។ ទន្ទឹមនេះ ចំណូលដែលបានមកពីធនធានរ៉ែ ប្រេងកាត និងឧស្ម័នត្រូវបានគ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ដោយផ្សារភ្ជាប់ជាមួយកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត

១៦. ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគមនាគមន៍

- បន្តបង្កើនការស្តារ ការសាងសង់ និងការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូនប្រកបដោយគុណភាព សម្រាប់បម្រើឲ្យការដឹកជញ្ជូនពហុរូបភាព គឺទាំងការដឹកជញ្ជូនផ្លូវគោក ផ្លូវដែក ផ្លូវទឹក កំពង់ផែ និងការដឹកជញ្ជូនផ្លូវអាកាសដែលតភ្ជាប់រវាងគ្រប់តំបន់នៅទូទាំងប្រទេស តភ្ជាប់ជាមួយបណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ដើម្បីធានាការធ្វើដំណើរគ្រប់ច្រកល្ហក និងការផ្តល់សេវាដឹកជញ្ជូនបានគ្រប់គ្រាន់ គ្រប់ រដូវកាលប្រកបដោយជាសុកភាព សណ្តាប់ធ្នាប់ ប្រសិទ្ធភាព និងមានតម្លៃទាប។
- បន្តផ្តល់អាទិភាពខ្ពស់ដល់ការស្តារ និងការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវថ្នល់គ្រប់ប្រភេទ ទាំងផ្លូវជាតិ ផ្លូវខេត្ត និងផ្លូវជនបទ។ ក្នុងនោះខិតខំកែលម្អផ្លូវលំជនបទជាជំហានៗ ពីផ្លូវក្រាលក្រួសក្រហមទៅជាផ្លូវក្រាលកៅស៊ូ ឬផ្លូវបេតុងឲ្យបានពី៣០០ ទៅ៤០០គីឡូម៉ែត្រក្នុង១ឆ្នាំ តាមស្តង់ដារឯកភាពជាតិមួយ។

- បន្តពង្រឹងរាល់វិធានការដ៏មឺុងម៉ាត់ ដើម្បីធានាការគ្រប់គ្រងការងារថែទាំផ្លូវថ្នល់ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ទន្ទឹមនឹងការបន្តស្ដារ និងការអភិវឌ្ឍន៍ផ្លូវ។
- បន្តលើកទឹកចិត្តជម្រុញការចូលរួមពីវិស័យឯកជន ក្នុងការវិនិយោគលើការអភិវឌ្ឍន៍ និងថែរក្សាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ព្រមទាំងសេវាដឹកជញ្ជូន។
- លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនគ្រប់ប្រភេទ ឲ្យមានលក្ខណៈសម្បត្តិខាងបច្ចេកទេសគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធ្វើចរាចរណ៍នៅលើផ្លូវសាធារណៈ។
- ផ្សព្វផ្សាយអប់រំដល់ប្រជាជនទូទៅ ឲ្យបានយល់ដឹងច្បាស់អំពីច្បាប់ចរាចរណ៍ ហើយចូលរួមអនុវត្តយ៉ាងសកម្ម ដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពចរាចរណ៍ និងការគោរពថែរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ។
- រៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនទីក្រុង ជាពិសេស រាជធានីភ្នំពេញសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង ដើម្បីពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ កសាងមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ដើម្បីរួមជាប្រយោជន៍សំរាប់ដោះស្រាយបញ្ហាកកស្ទះ និងពង្រឹងសណ្ដាប់ធ្នាប់ចរាចរណ៍ទីក្រុង ដែលកាន់តែមានភាពលំបាកស្មុគ្រស្មាញឡើងពីមួយថ្ងៃ ទៅមួយថ្ងៃ ដោយសារកំណើនប្រជាជន និងកំណើនយ៉ាងលឿននៃបរិមាណយានយន្តគ្រប់ប្រភេទ។
- បន្តស្ដារឡើងវិញនូវបណ្ដាញផ្លូវដែកនៅកម្ពុជាដែលមានស្រាប់ គឺបណ្ដាញពាយ័ព្យទិស និរតីទិសដើម្បីពង្រឹងវិសាលភាពនៃការដឹកជញ្ជូនទំនិញ អ្នកដំណើរ និងការដឹកជញ្ជូនឆ្លងកាត់ព្រំដែន ព្រមទាំងធ្វើសមាហរណកម្មផ្លូវដែកកម្ពុជា ទៅជាបប្រព័ន្ធផ្លូវដែកតំបន់អាស៊ាន និងមហាអនុតំបន់មេគង្គ។
- ពង្រឹងយន្តការគ្រប់គ្រង និងការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូនទាំងពីរជាលក្ខណៈតំបន់ និងអន្តរជាតិប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព មានការប្រកួតប្រជែងដោយស្មើភាព ធានាបរិស្ថានទន្លេ និងសមុទ្របានល្អ ព្រមទាំងធ្វើឲ្យកាន់តែប្រសើរនូវតួនាទីរបស់កំពង់ផែ ក្នុងការសម្របសម្រួលពាណិជ្ជកម្មចរាចរណ៍ទំនិញ និងទេសចរណ៍។
- បន្តស្ដារ និងអភិវឌ្ឍន៍អាកាសយានដ្ឋានជាតិ អន្តរជាតិ និងប្រព័ន្ធនាំផ្លូវអាកាសនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា លើកកម្ពស់ការពង្រឹងសុវត្ថិភាព សន្តិសុខអាកាសចរណ៍ និងការពារបរិស្ថាន ដើម្បីបង្កើនផលប្រយោជន៍ខាងសេដ្ឋកិច្ច ជម្រុញវិស័យពាណិជ្ជកម្ម ទេសចរណ៍ និងធ្វើឲ្យមានសង្គតិភាពជាមួយគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនផ្លូវអាកាស ថ្នាក់ដឹកនាំតំបន់ អនុតំបន់ និងអន្តរជាតិ។

១៧. ធនធានទឹក

- បន្តលើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រង ថែរក្សា និងប្រើប្រាស់ធនធានទឹកប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព មាននិរន្តរភាព និងរក្សាបាននូវប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដើម្បីផ្ដល់លទ្ធភាពដល់ជនគ្រប់រូប ក្នុងការប្រើប្រាស់ទឹកដែលមានអនាម័យ សុវត្ថិភាព និងតម្លៃសមស្របសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃបានគ្រប់គ្រាន់ ធានាការគ្រប់គ្រង និងបែងចែកទឹកឲ្យមានសមភាព សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម សេវា និងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចផ្សេងៗទៀត ធានាការគ្រប់គ្រងបរិមាណ និងគុណភាពទឹកទាំងទឹកលើដី ទាំងទឹកក្រោមដី ហើយកាត់បន្ថយឲ្យបានជាអតិបរមា នូវគ្រោះគំរាមដល់អាយុជីវិត និងការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋពីគ្រោះមហន្តរាយដែលបង្កឡើងដោយទឹក។

- ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក ដោយជម្រុញឲ្យមានការគោរពកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរប្រទេស លើការគ្រប់គ្រងទឹកទន្លេមេគង្គ និងចាត់ទុកទឹកជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈដែលត្រូវគោរព និងការពារ។
- បន្តផ្តល់អាទិភាពលើការស្តារ កសាង ថែទាំ និងគ្រប់គ្រងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធស្រោចស្រពដែលត្រូវតែមានប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ច ហើយត្រូវធានាបាននូវផលនៃការវិនិយោគក្នុងនោះរួមមាន៖ អាងស្តុកទឹកប្រឡាយទឹកសំណង់ទ្វារទឹក លូទឹក ប្រឡាយនាំដីល្បាប់ ប្រព័ន្ធដោះទឹក ទំនប់ការពារទឹកជំនន់ ការការពារទឹកប្រៃ និងស្ថានីយ៍បូមទឹកដើម្បីបង្កើនផល ពង្រីកវារីវប្បកម្ម កាត់បន្ថយមហន្តរាយដែលបណ្តាលមកពីគ្រោះទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត ព្រមទាំងសម្រួលដល់ការធ្វើដំណើររបស់ប្រជាជន។
- ពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក ច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធដើម្បីទប់ស្កាត់រាល់សកម្មភាព ឬគម្រោងសាងសង់នានាដែលអាចធ្វើឲ្យប៉ះពាល់មកលើធនធានទឹក ក៏ដូចជាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី រាំងស្កាត់ និងមានវិធានការម៉ឺងម៉ាត់ចំពោះសកម្មភាពចាក់លុបបំពេញដី ការជីកថ្ម ឬការរំលោភលើផ្លូវទឹកទន្លេ ស្ទឹង បឹងបួរ ព្រែក ឬតំបន់ទំនាប សមុទ្រ និងទីលិចទឹកជាប្រចាំដែលគ្មានច្បាប់អនុញ្ញាត ហើយអាចធ្វើឲ្យប៉ះពាល់មកលើធនធានទឹក ក៏ដូចជាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងបរិស្ថាន។
- បន្តធ្វើសមាហរណកម្មកម្ពុជាជាមួយសហគមន៍អន្តរជាតិក្នុងវិស័យទឹក ដើម្បីជម្រុញកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និង ការយោគយល់ជាអន្តរជាតិក្នុងវិស័យនេះ សហការពេញទំហឹងជាមួយបណ្តាប្រទេសជិតខាង ដែលមានព្រំប្រទល់ជាប់នឹងកម្ពុជា ព្រមទាំងជាមួយប្រទេសក្នុងតំបន់ ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងមេគង្គឆ្នាំ១៩៩៥ ស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍អាងទន្លេមេគង្គប្រកបដោយចីរភាព។

១៨. ទឹកស្អាត

- ជម្រុញការអភិវឌ្ឍន៍ និងវិចារណកម្មការគ្រប់គ្រងវិស័យផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត សម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងជីវភាពរបស់ប្រជាជន និងផលិតកម្ម សេវាប្រកបដោយគុណភាព ប្រសិទ្ធភាព និងថ្លៃសមរម្យដើម្បីរួមចំណែកលើកកម្ពស់សុខុមាលភាព ជាពិសេសកាត់បន្ថយកង្វះទឹកស្អាតប្រើប្រាស់សម្រាប់ប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជន ជាយក្រុង និងជនបទ។ ទន្ទឹមនេះ គោលដៅក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត គឺដល់ឆ្នាំ២០១៨ ប្រជាជនចំនួន៨៥%ដែលរស់នៅរាជធានី ខេត្ត និងប្រជាជនចំនួន៦០% ដែលរស់នៅតាម បណ្តាឃុំបានទទួលសេវាទឹកស្អាត ដែលមានគុណភាពល្អ និងថ្លៃសមរម្យប្រើប្រាស់ តាមរយៈការពង្រីកសមត្ថភាពផលិត និងការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតនៅរាជធានី ខេត្ត និងពង្រីកការចូលរួមរបស់វិស័យឯកជនក្នុងការវិនិយោគលើវិស័យផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត។

១៩. ថាមពល

- បន្តអភិវឌ្ឍន៍វិស័យថាមពល ដើម្បីធានាការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលដែលមានស្ថិរភាព ការជឿទុកចិត និងថ្លៃសមរម្យសម្រាប់បម្រើជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ការផ្តល់សេវានានាដល់សង្គម និងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជាតិដោយផ្តោតលើទិសដៅធំ១២ គឺបន្តសាងសង់ស្ថានីយផលិតអគ្គិសនីក្នុងស្រុក និងធ្វើសមាហ រណកម្មប្រព័ន្ធថាមពលកម្ពុជា ទៅក្នុងថាមពលរបស់តំបន់អាស៊ាន និងមហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គ សំដៅបង្កើតប្រភពថាមពលឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងមានស្ថិរភាពសម្រាប់កម្ពុជា។
- បន្តអភិវឌ្ឍន៍បណ្តាញបញ្ជូនអនុស្ថានីយ បណ្តាញបញ្ជូនរង និងបណ្តាញចែកចាយអគ្គិសនីឲ្យបានឆាប់បា

នគ្របដណ្តប់ទូទាំងប្រទេស ដើម្បីបញ្ជូនថាមពលដែលមានស្ថិរភាព និងថ្លៃសមរម្យទៅផ្គត់ផ្គង់ដល់លំនៅស្ថានប្រជាជន និងទីតាំងបម្រើសកម្មភាពសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច។

- បន្តជម្រុញការធ្វើពិពិធកម្មថាមពល ក្នុងនោះរួមមាន ការបង្កើតប្រភពថាមពលស្អាត និងប្រភពថាមពលកកើតឡើងវិញ ការពង្រឹងសន្តិសុខថាមពល ការខិតខំកាត់បន្ថយឲ្យបានជាអតិបរមានូវផលប៉ះពាល់លើបរិស្ថានធម្មជាតិ និងសង្គមក្នុងដំណើរការផលិតថាមពល។
- បន្តអនុវត្តតួនាទីនាំមុខរបស់រដ្ឋ ក្នុងការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនី ជាមួយគ្នានេះ គាំទ្រ និងលើកទឹកចិត្តដល់ការចូលរួមរបស់វិស័យឯកជនក្នុងការវិនិយោគ និងធ្វើអាជីវកម្មផ្តល់សេវាអគ្គិសនីដែលគោរពតាមការកំណត់នៃច្បាប់ បទបញ្ញត្តិ ស្តង់ដារ និងនីតិវិធីជាធរមាន ពិសេសការអនុវត្តន៍ថ្លៃលក់អគ្គិសនីឲ្យបានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់អគ្គិសនី ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍ និងភាពយុត្តិធម៌ទាំងសំរាប់អ្នកផលិត អ្នកបញ្ជូន អ្នកចែកចាយ និងអ្នកប្រើប្រាស់។
- ជម្រុញដំណើរការអគ្គិសនីភាវូបនីយកម្មជនបទ តាមរយៈគោលដៅនៃវិស័យថាមពលពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់ឆ្នាំ២០១៨ គឺពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីពីបណ្តាញជាតិ ឲ្យដល់ភូមិចំនួន៨០%នៃចំនួនភូមិទាំងអស់ និងដោះស្រាយការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីដោយវិធីផ្សេងៗទៀត ឲ្យបាន១០%នៃចំនួនភូមិទាំងអស់ លើគោលដៅ១០០%នៃភូមិនៅឆ្នាំ២០២០ ហើយរហូតដល់ឆ្នាំ២០៣០ មាន៧០%នៃគ្រួសារទាំងអស់មានអគ្គិសនីដែលមានគុណភាពដូចអគ្គិសនីពីបណ្តាញជាតិប្រើប្រាស់។
- ខិតខំរកលទ្ធភាពជួយប្រជាជនក្រីក្រនៅតំបន់ជនបទ អាចប្រើប្រាស់អគ្គិសនីពីបណ្តាញផ្គត់ផ្គង់ ទាំងលទ្ធភាពភ្ជាប់ចរន្តពីបណ្តាញ ទាំងថ្លៃអគ្គិសនី។

២០. បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងគមនាគមន៍

- បន្តអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍ ព្រមទាំងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងគមនាគមន៍ឲ្យមានលក្ខណៈទំនើប មានគុណភាពខ្ពស់ ស្របតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ មានថ្លៃសមរម្យ និងមានសេវាគ្របដណ្តប់នៅទូទាំងប្រទេស ដែលប្រជាជនទូទៅអាចប្រើប្រាស់ និងទទួលបានផលប្រយោជន៍គ្រប់ៗគ្នាពីសេវាកម្មនេះ។
- បន្តលើកទឹកចិត្តវិនិយោគឯកជន ធ្វើទំនើបបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងគមនាគមន៍ ជំរុញការប្រកួតប្រជែងដោយយុត្តិធម៌ក្នុងទីផ្សារសេវាប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍ ដោយផ្អែកលើច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋាននានា ទប់ស្កាត់ការធ្វើអាជីវកម្មផ្តាច់មុខក្នុងវិស័យប្រៃសណីយ៍ និងវិស័យបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងគមនាគមន៍ដោយចាត់ទុកវិស័យទាំងពីរជាទំនិញ និងសេវាសាធារណៈផង និងជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈផង។
- បន្តពង្រីកការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធឆ្អឹងខ្នង បណ្តាញខ្សែកាបអុបទិចប្រកបដោយសុវត្ថិភាព និងជឿទុកចិត្តឲ្យបានដល់គ្រប់ខេត្ត ដើម្បីពង្រីកវិសាលភាព និងរក្សាចីរភាពនៃសេវាបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងគមនាគមន៍។
- បន្តអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលគ្រប់គ្រងអេឡិចត្រូនិច ទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ព្រមទាំងជំរុញការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីរាជការ សិស្ស និស្សិតលើវិស័យបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងគមនាគមន៍ បង្កើនវិសាលភាព និងគុណភាពនៃបណ្តាញផ្សព្វផ្សាយ ទាំងការផ្សាយក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស។

២១. ការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

- បន្តខិតខំធ្វើឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ តាមរយៈការបន្តកសាងផ្លូវជនបទ ការរៀបចំឲ្យមានដំណើរការនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងថែទាំផ្លូវជនបទ ដោយមានការចូលរួមរបស់សហ គមន៍មូលដ្ឋាន ជាមួយរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ជាពិសេសការកែលម្អផ្លូវជនបទជាជំហានៗ ពីផ្លូវក្រាលក្រួសក្រហម មកជាផ្លូវក្រាលកៅស៊ូ ឬផ្លូវបេតុង។
- បន្តខិតខំសម្រេចគោលដៅឆ្នាំ២០១៨ ដើម្បីឲ្យប្រជាជននៅជនបទចំនួន៦០% បានទទួលសេវាផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត ហើយនៅឆ្នាំ២០២៥ ប្រជាជនគ្រប់រូបដែលរស់នៅក្នុងសហគមន៍ជនបទ ត្រូវមានសេវាផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងអនាម័យគ្រប់គ្រាន់ ព្រមទាំងរស់នៅក្នុងបរិស្ថានដែលមានអនាម័យប្រកបដោយចីរភាព។
- បន្តអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជនបទ ដើម្បីកែលម្អ លើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាជននៅជនបទ និងកាត់បន្ថយការធ្វើចំណាកស្រុកស្វែងរកការងារ តាមរយៈការជំរុញវិស័យឥណទានជនបទ ដើម្បីផ្តល់សេវាប្រាក់កម្ចីដែលមានអត្រាការប្រាក់សមរម្យជូនប្រជាជននៅជនបទ ការបង្កើតកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលជំនាញមូលដ្ឋាន ការជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍សិប្បកម្ម សហគ្រាស និងមុខជំនាញខ្នាតគ្រួសារ ខ្នាតតូច និងមធ្យម ដោយយកចិត្តទុកដាក់ផ្តល់បច្ចេកទេសជំនាញ និងការយល់ដឹងអំពីការបង្កើតមុខរបរ ព្រមទាំងការខិតខំពង្រីកទីផ្សារសម្រាប់ផលិតផលជនបទ។
- បន្តអភិវឌ្ឍន៍តំបន់ដែលមានជនជាតិដើមភាគតិចរស់នៅ ឲ្យមានការរីកចម្រើនខាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ធានាសិទ្ធិពេញលេញរបស់បងប្អូនជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងការចូលរួមធ្វើសេចក្តីសំរេចនានា ដើម្បីកសាងគោលនយោបាយជាតិ ធានាសិទ្ធិទទួលបាននូវការការពារដោយច្បាប់ និងវិធានការសង្គមនានា ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការចាំបាច់សំរាប់ការរស់នៅប្រកបដោយភាពថ្លៃថ្នូរ ព្រមទាំងការគោរពចំពោះទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណីល្អ និងភាសារបស់បងប្អូនជនជាតិ។

២២. ពាណិជ្ជកម្ម

- បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យពាណិជ្ជកម្ម តាមរយៈការធ្វើពិពិធកម្មទីផ្សារនាំចេញ និងការបង្កើនល្បឿន សមាហរណកម្មទៅក្នុងក្របខណ្ឌពាណិជ្ជកម្មសេរីសំខាន់ៗក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ជាពិសេសបណ្តាប្រទេសក្នុងសមាគមអាស៊ាន ស្របតាមទិសដៅធ្វើឲ្យសំរេចសហគមន៍អាស៊ានឆ្នាំ២០១៥ និងបណ្តាប្រទេសជាសមាជិកនៃអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក។ ឆ្លងតាមការអនុវត្តន៍ទិសដៅនេះ កម្ពុជានឹងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍សំរាប់ការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងផ្តល់ឱកាសដល់កម្ពុជា ក្នុងការរួមចំណែកកសាងគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ និងពិភពលោក ដើម្បីឲ្យការធ្វើពាណិជ្ជកម្មក្នុងតំបន់ និងពិភពលោកមានលក្ខណៈយុត្តិធម៌ សមធម៌ និងតម្លាភាព។
- បន្តពង្រីកទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ ដើម្បីផ្សារភ្ជាប់ទីផ្សារក្នុងប្រទេស ជាមួយនឹងទីផ្សារក្រៅប្រទេស លើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាពផលិត និងផ្គត់ផ្គង់ ជំរុញការវិនិយោគ និងការនាំចេញទំនិញ ដោយផ្តោតលើការបង្កើនគុណភាពផលិតផលក្នុងស្រុក ព្រមទាំងការបង្កើតបន្ថែមមុខរបរ និងមុខទំនិញថ្មីៗសំរាប់នៃចេញសំដៅរក្សាលំនឹងនៃជញ្ជីងពាណិជ្ជកម្ម បញ្ចៀសវិបត្តិទីផ្សារ ដោះស្រាយការងារ និងបង្កើនចំណូលរបស់ប្រជាជន។

- ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាប្រចាំ លើការរក្សាស្ថិរភាពថ្លៃទំនិញនៅលើទីផ្សារ បន្តធ្វើកិច្ចអន្តរាគមន៍លើទីផ្សារ ពិសេសចំពោះបណ្តាមុខទំនិញជាយុទ្ធសាស្ត្រ ដូចជា ស្រូវ អង្ករ ប្រេងឥន្ធនៈ អគ្គិសនី ទឹក និងបណ្តាមុខទំនិញផ្សេងៗទៀត ដែលត្រូវការប្រើប្រាស់ចាំបាច់សំរាប់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន ដោយចាត់វិធានការរាំងខ្ទប់បាតុភាពស្តុកទំនិញលក់តម្លើងថ្លៃ ឬការលក់បំប៉ោងថ្លៃ ដែលនាំឲ្យប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន។
- បង្កលក្ខណៈងាយស្រួលឲ្យផលិតផល និងទំនិញធ្វើចរាចរបានដោយសេរីនៅគ្រប់ទីកន្លែង ដោយឈរលើគោលការណ៍ប្រកួតប្រជែងដោយស្មើភាព តាមថ្លៃទីផ្សារ ពិសេសយកចិត្តទុកដាក់ការពារថ្លៃទំនិញ កសិផលរបស់ប្រជាកសិករ និងជំនះបាតុភាពដែលនាំឲ្យកកស្ទះទំនិញកសិផល ការបន្ថោកបង្អាប់ថ្លៃ កសិផល និងការរាំងស្ទះការដឹងជញ្ជូន។
- ខិតខំរក្សាទីផ្សារដែលមានស្រាប់ និងបន្តចរចាបើកច្រកទីផ្សារជាមួយប្រទេសជាដៃគូពាណិជ្ជកម្មនានា ដើម្បីជំរុញឲ្យទំនិញ និងសេវារបស់កម្ពុជាដណ្តើមបានទីផ្សារកាន់តែទូលំទូលាយថែមទៀត។
- បន្តចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ជាមួយបណ្តាប្រទេសនៃសមាគមអាស៊ាន ក្នុងការបង្កើតតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរីជាមួយបណ្តាប្រទេសធំៗ ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីពង្រីកទីផ្សារឲ្យបានជាអតិបរមា។
- ខិតខំពង្រឹង និងពង្រីកលក្ខណៈសម្បត្តិនានា សំដៅពង្រឹងសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជា នៅក្នុងទីផ្សារក្រៅប្រទេស។
- ការពារ និងលើកតម្កើងកម្មសិទ្ធិបញ្ញាដែលជាប្រភេទកម្មសិទ្ធិ ឬទ្រព្យសម្បត្តិមួយដ៏មានតម្លៃដូចជា៖ តម្លៃទ្រព្យសម្បត្តិខាងបញ្ញាដែលទាក់ទងទៅនឹងស្នាដៃតក្កកម្ម ការរកឃើញថ្មីនៃវិទ្យាសាស្ត្រ ការអភិវឌ្ឍន៍ បច្ចេកវិទ្យា គំនូសឧស្សាហកម្ម ម៉ាក និងពាណិជ្ជកម្មជាដើម។
- បន្តលើកស្ទួយផលិតផលសម្គាល់ភូមិសាស្ត្រ ផលិតផលដែលបង្ហាញនូវមរតកវប្បធម៌ ប្រពៃណីដែលជាស្នាដៃរបស់ផលិតករខ្មែរ។
- ពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងគុណភាព សុវត្ថិភាពលើផលិតផលទំនិញ និងសេវា ទប់ស្កាត់សកម្មភាពប្រកួតប្រជែងមិនស្មោះត្រង់ រាំងស្កាត់ការផលិត និងការចែកចាយផលិតផលក្លែងក្លាយ និងផលិតផលគ្មានគុណភាព ឬខូចគុណភាព ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់ធុរជន វិនិយោគិន លើកទឹកចិត្តពាណិជ្ជករ ផលិតករឲ្យធ្វើប្រតិបត្តិការពាណិជ្ជកម្មដោយស្មើភាព និងការពារផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន ដែលជាអ្នកប្រើប្រាស់ផលិតផលទំនិញ ឬសេវាពិសេសទប់ស្កាត់ការនាំចូលទំនិញប្រើប្រាស់រួចដែលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដល់បរិស្ថាន។
- បន្តជំរុញចលនា «ភូមិមួយ-ផលិតផលមួយ» ដោយឈរលើគោលលការណ៍បីយ៉ាង គឺជំរុញឲ្យប្រជាជន ផលិតស្របតាមលក្ខខណ្ឌភូមិសាស្ត្រ និងលក្ខខណ្ឌទីផ្សារក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ផលិតឲ្យបានច្រើនផលិតផលមានគុណភាពល្អលក់ឲ្យដាច់ ហើយបានថ្លៃខ្ពស់ និងប្រើប្រាស់គំនិតច្នៃប្រឌិត ទេពកោសល្យភាពប៉ិនប្រសប់របស់ប្រជាជនតាមមូលដ្ឋាន ដែលនឹងជួយបង្កើតមុខរបរបន្ថែម រួមចំណែកបង្កើនចំណូលលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅ។

២៣. ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឯកជន និងការទាក់ទាញការវិនិយោគ

- បន្តទាក់ទាញការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស និងជំរុញការវិនិយោគក្នុងស្រុក ជាពិសេសតាមរយៈការលើកកម្ពស់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងការជំរុញសហគ្រិនភាពដើម្បីបង្កើនល្បឿននៃការអភិវឌ្ឍន៍ ធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងបង្កើតការងារ។

- បន្តកសាងអភិបាលកិច្ចសាជីវកម្មល្អ ដែលជាប្រការចាំបាច់សម្រាប់ការប្រកួតប្រជែងផង សំរាប់ភាពរឹងមាំ និងភាពរីកដុះដាលនៃវិស័យឯកជនខ្លួនឯងផង ព្រមទាំងសំរាប់ពង្រឹងវប្បធម៌គណនេយ្យភាព ចំពោះសង្គមផង ពិសេសក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចពន្ធ និងអាករ។

- បន្តការខិតខំធ្វើឲ្យបរិស្ថានវិនិយោគ និងធុរកិច្ចនៅកម្ពុជាកាន់តែមានភាពអំណោយផល និងល្អប្រសើរ ព្រមទាំងធ្វើឲ្យកម្ពុជាក្លាយជាគោលដៅវិនិយោគមួយដែលមានភាពកាន់តែទាក់ទាញ នៅក្នុងតំបន់ដែលនឹងបង្កើនបាននូវភាពប្រកួតប្រជែង និងផលិតភាពកាន់តែខ្ពស់សំរាប់កម្ពុជា។

- បន្តពង្រឹងអភិក្រមបើកចំហសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឯកជន និងការទាក់ទាញវិនិយោគ សំដៅពង្រីកច្រកចូលទៅកាន់ទីផ្សារតំបន់ និងអន្តរជាតិ។

- រៀបចំឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើងនូវរបបវិនិយោគឯកជន ដើម្បីផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តសមស្រប និងចំគោលដៅ ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងសំណូមពរនៃការអភិវឌ្ឍន៍រយៈពេលវែង។

- ធានាបរិស្ថានវិនិយោគ និងធុរកិច្ចប្រកបដោយភាពអំណោយផលសំរាប់ទទួលការវិនិយោគ ទាំងក្នុងប្រទេស និងពីក្រៅប្រទេស តាមរយៈការបន្តដាក់ចេញនូវបណ្តាវិធានការសំខាន់ៗ សំដៅផ្តោតលើការធានាស្ថិរភាពនយោបាយ សន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ការធានាស្ថិរភាព និងភាពគត់មត់នៃ បរិស្ថានម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ការសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម និងការសម្រួលធុរកិច្ចមានជាអាទិ៍៖ ការកាត់បន្ថយការិយាធិបតេយ្យ ការអនុវត្តន៍យន្តការ «ច្រកចេញ-ចូលតែមួយ» ការលុបបំបាត់ចំណាយក្រៅផ្លូវការជាដើម។

- បន្តជំរុញការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត និងការអនុវត្តន៍វិធានការនានា សំដៅកាត់បន្ថយថ្លៃដឹកជញ្ជូន និងថ្លៃអគ្គិសនី ព្រមទាំងបន្តជំរុញការរៀបចំកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈដែលឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការទីផ្សារ។

២៤. ទេសចរណ៍

- បន្តអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជា ជាទេសចរណ៍វប្បធម៌ និងធម្មជាតិប្រកបដោយគុណភាព និងចីរភាពដោយប្រកាន់ខ្ជាប់នូវទស្សនៈ «ការអភិវឌ្ឍន៍បម្រើឲ្យការអភិរក្ស និងការអភិរក្សបម្រើការអភិវឌ្ឍន៍» ដើម្បីចូលរួមទ្រទ្រង់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច លើកស្ទួយជីវភាពរបស់ប្រជាជន និងរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចបៃតង ជានិន្នាការរួមនៃពិភពលោក។ ក្នុងដំណាក់កាលនេះ ចាំបាច់ត្រូវតែមានការអនុវត្តន៍ទន្ទឹមគ្នានូវការខិតខំបង្កើតសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែង និងការធានាចីរភាព ដែលកើតចេញពីការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍ ព្រមជាមួយនេះ ក៏ត្រូវយកឲ្យបានផងនូវកាលានុវត្តនភាពថ្មីនៃការអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ។

- ខិតខំសម្រេចគោលដៅទទួលទេសចរណ៍ ពីក្រៅប្រទេសនៅឆ្នាំ២០១៥ ប្រមាណ៤,៥លាននាក់ ឆ្នាំ២០១៨ កើនដល់៦,១លាននាក់ រួមជាមួយទេសចរណ៍ក្នុងស្រុកប្រមាណ១០,៥លាននាក់ ដែលអាចបង្កើតការងារដោយផ្ទាល់ជិត៧សែននាក់។
- បន្ទាប់ពីអភិវឌ្ឍន៍ អភិរក្ស ការពារ និងកែលម្អឲ្យសម្រេចបាននូវទីកន្លែងដែលមានសម្បត្តិវប្បធម៌ និងធនធានធម្មជាតិ ដែលជាគោលដៅទេសចរណ៍របស់ជាតិ ក្នុងនោះត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍន៍គោលដៅទេសចរណ៍សំខាន់ៗរបស់ជាតិ ប្រកបដោយស្មារតីទទួលខុសត្រូវ និងប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ ព្រមទាំងខិតខំជម្រុញការវិនិយោគ ក្នុងវិស័យទេសចរណ៍ និងបង្កើតផលិតផលទេសចរណ៍ថ្មីៗ ប្រកបដោយគុណភាពថែមទៀត។
- បន្តខិតខំថែរក្សាឲ្យបានល្អនូវរាល់គុណតម្លៃនៃសម្បត្តិមរតក និងធនធានរបស់ជាតិ ដើម្បីទ្រទ្រង់សកម្មភាពទេសចរណ៍យូរអង្វែង សំរាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយៗទៀត។
- ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើតម្លៃរបស់ប្រជាជនមូលដ្ឋាន សហគមន៍នីមួយៗ និងជម្រុញឲ្យមានការចែករំលែកបទពិសោធន៍ល្អៗ ប្រកបដោយគុណភាពដល់ភ្ញៀវទេសចរណ៍ និងប្រជាជនជាមូលដ្ឋាន ព្រមទាំងផ្តល់សេវាប្រកបដោយគុណភាព ដើម្បីបង្កើនកម្រិតនៃការពេញចិត្តរបស់ភ្ញៀវទេសចរណ៍ ក្នុងការទស្សនាកម្សាន្ត និងទាក់ទាញឲ្យមានការផ្សព្វផ្សាយបន្ត ព្រមទាំងការវិលត្រឡប់មកទស្សនាជាថ្មីទៀត។
- បន្តជំរុញឲ្យបណ្តាភាគីពាក់ព័ន្ធទទួលផលប្រយោជន៍ ពីវិស័យទេសចរណ៍ ប្រកបដោយសមធម៌ ពោលគឺបង្កើនអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចជាអតិបរមា កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាននៃវិស័យទេសចរណ៍មកលើសេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ និងបរិស្ថាន និងកាត់បន្ថយការធ្លុះធ្លាយក្នុងវិស័យទេសចរណ៍ឲ្យកាន់តែតិចគឺត្រឹម១៥% នៅរយៈពេល៥ឆ្នាំខាងមុខ។
- ចូលរួមអនុវត្តទិសដៅនៃការអភិវឌ្ឍន៍បៃតង តាមរយៈការបន្តជំរុញចលនាប្រឡងប្រណាំងទីក្រុងស្អាត ទីក្រុងបៃតង រមណីយដ្ឋានស្អាត រមណីយដ្ឋានបៃតង និងការចាប់យកទស្សនាទានថ្មីៗនៃភាពបៃតង និងភាពស្អាត ដោយបំផុសចលនា និងសកម្មភាពប្រើប្រាស់បច្ចេកវិជ្ជាបៃតង ដូចជាការប្រើអគ្គិសនីពីថាមពលកើតឡើងវិញ ការបង្កើនអនាម័យ ការដាំដើមឈើជាដើម។
- ខិតខំរកទីផ្សារទេសចរណ៍ដែលមានស្រាប់ និងពង្រឹងទីផ្សារថ្មីៗទៀត ពិសេសទីផ្សារក្នុងតំបន់ បង្កើន ការផ្សព្វផ្សាយទេសចរណ៍តាមគ្រប់រូបភាព ជំរុញការតភ្ជាប់ និងសម្រួលការធ្វើដំណើរទេសចរណ៍ក្នុងតំបន់ ព្រមទាំងពង្រឹងការធានាសន្តិសុខ សុវត្ថិភាពដល់ទេសចរណ៍ និងអ្នកដំណើរនៅគ្រប់ទីកន្លែង។
- បង្កើនការចូលរួមពីគ្រប់ភាគី ដែលពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ទាំងរដ្ឋ ឯកជន ប្រជាជន និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងការជំរុញវិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជា។
- បន្តយកទុកដាក់ពង្រឹង និងពង្រីកបណ្តាសហគមន៍ទេសចរណ៍មូលដ្ឋាន ដើម្បីលើកទឹកចិត្តប្រជាជនឲ្យចូលរួមអភិវឌ្ឍន៍វិស័យយទេសចរណ៍ ការពារបរិស្ថាន ការពារធនធានវប្បធម៌ និងធម្មជាតិ។

២៥. បរិស្ថាន

- បន្តការថែរក្សា ការពារជីវៈចម្រុះ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូសី ការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយចីរភាពទាំងនៅដែនគោក ទាំងនៅដែនសមុទ្រដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជនទូទៅ ទាំងពេលបច្ចុប្បន្ន ទាំងពេ

លអនាគត និងដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះការអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្ម ដែលបញ្ចេញធាតុពុលកាន់តែច្រើន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាសកល នៅពេលបច្ចុប្បន្ន ព្រមទាំងដើម្បីធានាដល់ការលូតលាស់នៃសង្គមសេដ្ឋកិច្ច និងការលើកកម្ពស់សុខមាភាពសាធារណៈ។

- បន្តបង្កើនកិច្ចការពារគុណភាពបរិស្ថាន និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិឲ្យមានចីរភាព ក្នុងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតាមរយៈការជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចបៃតង ដោយមានការចូលរួមពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ជាពិសេសការចូលរួមរបស់សហគមន៍នៅមូលដ្ឋាន និងតាមរយៈការពង្រឹងស្ថាប័ន និងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការពារបរិស្ថាន។
- បន្តធ្វើសមាហរណកម្មបរិស្ថាន ទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍សង្គមសេដ្ឋកិច្ច ព្រមទាំងពង្រឹង និងពង្រីងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិលើវិស័យបរិស្ថាន ទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌតំបន់ និងអន្តរជាតិ។
- បន្តពង្រឹងច្បាប់ ស្តីពីបរិស្ថាន សំដៅថែរក្សាតំបន់ការពារធម្មជាតិ ទប់ស្កាត់រាល់សកម្មភាពបំផ្លាញគុណភាពបរិស្ថាន និងបញ្ចៀសគ្រោះមហន្តរាយនានា។
- យកចិត្តទុកដាក់វាយតម្លៃឲ្យបានហ្មត់ចត់នូវប៉ះពាល់បរិស្ថាន ក្នុងការអនុវត្តន៍គំរោងអភិវឌ្ឍន៍នានា ដើម្បីធានាការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម សេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាព។
- ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងដីសម្បទានក្នុងតំបន់ប្រើប្រាស់ ប្រកបដោយចីរភាព សំរាប់គំរោងវិនិយោគអភិវឌ្ឍន៍សំដៅការពារ ទប់ស្កាត់ការរុករានយកដីព្រៃនៃតំបន់ស្នូល និងតំបន់អភិរក្ស ហើយមួយផ្នែកទៀតជួយផ្តល់បច្ចេកទេសដល់ប្រជាសហគមន៍ដែលរស់នៅក្បែរនោះ។
- ជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ធម្មជាតិ ដែលជួយដល់ការថែរក្សាបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ។
- បង្កើនការត្រួតពិនិត្យ និងកាត់បន្ថយការបំពុលបរិស្ថានដែលរួមមាន ការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹងសារធាតុប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ ការត្រួតពិនិត្យ និងបង្កើនគុណភាពខ្យល់ ការត្រួតពិនិត្យ និងទប់ស្កាត់ការបំពុលទឹក និងដី ព្រមទាំងការបំពុលសោតារម្មណ៍ និងចក្ខុអារម្មណ៍។

ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច

- នៅក្នុងកិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច អប់រំ និងកីឡា រាជរដ្ឋាភិបាលមានវិធានការគោលនយោបាយសំខាន់ៗ ដូចតទៅ៖

អប់រំ និងកីឡា

២៦. បន្តកសាង និងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស

លើគ្រប់ផ្នែកប្រកបដោយគុណភាព និងមានគុណធម៌ល្អប្រពៃ ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងសំណូមពរនៃការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម សេដ្ឋកិច្ចដើម្បីកសាងកម្ពុជាឲ្យក្លាយជាសង្គមរីកចម្រើន ជឿនលឿន ដែលផ្អែកលើមូលដ្ឋានចំណេះដឹងលើគ្រប់វិស័យ រួមទាំងខាងវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកទេស និងចំណេះធ្វើ ហើយដើរស្របជាមួយនឹងការរីកចម្រើននៃបណ្តាប្រទេសនៅក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក។

- បន្តលើកកម្ពស់គោលការណ៍ «អប់រំសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា» តាមរយៈការធានានូវលទ្ធភាពបានសេវាអប់រំប្រកបដោយសមធម៌ ដែលផ្តល់ឱកាសស្មើៗគ្នាដល់កុមារ និងយុវជនកម្ពុជាទាំងអស់បានទទួលការអប់រំមូ

លដ្ឋានក្នុងប្រព័ន្ធ និងការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ។ ការអនុវត្តន៍គោលការណ៍នេះត្រូវផ្សារភ្ជាប់នឹងការអប់រំមនសិការស្នេហាជាតិ ការអប់រំអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ ការអប់រំវប្បធម៌ សន្តិភាព ការគោរពសិទ្ធិ និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់មនុស្ស ការគោរពគោលការណ៍សេរីភាពប្រជាធិបតេយ្យ និងយុត្តិធម៌សង្គម ការប្រឆាំងនឹងអំពើហិង្សា ការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន និងការរើងអើងគ្រប់រូបភាព។

- បន្តជំរុញការកសាងសាលារៀនឲ្យដល់ភូមិ កាត់បន្ថយការចំណាយរបស់មាតាបិតាសិស្ស បង្កើនថវិកាចំណាយសម្រាប់គ្រឹះស្ថានសិក្សា ពង្រាយគ្រូបង្រៀនឲ្យដល់គ្រប់ទីកន្លែង ពង្រឹងអន្តេវាកសិដ្ឋាន បំផុសចលនាជាតិ និងពង្រីកការចូលរួមពីវិស័យឯកជន ព្រមទាំងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានាដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ។
- បន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ ដែលនៅមិនទាន់មានអនុវិទ្យាល័យ និងខិតខំឲ្យមានអនុវិទ្យាល័យច្រើនជាងមួយ នៅក្នុងឃុំធំៗដែលមានសិស្សច្រើនស្របតាមភូមិសាស្ត្រ។
- បង្កើនគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាអប់រំនៅគ្រប់កម្រិតសិក្សា និងការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងមុខជំនាញទាំងក្នុងគ្រឹះស្ថានរដ្ឋ ទាំងគ្រឹះស្ថានឯកជន ឲ្យស្របតាមកម្រិតស្តង់ដារអន្តរជាតិ និងតម្រូវការអភិវឌ្ឍន៍របស់ប្រទេស តាមរយៈការពង្រឹងការងារបណ្តុះបណ្តាល និងវិក្រឹតការគ្រូបង្រៀន ការកែលំអកម្មវិធីសិក្សា ការធ្វើអធិការកិច្ច និងពង្រឹងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រង ការលើកទឹកចិត្តគ្រូបង្រៀនក្នុងការបង្កើនសមត្ថភាពគ្រូបង្រៀន ការពង្រឹងគុណភាពក្នុងការប្រឡងបញ្ចប់កម្រិតសិក្សានីមួយៗ ការសិក្សាភាសាបរទេសដែលចាំបាច់ ការកែលម្អលក្ខខណ្ឌនៃការសិក្សា ការបង្កើនបណ្ណាល័យ មន្ទីរពិសោធន៍ និងការបង្កើនការផ្គត់ផ្គង់សម្ភារៈសិក្សាជាដើម។
- បន្តអភិវឌ្ឍន៍ស្ថាន និងកសាងសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រីអប់រំ ដោយបន្តការកសាងច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋាននានាដែលពាក់ព័ន្ធវិស័យអប់រំ ពង្រឹងរចនាសម្ព័ន្ធការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលជំនាញដល់មន្ត្រីអប់រំសំដៅអភិបាលកិច្ចល្អនៅគ្រប់ថ្នាក់។

២៧. បន្តអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកីឡា

រួមទាំងកីឡាជនពិការទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិឲ្យមានការរីកចម្រើន ស្របជាមួយនឹងការរីកចម្រើននៃវិស័យកីឡា ក្នុងតំបន់ដោយពង្រឹងការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំកាយ និងកីឡាឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ សំដៅរួមចំណែកដល់ការលើកកម្ពស់សុខភាពប្រជាជន ពង្រឹងសាមគ្គីភាព និងត្រៀមលក្ខណៈសម្បត្តិឲ្យបានល្អដើម្បីចូលរួម និងទទួលរៀបចំព្រឹត្តិការណ៍កីឡាធំៗជាលក្ខណៈអន្តរជាតិនានានៅពេលខាងមុខដូចជា អាស៊ានហ្គេមជាដើម។

២៨. សុខាភិបាល

- បន្តយកចិត្តទុកដាក់អភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំសុខាភិបាល សំដៅធ្វើឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើងនូវសុខភាពប្រជាជនដែលជាមូលដ្ឋានគន្លឹះមួយនៃការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស និងការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម សេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈការផ្តល់សេវាសុខភិបាលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព គុណភាព សមធម៌ និងមានចីរភាពដល់ប្រជាជនទូទៅពិសេសប្រជាជនក្រីក្រងាយរងគ្រោះ និងប្រជាជនរស់នៅជនបទ។
- ការខិតខំកាតបន្ថយឲ្យបានជាអតិបរមានូវការស្លាប់របស់មាតាទារក និងកុមារ កាត់បន្ថយការឈឺ និងស្លាប់ដោយសារជម្ងឺឆ្លងនឹងជម្ងឺមិនឆ្លងរ៉ាំរ៉ៃ ព្រមទាំងការពង្រឹង និងពង្រីកនូវប្រព័ន្ធសុខាភិបាលឲ្យកាន់តែប្រ

សើរឡើង។ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបន្តផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ជំរុញអនុវត្តឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់លើបណ្តាកម្មវិធីសំខាន់ៗ រួមមាន៖ (១).កម្មវិធីសុខភាពបន្តពូជ សុខភាពមាតា ទារកនិងកុមារ អាហាររូបត្ថម្ភ និងការអប់រំសុខភាព ក្នុងខិតខំបង្កើនអត្រាគ្របដណ្តប់នៃការផ្តល់លើថ្នាំ បង្ការគ្រប់មុខ និងវ៉ាក់សាំងដល់កុមារ រួមទាំងការបញ្ចូលវ៉ាក់សាំងថ្មី និងការទប់ស្កាត់មិនឲ្យកើតមាន តទៅទៀតនៅជម្ងឺកញ្ជ្រឹល និងជម្ងឺតេតាណុសលើទារក (២). កម្មវិធីប្រយុទ្ធ និងជម្ងឺឆ្លង ជាពិសេសជម្ងឺអេដស៍ របេងគ្រុនចាញ់ គ្រុនឈាម និងជម្ងឺមិនឆ្លងរ៉ាំរ៉ៃ ក្នុងនោះខិតខំលុបបំបាត់ជម្ងឺគ្រុនចាញ់ឲ្យបានទាំងស្រុងនៅត្រឹមឆ្នាំ២០២៥ ព្រមទាំងយកចិត្តទុកដាក់ព្យាបាលអ្នកប្រើប្រាស់សារធាតុញៀន និង (៣). កម្មវិធីពង្រឹង និងពង្រីកប្រព័ន្ធសុខាភិបាលនៅគ្រប់ថ្នាក់ប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ។

- បន្តពង្រីកវិសាលភាពនៃសុខាភិបាលសារធាណៈឲ្យកាន់តែខិតជិតប្រជាជន ដោយបន្តពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្តនៃវិស័យនេះ ដូចជាការសង់អគារមន្ទីរពេទ្យបង្អែក មណ្ឌលសុខាភាព ប៉ុស្តិ៍សុខភាព និងបង្កើតបន្ទប់រង់ចាំឲ្យបានច្រើនថែមទៀត ពង្រីកសកម្មភាពចុះផ្តល់សេវាសុខភាពតាមភូមិឃុំ ពង្រឹងយន្តការលើកលែងការបង់ថ្លៃសេវាពិនិត្យ និងព្យាបាលជម្ងឺសម្រាប់ប្រជាជនក្រីក្រ តាមរយៈការពង្រីកមូលនិធិសមធម៌ ការបង់ថ្លៃជួល ប្រព័ន្ធធានារ៉ាប់រងសុខភាពតាមសហគមន៍ និងរបបសន្តិសុខសង្គម។
- ពង្រឹងការផ្គត់ផ្គង់ឱសថឲ្យបានដល់គោលដៅ តាមរបបកំណត់ក្នុងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ព្រមទាំងបង្កើនការវិនិយោគលើឧបករណ៍បរិក្ខារពេទ្យ និងបច្ចេកវិជ្ជាទំនើបនៅមន្ទីរបង្អែកថ្នាក់ជាតិ និងខេត្ត។
- ពង្រឹងសមត្ថភាពជំនាញ និងក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈរបស់មន្ត្រីបុគ្គលិកសុខាភិបាលគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ដើម្បីផ្តល់សេវាជូនប្រជាជនប្រកបដោយភាពថ្លៃថ្នូរ រាក់ទាក់ យកចិត្តទុកដាក់ និងព្យាបាលអ្នកជម្ងឺគ្រប់រូបដោយគ្មានការរើសអើង។
- បន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងវិស័យឯកជន ដើម្បីឈានទៅដល់ការលុបបំបាត់ឱសថក្លែងក្លាយ សេវាឯកជនខុសច្បាប់ និងធានាការប្រកបអាជីវៈកម្មសេវាឱសថ និងសេវាសុខភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្រោមលក្ខខណ្ឌច្បាប់។
- បន្តលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ និងភាពជាដៃគូរវាងវិស័យសាធារណៈ និងវិស័យឯកជនដើម្បីបង្កើនការវិនិយោគក្នុងវិស័យសុខាភិបាល ទាំងផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ធនធានមនុស្ស ការផ្តល់សេវាសុខភាព និងការងារស្រាវជ្រាវជាដើម ព្រមទាំងរួមចំណែកពង្រឹងអន្តរាគមន៍សុខភាពសាធារណៈ។

២៩. ការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ

- បន្តអភិវឌ្ឍន៍ការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដែលតម្រង់ទិសលើការធ្វើឲ្យប្រជាជនមានការងារធ្វើមានមុខរបរសមរម្យ ត្រឹមត្រូវ និងថ្លៃថ្នូរ ការការពារសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់របស់និយោជក និងកម្មករ និយោជិត ព្រមទាំងការកសាង និងលើកកម្ពស់សមត្ថភាពបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈឲ្យរីកចម្រើនស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ។
- បន្តលើកកម្ពស់លក្ខខណ្ឌការងារឲ្យបានកាន់តែប្រសើរឡើង ដោយពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ស្តីពីការងារបទដ្ឋានគតិយុត្តិនានា និងអនុសញ្ញាអន្តរជាតិខាងការងារ។

- បន្តពង្រឹងការអនុវត្តន៍សេរីភាពសហជីព និងអង្គការវិជ្ជាជីវៈ ប្រឆាំងការរើសអើងសហជីព និងអង្គការវិជ្ជាជីវៈ ជំរុញការកសាងច្បាប់ ស្តីពីសហជីព និងច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតតុលាការងារ។
- ពង្រីកសុខដុមនីយកម្មក្នុងទំនាក់ទំនងវិជ្ជាជីវៈ រវាងកម្មករ និយោជិត និងនិយោជក ព្រមទាំងពង្រឹងប្រព័ន្ធសុខភាព និងសុវត្ថិភាពការងារនៅតាមសហគ្រាស និងគ្រឹះស្ថាននានាឲ្យបានល្អប្រសើរ។
- បន្តការជំរុញតំឡើងប្រាក់ឈ្នួល ការផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភ និងប្រាក់អត្ថប្រយោជន៍នានាដល់កម្មករ និយោជិត ។
- ខិតខំធ្វើឲ្យមានតុល្យភាពរវាងតម្រូវការ និងការផ្គត់ផ្គង់នៅក្នុងទីផ្សារពលកម្ម។
- យកចិត្តទុកដាក់ទប់ស្កាត់ការប្រើប្រាស់ពលកម្មកុមារក្រោមអាយុកំណត់នៅតាមសហគ្រាស។
- រៀបចំគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីមុខរបរ និងការងារ ស្របទៅនឹងការវិវឌ្ឍន៍នៃសង្គម សេដ្ឋកិច្ច។
- ពង្រឹងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងយន្តការសេវារកការងារធ្វើ ស្របច្បាប់សម្រាប់ពលកម្មកម្ពុជា ទាំងនៅក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស។ ទន្ទឹមនេះ យកចិត្តទុកដាក់រក្សាតុល្យភាពកម្លាំងពលកម្មសម្រាប់ទីផ្សារការងារក្នុងស្រុក។
- បង្កើនការការពារពលករខ្មែរ ដែលត្រូវបានបញ្ជូនទៅធ្វើការនៅបរទេស ទន្ទឹមនឹងការគ្រប់គ្រងកម្លាំងពលករបរទេស ដែលធ្វើការនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ស្របតាមច្បាប់ជាតិ និងគោលការណ៍ សមាហរណកម្មរបស់សមាគមអាស៊ាន។
- ជំរុញការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ស្តីពីរបបសន្តិសុខសង្គមសម្រាប់ជនទាំងឡាយដែលស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់ ស្តីពីការងារ ក្នុងនោះរួមមាន ការបន្តពង្រឹង និងពង្រីករបបធានារ៉ាប់រងហានិភ័យការងារឲ្យបានគ្របដណ្តប់ទូទាំងប្រទេស ការដាក់ឲ្យដំណើរការរបបធានារ៉ាប់រងហានិភ័យការងារឲ្យបានគ្របដណ្តប់ទូទាំងប្រទេស ការដាក់ឲ្យដំណើរការរបបសោធននិវត្តន៍សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជនឲ្យទទួលបានរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍ដូចមន្ត្រីរាជការដែរ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៥។
- បន្តអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សលើផ្នែកបច្ចេកទេស ឲ្យឆ្លើយតបទៅនឹងសំណូមពរនៃការអភិវឌ្ឍន៍សង្គមសេដ្ឋកិច្ច ដោយជំរុញការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ប្រកបដោយគុណភាពប្រសិទ្ធភាព និងស្របតាមតម្រូវទីផ្សារការងារ។
- ពង្រីកបណ្តាលក្ខខណ្ឌអនុគ្រោះប្រជាជន ជាពិសេសស្រទាប់យុវវ័យឱ្យបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញរយៈពេលខ្លី ឬមធ្យមប្រកបដោយសមធម៌តាមគ្រប់រូបភាព ដើម្បីមានលទ្ធភាពបង្កើតមុខរបរដោយខ្លួនឯង ឬរកការងារធ្វើនៅតាមរោងចក្រ សហគ្រាស ការដ្ឋាននានា ឬទៅធ្វើការដោយស្របច្បាប់នៅក្រៅប្រទេស។
- ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការសំរបសំរួលឲ្យស៊ីចង្វាក់គ្នា រវាងវិស័យអប់រំ និងវិស័យបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ។
- ជំរុញការកសាងគ្រឹះស្ថានអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈឲ្យមាននៅគ្រប់ខេត្ត ដែលអាចផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលនៅតាមសហគមន៍ ព្រមទាំងរួមចំណែកដល់ទិសដៅ «ភូមិមួយ/ផលិតផលមួយ»។

- ពង្រីកលទ្ធភាពបង្កើតអន្តេវាសិកដ្ឋាននៅតាមគ្រឹះស្ថានអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ សម្រាប់សិស្ស និស្សិត សិក្ខាកាមដែលមានលំនៅឆ្ងាយៗស្នាក់នៅ។

- លើកទឹកចិត្តការចូលរួមនៃវិស័យឯកជន និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការពង្រីកកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងបច្ចេកទេសសមស្របឲ្យកាន់តែមានវិសាលភាព ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការសង្គម។

៣០. វប្បធម៌ ជំនឿ សាសនា

- បន្តការលើកកម្ពស់ការអភិរក្ស និងអភិវឌ្ឍន៍វប្បធម៌ធម្មជាតិ ដើម្បីថែរក្សាការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ជាតិទាំងរូបិយ និងឲ្យស្ថិតស្ថេរគង់វង្សយូរអង្វែង បង្កើតផលិតផលវប្បធម៌ឲ្យបានកាន់តែច្រើន ហើយចូលរួមសកម្មភាពក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងកែលម្អជីវភាពប្រជាជន ស្របតាមអត្ថន័យវប្បធម៌ជាសេដ្ឋកិច្ច។

- បន្តផ្តោតលើសកម្មភាពសំខាន់ៗជាអាទិភាព គឺការថែរក្សា និងអភិវឌ្ឍន៍តំបន់បេតិកភណ្ឌ ឲ្យមាននិរន្តរភាព ការថែទាំ និងការអភិរក្សប្រាសាទបុរាណនានា ការជំរុញឲ្យកម្ពុជាក្លាយជាមជ្ឈមណ្ឌលមួយនៃការផ្សព្វផ្សាយសិល្បៈ ទស្សនីយភាព ការផ្សព្វផ្សាយផលិតផលសូនរូប និងសិល្បៈសិប្បកម្ម ការពង្រីកសកម្មភាពវប្បធម៌លើគ្រប់ជំនាញ និងការខិតខំពង្រីកទីផ្សារវប្បធម៌ឲ្យកាន់តែលូតលាស់ ទាំងក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេសដែលនឹងជំរុញថែមទៀតដល់ផលិតផលវប្បធម៌ខ្មែរ។

- បង្កើនការងារអប់រំ ពិសេសការអប់រំស្រទាប់យុវជន និងកុមារឲ្យយល់ដឹងច្បាប់អំពីតម្លៃដ៏វិសេសវិសាលនៃវប្បធម៌ ប្រពៃណី និងទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរដែលជាអត្តសញ្ញាណរបស់ជាតិ ហើយចូលរួមថែរក្សា លើកតំកើង អភិវឌ្ឍន៍វប្បធម៌ជាតិ និងកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលវប្បធម៌វិជ្ជមានពីបរទេស។

- បង្កើនការផ្លាស់ប្តូរសកម្មភាពវប្បធម៌សិល្បៈ ជាមួយបណ្តាប្រទេសជាតិដើម្បីសន្តិភាព សុខដុមនីយកម្ម និងការអភិវឌ្ឍន៍។

- ថែរក្សា និងអភិវឌ្ឍន៍វប្បធម៌ ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ល្អ និងភាសារបស់បងប្អូនជនជាតិដើមភាគតិច។

- បន្តគោរពសេរីភាពខាងជំនឿ និងសាសនាលើកស្ទួយព្រះពុទ្ធសាសនាដែលជាសាសនារបស់រដ្ឋ ជាពិសេសការបន្តពង្រឹងពុទ្ធិកសិក្សានៅគ្រប់កម្រិត ការបោះពុម្ពផ្សាយគម្ពីរ ដីកា ក្បួនច្បាប់នានា និងកិច្ចប្រតិបត្តិធម្មវិន័យ ទន្ទឹមនេះ គាំទ្រសកម្មភាពនៃសាសនាផ្សេងៗទៀតក្នុងសង្គម។

- ពង្រឹងសុខដុមនីយកម្ម រវាងសាសនិកនៃគ្រប់សាសនា ប្រឆាំងការរើសអើង បែងចែកក្នុងចំណោមប្រជាជនដែលបណ្តាលមកពីភាពខុសគ្នាខាងសាសនា សំដៅប្រែក្លាយសក្តានុពលរបស់សាសនាទាំងអស់ ទៅជាកម្លាំងជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ពង្រឹងសន្តិភាព ថែរក្សាប្រពៃណីជាតិ និងលើកកម្ពស់តម្លៃសីលធម៌។

- រាំងស្កាត់ការយកសាសនាទៅធ្វើអាជីវកម្ម និងបង្កជាវិបត្តិសាសនា។

៣១. សង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា

- បន្តអភិវឌ្ឍន៍វិស័យសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទាឲ្យកាន់តែមានវិសាលភាពទូលំទូលាយ រួមចំណែកធ្វើឲ្យសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាជនមានស្ថានភាពកាន់តែប្រសើរឡើង ដោយមានសេវាសង្គម

កិច្ចគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ជួយជនរងគ្រោះ និងជនងាយរងគ្រោះគ្រប់ប្រភេទ មានប្រព័ន្ធសន្តិសុខសង្គមរឹងមាំ និងទូលំទូលាយសម្រាប់ធានារ៉ាប់រងចំពោះហានិភ័យសង្គមជាយថាហេតុ ហើយធ្វើឲ្យសេវាសង្គមកិច្ចកាន់តែនៅកៀកប្រជាជន ព្រមទាំងមានការចូលរួមដ៏សកម្មពីប្រជាជន។

- ជំរុញការបង្កើនអន្តរាគមន៍សង្គមកិច្ច ដើម្បីជួយប្រជាជនក្រីក្រងាយរងគ្រោះ និងជួយជនរងគ្រោះមហន្តរាយផ្សេងៗ តាមរយៈការលើកម្ពស់សន្តិសុខស្បៀង បន្តពង្រឹង និងពង្រីកកម្មវិធីសង្គ្រោះបន្ទាន់សម្រាប់ប្រជាជនក្រីក្រងាយរងគ្រោះ ទប់ស្កាត់ទុរគតភាព និងការធ្វើចំណាកស្រុកដោយប្រថុយប្រថាន។
- ពង្រឹងកម្មវិធីដោះស្រាយបញ្ហាជនអនាថា ជំរុញការប្រយុទ្ធប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស និងការជួយជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស យកចិត្តទុកដាក់ឯអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ប្រជាជនក្រីក្រឲ្យបានទទួលកាលានុវត្តភាពសម្រាប់កែលម្អជីវភាព។
- ខិតខំបង្កើតប្រព័ន្ធសន្តិសុខសង្គមឲ្យបានទូលំទូលាយ គ្របដណ្តប់គ្រប់ស្រទាប់ប្រជាជន និងគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ធ្វើជាស្នូលនៃសំណាញ់សុវត្ថិភាពសង្គម និងជំរុញការអនុម័តច្បាប់ ស្តីពីរបបសន្តិសុខសង្គមសំរាប់ប្រជាជនកម្ពុជា។
- លើកកម្ពស់ការអនុវត្តន៍ការងារយុវនីតិសម្បទា និងការអនុវត្តន៍កម្មវិធីយុត្តិធម៌អនីតិជន តាមរយៈការពង្រឹង និងការព្យាបាលស្តារនីតិសម្បទាសម្រាប់ជួយជនរងគ្រោះ ដែលប្រើប្រាស់សារធាតុញៀនតាមមណ្ឌល ព្រមជាមួយនោះ លើកទឹកចិត្តការព្យាបាល និងស្តារនីតិសម្បទាជនរងគ្រោះដែលប្រើប្រាស់បំពានសារធាតុញៀននៅតាមសហគមន៍។
- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិ ចំពោះជនពិការ ជំរុញកិច្ចការពារលើកកម្ពស់សុខុមាលភាពជនពិការតាមអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ និងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ស្តីពីកិច្ចការពារលើកកំពស់សិទ្ធិជនពិការ ផ្តល់សេវាស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម ដោយមិនបង់ថ្លៃសម្រាប់ជនពិការក្រីក្រ ពង្រីកសេវាសហគមន៍ អនុវត្តគោលនយោបាយឧបត្ថម្ភជនពិការក្រីក្រតាមសហគមន៍ និងបង្កើនការចូលរួមរបស់ជនពិការក្នុងគ្រប់សកម្មភាព។
- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិសម្រាប់មនុស្សចាស់ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ជំរុញការអនុវត្តន៍កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍មនុស្សចាស់តាមសហគមន៍ និងកម្មវិធីថែទាំមនុស្សចាស់តាមគ្រួសារឲ្យកាន់តែប្រសើរ ពង្រឹងសកម្មភាពសហគមន៍មនុស្សចាស់នៅតាមឃុំ-សង្កាត់ លើកទឹកចិត្តចំពោះការបង្កើតកម្មវិធីមនុស្សធម៌នានា ដើម្បីជួយដល់ជនចាស់ជរា ជំរុញការរៀបចំ និងដំណើរការសេវាជនចាស់ជរាដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលភ្នាក់ងារផ្តល់សេវាថែទាំចាស់ជរា។
- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិ ចំពោះអតីតយុទ្ធជន និងអតីតមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលឲ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព តាមរយៈការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយរដ្ឋ ទទួលបន្ទុកបង់ប្រាក់វិភាគទាន៦%នៃប្រាក់បៀវត្សជូសមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលសម្រាប់ទ្រទ្រង់បេឡាជាតិសន្តិសុខសង្គម សម្រាប់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងរដ្ឋ បង់ប្រាក់វិភាគទានតាមការកំណត់ ជូសកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធសម្រាប់ទ្រទ្រង់បេឡាជាតិអតីតយុទ្ធជន។
- ពង្រឹងបេឡាជាតិសន្តិសុខសង្គមសម្រាប់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល បេឡាជាតិសម្រាប់អតីតយុទ្ធជន និងមូលនិធិជនពិការ ជាគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ដែលមានលក្ខណៈហិរញ្ញវត្ថុ មិនមែនធនាគារជាគ្រឹះស្ថានសោធនសម្រាប់ផ្តល់សេវាសន្តិសុខសង្គមផង និងអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រជាតិនៃហិរញ្ញវត្ថុផង។

- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយផ្តល់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច កសាងលំនៅដ្ឋានជូនកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងគ្រួសារដែលមានតម្រូវការពិតប្រាកដ ព្រមទាំងបង្កើតគំរោងជាច្រើនថែមទៀត ដើម្បីកែលម្អជីវភាពយោធិន និងអតីតយុទ្ធជន។

- ពង្រឹងភាពជាដៃគូជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាតិ និងអន្តរជាតិ ព្រមទាំងសប្បុរសជនដើម្បីពង្រីកស្មារតីសាមគ្គីធម៌នៅក្នុងសង្គម គៀងគរប្រភពធនធានថវិកា សម្ភារៈបច្ចេកទេសសំរាប់បំរើឲ្យសំណូមពរនៃការងារសង្គមកិច្ច និងការជួយដល់ជនក្រីក្រងាយរងគ្រោះ។

៣២. ស្ត្រី និងកុមារ

- បន្តពង្រឹងស្ថានភាព និងតួនាទីដ៏សំខាន់របស់ស្ត្រីក្នុងសង្គម លើកស្ទួយសីលធម៌ និងតម្លៃរបស់ស្ត្រីខ្មែរ លុបបំបាត់រាល់ទស្សនៈមើលស្រាលតួនាទីរបស់ស្ត្រី សំដៅទៅលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីឲ្យកាន់ទូលំទូលាយ និងខ្លាំងក្លាថែមទៀតនៅក្នុងការកសាងការពារមាតុភូមិ។

- បន្តលើកកម្ពស់សមធម៌យេនឌ័រ ជំរុញភាពអង់អាចរបស់ស្ត្រីក្នុងសេដ្ឋកិច្ច ដោយជំរុញការបណ្តុះ បណ្តាលបំពាក់បំប៉នជំនាញបច្ចេកទេស និងផ្តល់កាលានុភាពដល់ស្ត្រី ក្នុងការពង្រឹងមុខរបរ បង្កើនចំណូល និងកសាងសហគ្រិនភាព បង្កើនឱកាសរៀនសូត្រសម្រាប់ស្ត្រី និងក្មេងស្រី ពិសេសនៅកម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ និងឧត្តមសិក្សា។

- ពង្រឹងលទ្ធភាព ក្នុងការទទួលបានសេវាសុខាភិបាលប្រកបដោយគុណភាពសម្រាប់ស្ត្រី និងស្រី ជាពិសេសនៅតំបន់ជនបទ។

- ជំរុញកម្មវិធីអប់រំសីលធម៌សង្គម តម្លៃស្ត្រី និងគ្រួសារខ្មែរ សំដៅពង្រីកវប្បធម៌អហឹង្សា ការកសាងគ្រួសារ និងសហគមន៍ប្រកបដោយសុភមង្គល។

- ពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហឹង្សាក្នុងគ្រួសារ និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ និងច្បាប់ស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស និងការធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ ពិសេសការអនុវត្តន៍ផែនការជាតិ ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហឹង្សាលើស្ត្រីដើម្បីលុបបំបាត់នូវឥរិយាបថអំពើហឹង្សាលើស្ត្រី។

- បន្តបង្កើនសមាមាត្រការចូលរួមរបស់ស្ត្រីឲ្យបានកាន់តែច្រើនឡើង ក្នុងស្ថាប័នជាតិគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ដើម្បីឲ្យស្ត្រីបានចូលកាន់តែសកម្ម ក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចនានា ក៏ដូចជាក្នុងការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងអភិបាលកិច្ចទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

- បន្តផ្តល់អាទិភាពលើការអភិវឌ្ឍន៍សុខុមាលភាពកុមារឲ្យកាន់តែប្រសើរ ដោយជំរុញការផ្សព្វផ្សាយ និងអនុវត្តយ៉ាងហ្មត់ចត់នូវអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធកុមារ ពិសេសធានាឲ្យកុមារបានទទួលពិតប្រាកដនូវសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានទាំងបួនរបស់កុមារ គឺ«សិទ្ធិរស់រានមានជីវិត សិទ្ធិទទួលបានការអភិវឌ្ឍន៍ សិទ្ធិទទួលបានការការពារ និងសិទ្ធិចូលរួមរបស់កុមារ។

- បន្តខិតខំសម្រេចនូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សររបស់កម្ពុជា ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារ តាមរយៈការពង្រឹងការអនុវត្តន៍នយោបាយថែទាំជំនួសចំពោះកុមារ ការថែទាំកុមារតាមគ្រួសារ និងសហគមន៍ ការបង្កើនការគ្រប់គ្រង និងគុណនៃការថែទាំកុមារនៅតាមមណ្ឌល ទាំងមណ្ឌលរដ្ឋ និងមណ្ឌលនៃអង្គការមិនមែនរ

ដ្ឋាភិបាល ការអនុវត្តន៍មឹុងម៉ាត់នូវអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ និងច្បាប់ជាធរមានដើម្បីរកគ្រួសារល្អសម្រាប់កុមារ នៅក្នុងប្រទេស និងអន្តរប្រទេស រាំងស្កាត់ការធ្វើអាជីវកម្មតាមគ្រប់រូបភាព។

៣៣. យុវជន

- បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍យុវជនឲ្យមានការរីកចម្រើនគ្រប់ផ្នែក ទាំងខាងចំណេះដឹង ចំណេះធ្វើ សុខភាពកាយសម្បទាន និងមានសីលធម៌រស់នៅថ្លៃថ្នូរ ចៀសផុតពីអំពើអបាយមុខ និងអំពើហឹង្សា ហើយប្តេជ្ញាឈ្នះក្នុងការបំពេញរាល់ភារកិច្ចរបស់ខ្លួន តាមរយៈ(១).ការបន្តការលើកកម្ពស់ការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលមុខជំនាញវិជ្ជាជីវៈ ចំណេះដឹងវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកទេស និងកម្មវិធីបំណិនជីវិតដល់យុវជន ពិសេសយុវជនមិនសូវមានលទ្ធភាព យុវជនងាយរងគ្រោះ និងយុវជនពិការឲ្យមានសមត្ថភាព និងកាលានុវត្តភាពនិងក្នុងការបង្កើតមុខរបរ ឬស្វែងរកការងារធ្វើក្នុងទីផ្សារពលកម្ម ដែលកំពុងតែមានការរីកចម្រើន (២).ការបង្កើនការអប់រំ ការថែទាំ និងផ្តល់សេវាសុខភាពប្រកបដោយគុណភាព និងសមធម៌ដល់យុវជន ពង្រឹងសកម្មភាពសិល្បៈ កីឡា ការកម្សាន្តសម្រាប់យុវជនសំដៅពង្រឹងកាយសម្បទាន សុខភាព និង សាមគ្គីភាពក្នុងជួរយុវជន យុវនារី (៣). ការបន្តការពារសន្តិសុខ សុវត្ថិភាព និងយុត្តិធម៌សម្រាប់យុវជនយកចិត្តទុកដាក់បញ្ចូលតំរូវការរបស់យុវជន ទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍គ្រប់កម្រិត ពង្រឹងការបណ្តុះបណ្តាលភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងជំរុញការអនុវត្តន៍ជាជំហានៗនូវទិសដៅយុវភាវូបនីយកម្ម ក្នុងផ្តល់ការទទួលខុសត្រូវនៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់យុវជន ដើម្បីឲ្យយុវជនកាន់តែពង្រីកនូវឱកាស និងសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេស។ (៤). ការលើកទឹកចិត្ត ពង្រឹងចលនាស្ម័គ្រចិត្តរបស់យុវជនចូលរួមក្នុងសកម្មភាពកសាងយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គម ការទប់ស្កាត់បាតុភាពអសកម្មតាមសហគមន៍ និងសកម្មភាពផ្សេងៗទៀត ដើម្បីបម្រើផលប្រយោជន៍ប្រជាជននៅតាមមូលដ្ឋាន ក៏ដូចផលប្រយោជន៍សាធារណៈ (៥). ការជំរុញចលនាកាយរិទ្ធនៅតាមសាលាបឋមសិក្សា អនុវិទ្យាល័យ និងវិទ្យាល័យដើម្បីរួមចំណែកបង្កលក្ខណៈឲ្យសមាជិកកាយរិទ្ធគ្រប់រូបក្លាយជាពលរដ្ឋ ដែលមានការរីកចម្រើនពេញលេញ ទាំងកាយសម្បទា ចំណេះដឹង និងបញ្ញាស្មារតី មានការទទួលខុសត្រូវចំពោះខ្លួនឯង ចំពោះគ្រួសារ និងសង្គម ហើយចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនានាដែលផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍ សង្គមជាតិ និងអន្តរជាតិ (៦). ការជំរុញចលនាយុវជនកាកបាទក្រហម ដើម្បីពង្រឹង និងពង្រីកស្មារតីមនុស្សធម៌ឲ្យបានទូលំទូលាយក្នុងមហាជន តាមគោលការណ៍របស់កាកបាទក្រហម និងអឌ្ឍចន្ទក្រហមអន្តរជាតិ ព្រមទាំងចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនានា ដូចជាការអប់រំយុវជន អប់រំបញ្ញាសុខភាព អំពីសុវត្ថិភាព ចរាចរណ៍ និងការរក្សាអនាម័យនៅតាមមូលដ្ឋានជាដើម។

ទម្រង់សំនួរផ្តល់ពិន្ទុលើលទ្ធផល នៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយមិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល

វេទិកាម្ចាស់ឆ្នោត

ស្តីពី

ការផ្តល់ពិន្ទុលើលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ

របស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥នៃរដ្ឋសភា (ឆ្នាំទី៤)

ទម្រង់សំណួរសម្រាប់ការផ្តល់

សូមធ្វើការវាយតម្លៃដោយដាក់ពិន្ទុពីលេខ១ ដល់៥ លើចំណុចនីមួយៗ

១= មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ឬពេញចិត្តតិចតួច (0-២០%) ២= ពេញចិត្តខ្លះ (២១%-៤0%),

៣= ពេញចិត្តមធ្យម ឬពេញចិត្តពាក់កណ្តាល (៤១%-៦0%) ៤= ពេញចិត្តច្រើន (៦១%-៨0%),

៥= ពេញចិត្តស្ទើរតែទាំងស្រុង ឬពេញចិត្តទាំងស្រុង (៨១%-១00%)

កម្រងសំណួរផ្តល់ពិន្ទុលើអនុវត្តន៍

កម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលអាណត្តិទី៥

មិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់ និងគោលនយោបាយសង្ខេបរួម

វិស័យ៖ ការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ	
១	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល លើការពង្រឹងកិច្ចការពារអធិបតេយ្យជាតិ និងការចាត់ចែងកងកំលាំងប្រដាប់អាវុធក្នុងកំរិតណា? **១.** 0-២០% **២.** ២១%-៤0% **៣.** ៤១%-៦0% **៤.** ៦១%-៨0% **៥.**៨១%-១00%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> ពង្រឹងកិច្ចការពារអធិបតេយ្យជាតិ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាលើដែនដីគោក ដែនកោះ ផ្ទៃក្នុងសមុទ្រ តំបន់តភ្ជាប់ តំបន់សេដ្ឋកិច្ចផ្តាច់មុខ ខ្ពង់រាបបាតសមុទ្រ និងដែនអាកាស។
២.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ រក្សាសន្តិសុខជាតិ និងសង្គម និងការដោះស្រាយបញ្ហាអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់របស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងកំរិតណា? **១.** 0-២០% **២.** ២១%-៤0% **៣.** ៤១%-៦0% **៤.** ៦១%-៨0% **៥.**៨១%-១00%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> ការពារសន្តិសុខជាតិ ប្រឆាំងដាច់ខាតរាល់អំពើដែលនាំទៅដល់ ការបង្កអស្ថិរភាពនយោបាយ ការបង្កជម្លោះប្រដាប់អាវុធជាតិ ឬជាមួយប្រទេសជិតខាង និងមិនអនុញ្ញាតឲ្យប្រើប្រាស់ទឹកដីកម្ពុជា ដើម្បីប្រឆាំងនឹងប្រទេសជិតខាង បង្ការដាច់ខាតមិនឲ្យកើតមានការគំរាម បំផ្លិចបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិអាយុជីវិត ឬមហន្តរាយដែលបង្កឡើងដោយអំពើភេរវកម្ម។
វិស័យ៖ ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការព្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ	

៣.	តើអ្នកពេញចិត្តលើការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ ឬសេវាកម្មរដ្ឋបាលសាធារណៈរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្នុងកំរិតណាមួយ? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.**៨១%-១០០%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> លើកកម្ពស់វប្បធម៌សាធារណៈ ឆន្ទៈម្ចាស់ការ ភក្តីភាព និងមនសិការវិជ្ជាជីវៈរបស់មន្ត្រីរាជការ ដើម្បីប្រែក្លាយរដ្ឋបាលសាធារណៈ ទៅជាអ្នកផ្តល់សេវាសាធារណៈដ៏មានប្រសិទ្ធភាព និងដែលបម្រើប្រជាជនបានកាន់តែល្អប្រសើរឡើង។
៤.	តើអ្នកពេញចិត្ត ការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា លើកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ វិសហមជ្ឈការនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិកំរិតណា? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.**៨១%-១០០%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> ពង្រឹងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិគ្រប់ថ្នាក់ គ្រប់ស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង បន្តអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស ការផ្ទេរមុខងារ និងធនធាន ព្រមទាំងប្រព័ន្ធថវិកា ហិរញ្ញវត្ថុ និងទ្រព្យសម្បត្តិ។
៥.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា លើការកែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ក្នុងកំរិតណា? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.** ៨១%-១០០%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> ជម្រុញការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងកាន់តែទទួលបានការជឿទុកចិត្ត ព្រមទាំងពង្រឹងសមត្ថភាពមិនលម្អៀងនៃស្ថាប័នតុលាការ ដែលជាកត្តាដ៏សំខាន់នៃដំណើរការពង្រឹងនីតិរដ្ឋ ការបែងចែកអំណាចដាច់ពីគ្នា ការគោរពសិទ្ធិបុគ្គល និងការធានាភាពយុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ។
៦.	តើអ្នកពេញចិត្តលើបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា លើការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ ក្នុងកំរិតណា? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.** ៨១%-១០០%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> ពង្រឹង និងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តវិធានការលើកស្ទួយទាំង៣ គឺការអប់រំដើម្បីឲ្យម្នាក់ៗ ទាំងអ្នកដើមចម និងអ្នកទទួលផលមិនប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ ការបង្ការទប់ស្កាត់ដើម្បីម្នាក់ៗមិនអាចប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ និងការបង្ក្រាបបទល្មើលបញ្ជូនទៅតុលាការដើម្បីឲ្យម្នាក់ៗមិនហ៊ានប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ។
វិស័យ៖ ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច	
៧.	តើអ្នកពេញចិត្តនឹងការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា លើការបន្តរក្សាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ប្រកបដោយចីរភាពក្នុងកំរិតណា? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.** ៨១%-១០០%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសមស្រប គួបផ្សំនឹងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុដ៏ប្រយ័ត្នប្រយែងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងបន្តការខិតខំធ្វើពិពិធកម្មមូលដ្ឋានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ដោយឈរលើមូលដ្ឋានភាពប្រកួតប្រជែងនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា និងការផ្សារភ្ជាប់សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ជាមួយបណ្តាផលិតផលក្នុងតំបន់។

៨.	តើអ្នកពេញចិត្តក្នុងកំរិតណា ចំពោះការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល លើការប្រមូលថវិកាជាតិ និងផ្តល់អាទិភាពចំណាយលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ការបង្កើនសមត្ថភាព និងការលើកកម្ពស់ជីវភាពរបស់មន្ត្រី រាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ? ១. 0-២0%　២. ២១%-៤0%　៣. ៤១%-៦0%　៤. ៦១%-៨0%　៥. ៨១%-១00%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> បន្តខិតខំជម្រុញការប្រមូលថវិកាជាតិ ទាំងចំណូលសារពើពន្ធ និងមិនមែនសារពើពន្ធឲ្យមានកំណើនជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ ទន្ទឹមនេះ ការគ្រប់គ្រងការប្រមូលចំណូល និងការចាត់ចែងចំណាយត្រូវផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព គួបផ្សំជាមួយនឹងការបន្តយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ជានិច្ចក្នុងការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈឲ្យស្ថិតក្នុងលទ្ធភាពទ្រទ្រង់នៃសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។
៩.	តើអ្នកពេញចិត្តក្នុងកំរិតណា ចំពោះការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល លើការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ដោយរក្សាស្ថិរភាពប្រាក់រៀល និងជម្រុញការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលលើមូលដ្ឋានស្ថិរភាពតម្លៃប្រាក់រៀល និងកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ប្រាក់ដុល្លារ? ១. 0-២0%　២. ២១%-៤0%　៣. ៤១%-៦0%　៤. ៦១%-៨0%　៥.៨១%-១00%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> កសាងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុមួយចំនួនដ៏រឹងមាំ មានការគ្រប់គ្រង និងការត្រួតពិនិត្យសមស្រប មានលក្ខណៈប្រកួតប្រជែង និងសមាហរណកម្ម ព្រមទាំងមានតម្លាភាព និងប្រសិទ្ធភាព ជាពិសេសផ្អែកលើគោលការណ៍ទីផ្សារ ដែលបម្រើឲ្យការកៀងគរ និងបែងចែកធនធានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។
១0.	តើអ្នកពេញចិត្ត ការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយសហប្រត្តិការអភិវឌ្ឍន៍ រវាងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និង វិស័យឯកជន សង្គមស៊ីវិល ឬអង្គការអន្តរជាតិក្នុងកំរិតណា? ១. 0-២0%　២. ២១%-៤0%　៣. ៤១%-៦0%　៤. ៦១%-៨0%　៥.៨១%-១00%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> ពង្រឹង និងពង្រីកសហប្រតិបត្តិការជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងសមាគមនានា ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយស្របច្បាប់ ហើយធ្វើប្រតិបត្តិការដោយឈរលើគោលការណ៍អភិបាលកិច្ចល្អ និងនីតិរដ្ឋដើម្បីចូលរួមក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ការលើកកម្ពស់លទ្ធិប្រជាធិតេយ្យ និងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ព្រមទាំងចូលរួមតាមដានការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយផងដែរ។
១១.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍ គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល លើការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ក្នុងកំរិតណា? ១. 0-២0%　២. ២១%-៤0%　៣. ៤១%-៦0%　៤. ៦១%-៨0%　៥. ៨១%-១00%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> បន្តអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឲ្យក្លាយជាផ្នែកនាំមុខមួយ ដែលមានប្រៀបខ្លាំងពិតប្រាកដ ដើម្បីធ្វើជាមូលដ្ឋានដ៏រឹងមាំនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាព ធានាសន្តិសុខស្បៀង បង្កើនការងារ និងប្រាក់ចំណូលសម្រាប់ប្រជាជន ពិសេសប្រជាជននៅជនបទ ហើយរួមចំណែកដល់ការការពារបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយចីរភាព។
១២.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល លើកំណែទម្រង់ដីធ្លី និងការដោះស្រាយបញ្ហាដីធ្លី ក្នុងកំរិតណា? ១. 0-២0%　២. ២១%-៤0%　៣. ៤១%-៦0%　៤. ៦១%-៨0%　៥.៨១%-១00%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u>

	បន្តអនុវត្តការកែទម្រង់ដីធ្លី ដែលផ្តោតលើការងាររដ្ឋបាលដីធ្លី ការរៀបចំដែនដី និងនគរូបនីយកម្ម ការបែងចែកដីធ្លី និងការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យសំណង់ ដើម្បីការពារសិទ្ធិលើដីធ្លីរបស់ប្រជាជន ព្រមទាំងការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ និងដីរដ្ឋប្រកបដោយតម្លាភាព សមធម៌ ចីរភាព និងប្រសិទ្ធភាព។
១៣.	តើអ្នកពេញចិត្ត ការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលលើការគ្រប់គ្រង និងការអភិវឌ្ឍន៍ វិស័យសំណង់ ក្នុងកំរិតណា? **១**. 0-២0% **២**. ២១%-៤0% **៣**. ៤១%-៦0% **៤**. ៦១%-៨0% **៥** ៨១%-១00%
	<u>**គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖**</u> ជម្រុញវិនិយោគក្នុងវិស័យសំណង់ ការកសាងច្បាប់ ការកំណត់ស្តង់ដារសំណង់ និងពន្លឿនរយៈពេលចេញលិខិតអនុញ្ញាតសាងសង់ជូនប្រជាជន។
១៤.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ វិស័យឧស្សាហកម្ម កម្មន្តសាល(ដោយម៉ាស៊ីន) និងសិប្បកម្ម ក្នុងកំរិតណា? **១**. 0-២0% **២**. ២១%-៤0% **៣**. ៤១%-៦0% **៤**. ៦១%-៨0% **៥**. ៨១%-១00%
	<u>**គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖**</u> បន្តអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្មកម្មន្តសាល សិប្បកម្មប្រកបដោយចីរភាព ដែលមានលក្ខណៈចម្រុះ សម្បូរបែប មានការទទួលខុសត្រូវខាងបរិស្ថាន និងសង្គមខ្ពស់ ហើយពង្រីកបាននូវអន្តរកម្មសេដ្ឋកិច្ច រវាងផ្នែកកែច្នៃកម្មន្តសាលជាមួយវិស័យកសិកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម និងសេវាកម្ម ដើម្បីជម្រុញសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ច ខ្សែសង្វាក់តម្លៃ និងភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជានៅក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក។
១៥.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលរបស់នយោបាយរដ្ឋាភិបាលលើការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានរ៉ែ ប្រេងកាត និងឧស្ម័ន ក្នុងកំរិតណា? **១**. 0-២0% **២**. ២១%-៤0% **៣**. ៤១%-៦0% **៤**. ៦១%-៨0% **៥**. ៨១%-១00%
	<u>**គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖**</u> លើកទឹកចិត្តឲ្យវិស័យឯកជនវិនិយោគលើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការធ្វើអាជីវកម្មធនធានទាំងនោះ តាមច្បាប់ជាធរមាន ដោយយកចិត្តទុកដាក់សំខាន់លើសុវត្ថិភាព សុខមាលភាព ព្រមទាំងការការពារបរិស្ថាន និងសង្គមបន្តរៀបចំ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបទប្បញ្ញត្តិ និងលិខិតបទដ្ឋាននានាដែលទាក់ទងនឹងធនធានរ៉ែ ប្រេងកាត និងឧស្ម័ន ដើម្បីធានាការអភិវឌ្ឍន៍ធនធាននេះប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់។
១៦.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយបង្កើនការស្តារ ការសាងសង់ និងការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូនផ្លូវគោក ផ្លូវដែក ផ្លូវទឹក កំពង់ផែ និងផ្លូវអាកាស ក្នុងកំរិតណា? **១**. 0-២0% **២**. ២១%-៤0% **៣**. ៤១%-៦0% **៤**. ៦១%-៨0% **៥**.៨១%-១00%
	<u>**គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖**</u> បន្តបង្កើនការស្តារ ការសាងសង់ និងការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូន ប្រកបដោយគុណភាពសម្រាប់បម្រើឲ្យការដឹកជញ្ជូនពហុរូបភាព ដែលតភ្ជាប់រវាងគ្រប់តំបន់នៅទូទាំងប្រទេស តភ្ជាប់ជាមួយបណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់ និងពិភពលោកដើម្បីធានាការធ្វើដំណើរគ្រប់ច្រកល្ហក និងការផ្តល់សេវាដឹកជញ្ជូនបានគ្រប់គ្រាន់គ្រប់រដូវកាលប្រកបដោយផាសុកភាព សណ្តាប់ធ្នាប់ ប្រសិទ្ធភាព និងមានតម្លៃទាប។
១៧.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្ត៍គោលនយោបាយលើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រង ថែរក្សា និងប្រើប្រាស់ធនធានទឹក និងការរក្សាបាននូវប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ក្នុងកំរិតណា? **១**. 0-២0% **២**. ២១%-៤0% **៣**. ៤១%-៦0% **៤**. ៦១%-៨0% **៥**. ៨១%-១00%
	<u>**គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖**</u>

	បន្តលើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រង ថែរក្សា និងប្រើប្រាស់ធនធានទឹកប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព មាននិរន្តរភាព និងរក្សាបាននូវប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដើម្បីផ្តល់លទ្ធភាពដល់ជនគ្រប់រូបក្នុងការប្រើប្រាស់ទឹកដែលមានអនាម័យ សុវត្ថិភាព និងតម្លៃសមស្របសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃបានគ្រប់គ្រាន់។ ធានាការគ្រប់គ្រង និងបែងចែកទឹកឲ្យមានសមភាពសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម សេវា និងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចផ្សេងៗទៀត។
១៨.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តគោលនយោបាយ ផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត ដោយបណ្តាញរដ្ឋ និងឯកជនរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្នុងកំរិតណា? **១.** 0-២0% **២.** ២១%-៤0% **៣.** ៤១%-៦0% **៤.** ៦១%-៨0% **៥.** ៨១%-១00%
	<u>**គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖**</u> ជម្រុញការអភិវឌ្ឍន៍ និងវិចារណកម្មការគ្រប់គ្រងវិស័យផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត សម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងជីវភាពរបស់ប្រជាជន និងផលិតកម្ម សេវាប្រកបដោយគុណភាព ប្រសិទ្ធភាព និងថ្លៃសមរម្យដើម្បីរួមចំណែកលើកកម្ពស់សុខុមាលភាព ជាពិសេសកាត់បន្ថយកង្វះទឹកស្អាតប្រើប្រាស់សម្រាប់ប្រជាជន ដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជនជាយក្រុង និងជនបទ។
១៩.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលលើការអភិវឌ្ឍន៍ វិស័យថាមពល ដើម្បីធានាការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលដែលមានស្ថិរភាព ការជឿទុកចិត្ត និងថ្លៃសមរម្យ ក្នុងកំរិតណា? **១.** 0-២0% **២.** ២១%-៤0% **៣.** ៤១%-៦0% **៤.** ៦១%-៨0% **៥.** ៨១%-១00%
	<u>**គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖**</u> បន្តអភិវឌ្ឍន៍វិស័យថាមពល ដើម្បីធានាការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលដែលមានស្ថិរភាព ការជឿទុកចិត្ត និងថ្លៃសមរម្យសម្រាប់បម្រើជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន។
២0.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល លើការអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍ ព្រមទាំងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងគមនាគមន៍ ក្នុងកំរិតណា? **១.** 0-២0% **២.** ២១%-៤0% **៣.** ៤១%-៦0% **៤.** ៦១%-៨0% **៥.**៨១%-១00%
	<u>**គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖**</u> បន្តអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍ ព្រមទាំងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងគមនាគមន៍ឲ្យមានលក្ខណៈទំនើប មានគុណភាពខ្ពស់ស្របតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ មានថ្លៃសមរម្យ និងមានសេវាគ្របដណ្តប់នៅទូទាំងប្រទេសដែលប្រជាជនទូទៅអាចប្រើប្រាស់ និងទទួលបានផលប្រយោជន៍គ្រប់ៗគ្នាពីសេវាកម្មនេះ។
២១.	តើអ្នកពេញចិត្តកំរិតណា ចំពោះការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ បន្តកសាងផ្លូវជនបទ ការជំរុញវិស័យឥណទាន ការអភិវឌ្ឍន៍សិប្បកម្ម សហគ្រាស និងមុខជំនាញគ្រួសារខ្នាតតូច និងមធ្យម ព្រមទាំងពង្រីកទីផ្សារសម្រាប់ផលិតផលជនបទ? **១.** 0-២0% **២.** ២១%-៤0% **៣.** ៤១%-៦0% **៤.** ៦១%-៨0% **៥.** ៨១%-១00%
	<u>**គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖**</u> បន្តខិតខំធ្វើឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ តាមរយៈការបន្តកសាងផ្លូវជនបទ ការរៀបចំឲ្យមានដំណើរការនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងថែទាំផ្លូវជនបទ ដោយមានការចូលរួមរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋានជាមួយរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ជាពិសេសការកែលម្អផ្លូវជនបទជាជំហានៗ ពីផ្លូវក្រាលក្រួសក្រហម មកជាផ្លូវក្រាលកៅស៊ូ ឬផ្លូវបេតុង។
២២.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ វិស័យពាណិជ្ជកម្ម តាមរយៈការធ្វើការធ្វើឲ្យសំបូរបែបទីផ្សារនាំចេញ និងការបង្កើនល្បឿនសមាហរណកម្មទីផ្សារសេរីសំខាន់ៗ ក្នុងកំរិតណា? **១.** 0-២0% **២.** ២១%-៤0% **៣.** ៤១%-៦0% **៤.** ៦១%-៨0% **៥.** ៨១%-១00%
	<u>**គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖**</u>

	បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យពាណិជ្ជកម្ម តាមរយៈការធ្វើពិពិធកម្មទីផ្សារនាំចេញ និងការបង្កើនល្បឿនសមាហរណកម្ម ទៅក្នុងក្របខណ្ឌពាណិជ្ជកម្មសេរីសំខាន់ៗក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ជាពិសេសបណ្តាប្រទេសក្នុងសមាគមអាស៊ាន ស្របតាមទិសដៅធ្វើឲ្យសម្រេចសហគមន៍អាស៊ានឆ្នាំ២០១៥ និងបណ្តាប្រទេសជាសមាជិកនៃអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក។
២៣.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល លើការទាក់ទាញការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស និងជំរុញការវិនិយោគក្នុងស្រុក ក្នុងកំរិតណា? ១. 0-២0% ២. ២១%-៤0% ៣. ៤១%-៦0% ៤. ៦១%-៨0% ៥. ៨១%-១00%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> បន្តទាក់ទាញការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស និងជំរុញការវិនិយោគក្នុងស្រុក ជាពិសេសតាមរយៈការលើកកម្ពស់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងការជំរុញសហគ្រិនភាព ដើម្បីបង្កើនល្បឿននៃការអភិវឌ្ឍន៍ ធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងបង្កើតការងារ។
២៤.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល លើការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជា ជាទេសចរណ៍វប្បធម៌ និងធម្មជាតិក្នុងកំរិតណា? ១. 0-២0% ២. ២១%-៤0% ៣. ៤១%-៦0% ៤. ៦១%-៨0% ៥. ៨១%-១00%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> បន្តអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជា ជាទេសចរណ៍វប្បធម៌ និងធម្មជាតិប្រកបដោយគុណភាព និងចីរភាពដោយប្រកាន់ខ្ជាប់នូវទស្សនៈ «ការអភិវឌ្ឍន៍បម្រើឲ្យការអភិរក្ស និងការអភិរក្សបម្រើការអភិវឌ្ឍន៍» ដើម្បីចូលរួមទ្រទ្រង់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច លើកស្ទួយជីវភាពរបស់ប្រជាជន និងរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចបៃតងជានិន្នាការរួមនៃភិភពលោក។
២៥.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ ការថែរក្សា ការពារជីវៈចម្រុះ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ ក្នុងកំរិតណា? ១. 0-២0% ២. ២១%-៤0% ៣. ៤១%-៦0% ៤. ៦១%-៨0% ៥.៨១%-១00%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> បន្តការថែរក្សា ការពារជីវៈចម្រុះ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយចីរភាព ទាំងនៅដែនគោក ទាំងនៅដែនសមុទ្រដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជនទូទៅ ទាំងពេលបច្ចុប្បន្ន ទាំងពេលអនាគត និងដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះការអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មដែលបញ្ចេញធាតុពុលកាន់តែច្រើន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាសកលនៅពេលបច្ចុប្បន្ន ព្រមទាំងដើម្បីធានាដល់ការលូតលាស់នៃសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងការលើកកម្ពស់សុខុមាលភាពសាធារណៈ។
វិស័យ៖ ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច	
២៦.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សលើគ្រប់ផ្នែក រួមទាំងខាងវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកទេស និងចំណេះធ្វើក្នុងកំរិតណា? ១. 0-២0% ២. ២១%-៤0% ៣. ៤១%-៦0% ៤. ៦១%-៨0% ៥.៨១%-១00%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> បន្តកសាង និងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សលើគ្រប់ផ្នែកប្រកបដោយគុណភាព និងមានគុណធម៌ល្អប្រពៃ ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងសំណូមពរនៃការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម សេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីកសាងកម្ពុជាឲ្យក្លាយជាសង្គមរីកចម្រើន ឿនលឿន ដែលផ្អែកលើមូលដ្ឋានចំណេះដឹងលើគ្រប់វិស័យ រួមទាំងខាងវិទ្យាសាស្ត្របច្ចេកទេស និងចំណេះធ្វើ ហើយដើរស្របជាមួយនឹងការរីកចម្រើននៃបណ្តាប្រទេសនៅក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក។

២៧.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកីឡា រួមទាំងកីឡាជនពិការ ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងកំរិតណា? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.**៨១%-១០០%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> ពង្រឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំកាយ និងកីឡាឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ សំដៅរួមចំណែកដល់ការលើកកម្ពស់សុខភាពប្រជាជន ពង្រឹងសាមគ្គីភាព និងត្រៀមលក្ខណៈសម្បត្តិឲ្យបានល្អដើម្បីចូលរួម និងទទួលរៀបចំព្រឹត្តិការណ៍កីឡាធំៗជាលក្ខណៈអន្តរជាតិនានានៅពេលខាងមុខដូចជា អាស៊ានហ្គេម ជាដើម។
២៨.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យសុខាភិបាល ដោយយកចិត្តទុកដាក់ពិសេសប្រជាជនក្រីក្រងាយរងគ្រោះ និងប្រជាជនរស់នៅជនបទក្នុងកំរិតណា? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.** ៨១%-១០០%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> ផ្តល់សេវាសុខាភិបាលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព គុណភាព សមធម៌ និងមានចីរភាពដល់ប្រជាជនទូទៅ ពិសេសប្រជាជនក្រីក្រងាយរងគ្រោះ និងប្រជាជនរស់នៅជនបទ។
២៩.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងការកសាងគ្រឹះស្ថានអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈឲ្យមាននៅគ្រប់ខេត្តក្នុងកំរិតណា? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.** ៨១%-១០០%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> តម្រង់ទិសលើការធ្វើឲ្យប្រជាជនមានការងារធ្វើ មានមុខរបរសមរម្យ ត្រឹមត្រូវ និងថ្លៃថ្នូរ ការការពារសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់របស់និយោជក និងកម្មករ និយោជិត ព្រមទាំងការកសាង និងលើកកម្ពស់សមត្ថភាពបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈឲ្យរីកចម្រើនស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ។
៣០.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយលើកកម្ពស់ការអភិរក្ស និងអភិវឌ្ឍន៍វប្បធម៌ធម្មជាតិ សេរីភាពខាងជំនឿ និងសាសនាក្នុងកំរិតណា? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.**៨១%-១០០%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> ថែរក្សាការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ជាតិ ទាំងរូបិយ និងឲ្យស្ថិតស្ថេរគង់វង្សយូរអង្វែង បង្កើតផលិតផលវប្បធម៌ឲ្យបានកាន់តែច្រើន ហើយចូលរួមសកម្មភាពក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងកែលម្អជីវភាពប្រជាជន ស្របតាមអត្ថន័យ វប្បធម៌ជាសេដ្ឋកិច្ច។
៣១.	តើអ្នកពេញចិត្តក្នុងកំរិតណា ចំពោះការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធ និងយុវនីតិសម្បទា ដោយយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះជនពិការ មនុស្សចាស់ អតីតយុទ្ធជន និងអតីតមន្ត្រីរាជការ ស៊ីវិល? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.**៨១%-១០០%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> ធ្វើឲ្យមានសុខុមាលភាពប្រជាជនមានស្ថានភាពកាន់តែប្រសើរឡើង ដោយមានសេវាសង្គមកិច្ចគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ជួយជនរងគ្រោះ និងជនងាយរងគ្រោះគ្រប់ប្រភេទ មានប្រព័ន្ធសន្តិសុខសង្គមរឹងមាំ និងទូលំទូលាយសម្រាប់ធានារ៉ាប់រងចំពោះហានិភ័យសង្គម។

៣២.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយពង្រឹងស្ថានភាព និងតួនាទីរបស់ស្ត្រីក្នុងសង្គម និងលើកស្ទួយសីលធម៌ និងតម្លៃរបស់ស្ត្រីខ្មែរ និងគោលនយោបាយឲ្យកុមារទទួលបានពិតប្រាកដនូវសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានក្នុងកំរិតណា? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.** ៨១%-១០០%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> បន្តលើកកម្ពស់សមធម៌យេនឌ័រ ជំរុញភាពអង់អាចរបស់ស្ត្រីក្នុងសេដ្ឋកិច្ច ដោយជំរុញការបណ្តុះបណ្តាលបំពាក់បំប៉នជំនាញបច្ចេកទេស និងផ្តល់កាលានុភាពដល់ស្ត្រីក្នុងពង្រឹងមុខរបរ បង្កើនចំណូល និងកសាងសហគ្រិនភាព បង្កើនឱកាសរៀនសូត្រសម្រាប់ស្ត្រី និងក្មេងស្រី ពិសេសនៅកម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ និងឧត្តមសិក្សា ។ ជំរុញការផ្សព្វផ្សាយ និងអនុវត្តយ៉ាងហ្មត់ចត់នូវអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធកុមារ ពិសេសធានាឲ្យកុមារបានទទួលពិតប្រាកដនូវសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានទាំងបួនរបស់កុមារ គឺ«សិទ្ធិរស់រានមានជីវិត សិទ្ធិទទួលបានការអភិវឌ្ឍន៍ សិទ្ធិបានការការពារ និងសិទ្ធិចូលរួមរបស់កុមារ»។
៣៣.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍យុវជន ខាងចំណេះដឹង ចំណេះធ្វើ សុខភាពកាយសម្បទាន និងមានសីលធម៌រស់នៅថ្លៃថ្នូរក្នុងកំរិតណា? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.** ៨១%-១០០%
	<u>គោលនយោបាយសង្ខេបរួម៖</u> បន្តការលើកកម្ពស់ការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលមុខជំនាញវិជ្ជាជីវៈ បង្កើនការអប់រំ ការថែទាំ និងផ្តល់សេវាសុខភាព បន្តការពារសន្តិសុខ សុវត្ថិភាព និងយុត្តិធម៌សម្រាប់យុវជន ពង្រឹងចលនាស្ម័គ្រចិត្តរបស់យុវជនចូលរួមក្នុងសកម្មភាពកសាងយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គម និងចលនាកាយរិទ្ធនៅតាមសាលាបឋមសិក្សា អនុវិទ្យាល័យ និង វិទ្យាល័យ និងចលនាយុវជនកាកបាទក្រហម។
ការផ្តល់ពិន្ទុជារួមលើការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥នៃរដ្ឋសភា សម្រាប់ឆ្នាំទី៤	
៣៤.	តើអ្នកពេញចិត្តការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ ក្នុងកំរិតណា? **១.** ០-២០% **២.** ២១%-៤០% **៣.** ៤១%-៦០% **៤.** ៦១%-៨០% **៥.** ៨១%-១០០%

រូបភាពសកម្មភាពវេទិកាម្ចាស់ឆ្នោត

សកម្មភាព៖ ការជជែកពិភាក្សា និងចែករំលែកព័ត៌មានអំពីការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៅក្នុងវេទិការាជធានីភ្នំពេញ

សកម្មភាព៖ ការជជែកពិភាក្សា និងចែករំលែកព័ត៌មានអំពីការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៅក្នុងវេទិការាជធានីភ្នំពេញ

សកម្មភាព៖ ការជជែកពិភាក្សា និងចែករំលែកព័ត៌មានអំពីការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៅក្នុងវេទិកាខេត្តក្រចេះ

សកម្មភាព៖ ការជជែកពិភាក្សា និងចែករំលែកព័ត៌មានអំពីការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៅក្នុងវេទិកាខេត្តកំពង់ឆ្នាំង និងខេត្តព្រះវិហារ

សកម្មភាព៖ ការជជែកពិភាក្សា និងចែករំលែកព័ត៌មានអំពីការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៅក្នុងវេទិកាខេត្តត្បូងឃ្មុំ

តារាងព័ត៌មានទំនាក់ទំនងរបស់ក្រសួង និងរដ្ឋលេខាធិការដ្ឋាននៃរាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ (ឆ្នាំទី៤)

ល.រ	ស្ថាប័ន	រដ្ឋមន្ត្រី និង ព័ត៌មានផ្ទាល់ខ្លួន	ទំនាក់ទំនង	អាសយដ្ឋាន
១	ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី	**ឯ. ប៊ិន ឈិន** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ/ទូរសារ៖	ទូរស័ព្ទ៖ +៨៥៥ - (០)២៣- ២១២ -៤៩០ អ៊ីម៉ែល៖ info@presscm.gov.kh , pressocm@gmail.com	អាសយដ្ឋាន៖ #41 មហាវិថី សហព័ន្ធរុស្ស៊ី រាជធានី ភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ www.pressocm.gov.kh
២	ក្រសួងមហាផ្ទៃ	**ឯ. ស ខេង** កំរិតវប្បធម៌៖ សញ្ញាប័ត្រផ្នែកវិទ្យាសាស្រ្តនយោបាយ ទូរស័ព្ទ៖(៨៥៥)១២ ៨៥៨ ៨៥៨	ទូរស័ព្ទ / ទូរសារ៖ (៨៥៥)២៣ ៧២១៩០៥, (៨៥៥)២៣ ៧២៦០៥២/៧២១១៩០ E-Mail: moi@interior.gov.kh	អាសយដ្ឋាន៖ #២៧៥ មហាវិថីព្រះនរោត្តម,រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.interior.gov.kh/
៣	ក្រសួងការពារជាតិ	**ឯ. ទៀ បាញ់** កំរិតវប្បធម៌៖គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ / ទូរសារ៖ +៨៥៥(២៣) ៨៨៣ ២៧៤ អ៊ីម៉ែល: generalsec@mod.gov.kh	អាសយដ្ឋាន៖ សង្កាត់មិត្តភាព , ខណ្ឌ ៧មករា, រាជធានី ភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.mod.gov.kh
៤	ក្រសួងការបរទេស	**ឯ. ប្រាក់ សុខុន**	ទូរស័ព្ទ៖ (៨៥៥) ២៣ ២១៤ ៤៤១ / ២១៦ ១២២	អាសយដ្ឋាន៖ អគារលេខ០៣ វិថី សម្តេចហ៊ុនសែន រាជធានី ភ្នំពេញ

		កំរិតវប្បធម៌៖ សញ្ញា ប័ត្រនៃមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាផ្នែកការទូត និ ងយុទ្ធសាស្រ្ត ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរសារ៖ ៖ (៨៥៥) ២៣ ២១៦ ១៤៤ / ២១៦ ១៤១ អ៊ីម៉ែល៖ mfaic@mfa.gov.kh	គេហទំព័រ៖ www.mfaic.gov.kh
៥	ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ	**ឯ. អូន ព័ន្ធមុន្នីរ័ត្ន** កំរិតវប្បធម៌៖ បណ្ឌិតទស្សនៈវិជ្ជា ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖ +(៨៥៥) ២៣ - ៧២៤ ៦៦៤ ទូរសារ៖ គ្មានព័ត៌ មាន អ៊ីម៉ែល៖ admin@mef.gov.kh	អាសយដ្ឋាន៖ អគារលេខ ៦០ ផ្លូវលេខ ៩២ សង្កាត់ វត្តភ្នំខណ្ឌ ដូនពេញ រាជធានី ភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ www.mef.gov.kh
៦	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	ឯ. **វេន សាខុន** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖ (855) 23 726 128 / 23 726 129 ទូរសារ៖(855) 23 217 320 អ៊ីម៉ែល៖ info@maff.gov.kh	អាស័យដ្ឋាន៖ លេខ 200 មហាវិថីព្រះនរោត្តម សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន ភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.maff.gov.kh/
៧	ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ	**ឯ. . អ៊ុក រ៉ាប៊ុន** កំរិតវប្បធម៌៖គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទលេខៈ គ្មានព័ត៌ មាន ទូរសារលេខៈគ្មានព័ត៌ មាន អ៊ីម៉ែល៖ គ្មានព័ត៌មាន	អាសយដ្ឋានៈ ផ្លូវលេខ ១៦៩)ឆេកូឆ្លូវ៉ាគី (កាច់ជ្រុង ផ្លូវ សហព័ន្ធរុស្ស៊ី,រាជធានីភ្នំពេញ, ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ គេហទំព័រ៖ www.mrd.gov.kh
៨	ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម	**ឯ. ប៉ាន សូរស័ក្តិ** កំរិតវប្បធម៌៖គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ/ ទូរសារ៖ (៨៥៥) ២៣ ៨៦៦ ៤៦៩ អ៊ីម៉ែល៖ គ្មានព័ត៌មាន	អាសយដ្ឋាន៖ ឡូតិ៍ លេខ១៩-៦១, វិថីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម)ផ្លូវលេខ១១៣បេ (, ភូមិទឹកថ្លា, សង្កាត់ទឹកថ្លា, ខណ្ឌសែនសុខ, ភ្នំពេញ, ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

				គេហទំព័រ៖ http://www.moc.gov.kh/
៩	ក្រសួងឧស្សាហកម្ម	**ឯ. ចម ប្រសិទ្ធ** កំរិតវប្បធម៌៖គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន អ៊ីម៉ែល៖ គ្មានព័ត៌មាន	អាសយដ្ឋាន៖ អគារលេខ ៤៥, មហាវិថីព្រះនរោត្តម, ភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.mih.gov.kh/
១០	ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល	**ឯ. ស៊ុយ សែម** កំរិតវប្បធម៌៖គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖ (៨៥៥) ២៣ ២១៩ ៥៧៤ ទូរសារ៖ (៨៥៥) ២៣ ២១៩ ៥៨៤ អ៊ីម៉ែល៖ info@mme.gov.kh	អាសយដ្ឋាន៖ អគារលេខ ៧៩-៨៩, វិថីប៉ាស្ទ័រ (៥១) សង្កាត់ផ្សារថ្មី៣ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.mme.gov.kh/
១១	ក្រសួងផែនការ	**ឯ. ឆាយ ថន** កំរិតវប្បធម៌៖គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖ (៨៥៥)២៣ ៧២០ ៩០១ អ៊ីម៉ែល៖ គ្មានព័ត៌មាន	អាសយដ្ឋាន៖ អគារលេខ ៣៨៦ មហាវិថី ព្រះមុនីវង្ស រាជធានី ភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ www.mop.gov.kh
១២	ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា	**ឯ. ហង់ ជួនណារ៉ុន** កំរិតវប្បធម៌៖ បណ្ឌិតសេដ្ឋកិច្ចអន្តរជាតិ ទូរស័ព្ទ៖ (៨៥៥)១២ ៨៤៣ ៨៨៩ (៨៥៥)២៣ ២១៧ ២៥០	ទូរស័ព្ទ៖ (៨៥៥)២៣ ២១០ ១៨៧ (៨៥៥)២៣ ២១៧ ២៥៣ (៨៥៥)២៣ ៤២៦ ៩៥១ ទូរសារ៖ (៨៥៥) ២៣ ២១៧ ២៥០	អាសយដ្ឋាន៖ អគារលេខ ៨០ មហាវិថីព្រះនរោត្តម រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា គេហទំព័រ៖ http://www.moeys.gov.kh/

			/ ២១២ ៥១២ អ៊ីមែល៖ info@moeys.gov.kh crsmeys@camnet.com.kh	
១៣	ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា	**ឯ. វង សូត** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ/ទូរសារ៖ គ្មានព័ត៌មាន អ៊ីមែល៖ គ្មានព័ត៌មាន	អាសយដ្ឋាន៖ អគារលេខ ៧៨៨ មហាវិថីព្រះមុនីវង្ស សង្កាត់បឹងត្របែក ខណ្ឌចំការមក រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.mosvy.gov.kh
១៤	ក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្ម និងសំណង់	**ឯ. ជា សុផារ៉ា** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ/ទូរសារ៖ គ្មានព័ត៌មាន អ៊ីមែល៖ គ្មានព័ត៌មាន	អាស័យដ្ឋាន៖ អគារលេខ ៧៨៨ មហាវិថីព្រះមុនីវង្ស រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖http://www.mlmupc.gov.kh
១៥	ក្រសួងបរិស្ថាន	**ឯ. សាយ សំអាល់** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖(+855) 23 213 908 (+855) 23 220 369 ទូរសារ: 023 212 540 អ៊ីមែល៖ info@moe.gov.kh	អាស័យដ្ឋាន៖ អគារមរតកតេជោ ដីឡូលេខ ៥០៣ ផ្លូវកៅស៊ូអមមាត់ទន្លេបាសាក់ សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន ភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.moe.gov.kh
១៦	ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម	**ឯ. លឹម គានហោ** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖ (៨៥៥) ២៣ ២១៦ ៦៧០ អ៊ីមែល៖ គ្មានព័ត៌មាន	អាសយដ្ឋាន៖ ផ្លូវព្រះមុនីវង្ស សង្កាត់ផ្សារដេលុមថ្កូវ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.mowram.gov.kh

១៧	ក្រសួងព័ត៌មាន	**ឯ. ខៀវ កាញារីទ្ធ** កំរិតវប្បធម៌៖ សាលាជាតិផ្នែករដ្ឋបាល និងការទូត ទូរស័ព្ទ៖ (៨៥៥)២៣ ៤៣០ ៧០០	ទូរស័ព្ទ៖(+៨៥៥) ២៣ ៧២ ៤១ ៥៩ អ៊ីម៉ែល៖info@information.gov.kh	អាសយដ្ឋាន៖ #62 មហាវិថី ព្រះមុនីវង្ស រាជធានី ភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.information.gov.kh/
១៨	ក្រសួងយុត្តិធម៌	**ឯ. អង្គ វង្ស វឌ្ឍនា** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន អ៊ីម៉ែល៖ គ្មានព័ត៌មាន	អាសយដ្ឋាន៖ អគារលេខ ២៤០ មហាវិថីសុធារស រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ: មិនមានព័ត៌មាន
១៩	ក្រសួងទំនាក់ទំនងជួយរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា និងអធិការកិច្ច	**ជំ. ម៉ែន សំអន** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទលេខ) :855(23 221 417)855(23 213 571 ទូរសារលេខ) :855(23 221 416 អ៊ីមែល : info@monasri.gov.kh	អាស័យដ្ឋាន៖ អគារលេខ ១២៦ ផ្លូវលេខ ៣ សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ : www.monasri.gov.kh
២០	ក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍	**ឯ. ត្រាំ អ៊ីវតឹក** កំរិតវប្បធម៌៖ បណ្ឌិត វិស្វករ នៅសាកលវិទ្យាល័យនៃប្រទេសបារាំង ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ :(៨៥៥) ២៣ ៧២៤ ៨០៩ (៨៥៥)២៣ ៤២៨ ២៤៦ អ៊ីម៉ែល :info@mptc.gov.kh	អាសយដ្ឋាន: ផ្លូវកែងលេខ ១៣ និង ១០២ សង្កាត់វត្តភ្នំ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ: www.mptc.gov.kh

២១	ក្រសួងសុខាភិបាល	**ឯ. ម៉ម ប៊ុនហេង** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖ (៨៥៥)២៣ ៧២ ២៨ ៧៣ ទូរសារ៖ (៨៥៥)២៣ ៤២៦ ៨៤១	អាសយដ្ឋាន៖ អគារលេខ ១៥១-១៥៣ មហាវិថីកម្ពុជាក្រោម រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ: មិនមានព័ត៌មាន (មិនដំណើរការ)
២២	ក្រសួងសាធារណការ និង ដឹកជញ្ជូន	**ឯ. ស៊ុន ចាន់ថុល** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖ (៨៥៥)២៣ ៤២៧ ៨៤៥ អ៊ីម៉ែល៖ info@mpwt.gov.kh	អាសយដ្ឋាន៖ មហាវិថីព្រះនរោត្តមកែងផ្លូវ ១០៦ រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.mpwt.gov.kh
២៣	ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ	**ជំ. ភឿង សកុណា** កំរិតវប្បធម៌៖ បណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រអាហារ (អតិសុខុម) ។ សាកលវិទ្យាល័យ Bourgogne ប្រទេសបារាំង។ អ៊ីម៉ែល៖phoeurng.sackona@mcfa.gov.kh, sackonap@gmail.com ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖ +(៨៥៥(២៣ ២១៨ ១៤៨ អ៊ីម៉ែល៖ គ្មានព័ត៌មាន	អាស័យដ្ឋាន៖ មហាវិថីព្រះនរោត្តម លេខ២២៧ សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.mcfa.gov.kh/
២៤	ក្រសួងទេសចរណ៍	**ឯ. ថោង ខុន** កំរិតវប្បធម៌៖ បណ្ឌិតគ្រប់គ្រងទេសចរណ៍ (ផែនអេកូទេសចរណ៍) ពីសាកលវិទ្យាល័យ សេដ្ឋកិច្ចជាតិទីក្រុងហាណូយ អ៊ីម៉ែល៖thongkhon@mot.gov.kh thongkhon@gmail.com	ទូរស័ព្ទ៖ (៨៥៥)២៣ ៨៨ ៤៩ ៧៤ អ៊ីម៉ែល៖ info@tourismcambodia.org	អាសយដ្ឋាន៖ ឡូត៏លេខ3A សង្កាត់វាលវង់ ខណ្ឌ7មករា រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ www.mot.gov.kh www.tourismcambodia.org

		ទូរស័ព្ទ៖(855)23 885 018 (855)12 808 254		
២៥	ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា	**ឯ. មិន ឃិន** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន អ៊ីម៉ែល៖ គ្មានព័ត៌មាន	អាសយដ្ឋាន៖ វិថីព្រះស៊ីសុវត្ថិ ជ័យជំនះ ដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ មិនមានព័ត៌មាន(មិនដំណើរការ)
២៦	ក្រសួងកិច្ចការនារី	**ជំ.អ៊ឹង កន្ថាផាវី** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន អ៊ីម៉ែល៖គ្មានព័ត៌មាន	អាសយដ្ឋាន៖ ផ្លូវទ្រុងមាន់ រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ មិនមានព័ត៌មាន(មិនដំណើរការ)
២៧	ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ	**ឯ. អ៊ិត សំហេង** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ: ០២៣ ៨៨ ៤៣ ៧៥ ទូរសារ: ០២៣ ៨៨ ៤៣ ៧៦ អ៊ីម៉ែល: គ្មានព័ត៌មាន	អាសយដ្ឋាន៖ អគារលេខ ៣ មហាវិថីសហព័ន្ធរុស្ស៊ី សង្កាត់ទឹកល្អក់ ខណ្ឌទួលគោក រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.mlvt.gov.kh/
២៨	ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ	**ឯ. ពេជ្រ ប៊ុនធិន** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ/ទូរសារ ៖ +៨៥៥-២៣-៨៦៦៥០១/ ៨៦៦ ៥០៥ អ៊ីម៉ែល៖ admin@mcs.gov.kh	អាសយដ្ឋាន៖ផ្លូវវត្តអង្គតាម៉ិញភូមិគោកចំបក់ សង្កាត់ចោមចៅ ខ័ណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា គេហទំព័រ៖ http://www.mcs.gov.kh

២៩	រដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានអាកាសចរស៊ីវិល	**ឯ. ម៉ៅ ហាវណ្ណាល់** កំរិតវប្បធម៌៖ គ្មានព័ត៌មាន ទូរស័ព្ទ៖ គ្មានព័ត៌មាន	ទូរស័ព្ទ/ទូរសារ៖ (៨៥៥)២៣ ២១១ ០១៩ អ៊ីម៉ែល៖ sengvany@camnet.com.kh	អាសយដ្ឋាន៖ អគារ៦២ ផ្លូវនរោត្តម រាជធានីភ្នំពេញ គេហទំព័រ៖ http://www.civilaviation.gov.kh/

ផលិតដោយ៖

ខុមហ្វ្រែល COMFREL

គណៈកម្មាធិការដើម្បីការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌នៅកម្ពុជា (ខុមហ្វ្រែល)

https://www.comfrel.org

ខ្លឹមសារក្នុងរបាយការណ៍ មិនឆ្លុះបញ្ចាំងពីទស្សនៈរបស់ម្ចាស់ជំនួយឡើយ។

រូបថតក្របមុខ ៖ ដកស្រង់ពីគេហទំព័រ

ឧបត្ថម្ភដោយ៖

diakonia PEOPLE CHANGING THE WORLD

NORWEGIAN PEOPLE'S AID

Oxfam

OPEN SOCIETY FOUNDATIONS